

Strategia rozwoju Miasta i Gminy Krotoszyn na lata 2015-2020+

Krotoszyn, luty 2016

Spis treści

Wstęp	3
1. Spójność strategii z dokumentami wyższego rzędu	4
2. Analiza mandatów strategicznych	5
2. Diagnoza strategiczna	9
3. Analiza SWOT	43
4. Misja i wizja rozwoju Krotoszyna	56
5. Cele strategiczne	56
6. System wdrażania strategii	68
7. System monitoringu strategii	76
8. System i źródła finansowania strategii	85
9. Spis tabel i rysunków	93

Wstęp

Strategia rozwoju Krotoszyna jest aktualizacją dokumentu z 2005 roku. W obliczu zakończenia okresu jej realizacji i zrealizowania większości zaplanowanych zadań, a także pojawienia się nowych uwarunkowań społeczno-gospodarczych i wytycznych w zakresie planowania strategicznego na poziomie lokalnym, istotne jest stworzenie dokumentu uwzględniającego nowe wyzwania.

Niniejsza strategia jest wynikiem procesu strategicznego opartego z jednej strony na pogłębionej diagnozie, a z drugiej na procesie strategicznym obejmującym zarówno interesariuszy wewnętrznych – przedstawicieli władz i Urzędu Miasta, jak i zewnętrznych – mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji i instytucji publicznych i prywatnych oraz organizacji pozarządowych.

Podstawą stworzenia strategii była diagnoza oparta na analizie dostępnych danych statystycznych i innych źródeł wtórnych. Na jej podstawie, w otwartym procesie o charakterze partycypacyjnym ustalono wyzwania strategiczne, na podstawie których następnie uczestnicy procesu wypracowali wspólnie cele i działania strategiczne. Wyzwania, cele i działania strategiczne zostały uzgodnione podczas serii warsztatów dla wewnętrznych i zewnętrznych interesariuszy strategii. W sumie zrealizowano 3 warsztaty strategiczne w grupach roboczych: społeczeństwo, gospodarka oraz przestrzeń i środowisko. Cały dokument strategiczny został następnie poddany konsultacjom społecznym. Zastosowana metoda pracy pozwoliła uzyskać spore zaangażowanie uczestników procesu strategicznego, czego efektem jest strategia oparta na rzeczywistych potrzebach i wypracowana wspólnie z partnerami społeczno-gospodarczymi.

1. Spójność strategii z dokumentami wyższego rzędu

Cele strategiczne przyjęte w strategii rozwoju Krotoszyna 2020+:

- Rozwój lokalnej przedsiębiorczości poprzez wsparcie nowych firm i rozwój istniejących,
- Zwiększenie udziału mieszkańców w życiu miasta i gminy,
- Poprawa jakości środowiska w sposób zgodny z normami unijnymi,
- Strategiczne zarządzanie rozwojem gminy,

są spójne z następującymi dokumentami:

- **Strategia rozwoju powiatu krotoszyńskiego na lata 2014-2020**, w szczególności z celami:
 - Cel strategiczny 1 – zwiększenie potencjału społecznego powiatu
 - Cel strategiczny 2 – zrównoważone wykorzystanie potencjału przestrzennego, w tym środowiska,
 - Cel Strategiczny 3 – wzmocnienie potencjału powiatu przez dobre zarządzanie i partycypację obywatelską
 - Cel strategiczny 4 – zwiększenie potencjału ekonomicznego powiatu
- **Strategia rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku**, w szczególności z celami:
 - Cel strategiczny 2 – poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami
 - Cel operacyjny 5.1 – wsparcie ośrodków lokalnych
 - Cel strategiczny 6 – wzmocnienie potencjału gospodarczego regionu
 - Cel strategiczny 7 – wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienia
 - Cel strategiczny 8 – zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych województwa
 - Cel strategiczny 9 – wzrost bezpieczeństwa i sprawności zarządzania regionem
- **Regionalna Strategia Innowacji dla Wielkopolski na lata 2015-2020**, w szczególności z programami strategicznymi:
 - Innowacyjne przedsiębiorstwa
 - Edukacja dla innowacji
 - Proinnowacyjny samorząd lokalny
- Krajowe dokumenty strategiczne, w tym:
 - **Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020** (Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem, Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki; Cel II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki, Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko, Cel III.2. Spójność społeczna i terytorialna).
 - **Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030** (Cel 1: Zwiększanie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków do oszczędności oraz podaży pracy i innowacji, Cel 3. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności

nauki, Cel 4. Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki, Cel 6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”, Cel 7. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska, Cel 11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju)

- **Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020** (1.3.1. Rozwój kapitału intelektualnego, w tym kapitału ludzkiego i społecznego, 1.3.3. Zwiększanie możliwości wprowadzania rozwiązań innowacyjnych przez przedsiębiorstwa i instytucje regionalne, 1.3.5. Dywersyfikacja źródeł i efektywne wykorzystanie energii oraz reagowanie na zagrożenia naturalne, 3.2. Poprawa jakości zarządzania politykami publicznymi, w tym ich właściwe ukierunkowanie terytorialne)

Cele zawarte w wymienionych dokumentach, z uwzględnieniem wniosków wynikających z diagnozy strategicznej oraz procesu partycypacyjnego, zostały uwzględnione w systemie celów Strategii Rozwoju Krotoszyna 2020+.

2. Analiza mandatów strategicznych

Mandaty strategiczne to formalne i nieformalne założenia dotyczące kierunków działań strategicznych. Mandaty formalne wynikają z wymogów prawnych w zakresie realizacji zadań gminy zawartych w ustawach, rozporządzeniach, statutach, regulaminach oraz innych dokumentach o formalnym charakterze, w tym obowiązujące plany, strategie itp. Mandaty nieformalne obejmują natomiast oczekiwania interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych.

Analiza mandatów strategicznych dla Miasta i Gminy Krotoszyn objęła następujące dokumenty:

- Materiały do opracowania budżetu na rok 2015 i WPI, w tym zestawienie realizowanych wieloletnich zadań inwestycyjnych ujętych w wieloletniej prognozie finansowej na lata 2014 – 2020,
- Wieloletni Plan Inwestycyjny Miasta i Gminy Krotoszyn na lata 2006-2015,
- Materiały Wydziału Oświaty Urzędu Gminy,
- Strategię rozwiązywania problemów społecznych Miasta i Gminy Krotoszyn na lata 2014-2020,
- Program wspierania rodziny dla Miasta i Gminy Krotoszyn na lata 2015-2017,
- Materiały Wydziału Sportu Urzędu Gminy,
- Sprawozdanie dotyczące Stanu wdrażania strategii promocji miasta i gminy Krotoszyn,
- Informację z realizacji założeń Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Krotoszyn na lata 2005-2014 z uwzględnieniem rewitalizacji centrum miasta i budowy hali widowiskowo-sportowej

Po analizie powyższych materiałów i dyskusji z przedstawicielami Zespołu do opracowania strategii, zidentyfikowano mandaty przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 1. Analiza mandatów strategicznych dla gminy Krotoszyn

Nazwa mandatu	Źródło	Wymagania
Ogólny kierunek działań		
Inteligentne miasto/gmina	Dyskusja na spotkaniu Zespołu do opracowania strategii	Możliwy kierunek rozwoju łączący pozostałe mandaty strategiczne. Wymaga uszczegółowienia.
Infrastruktura techniczna		
Poprawa bezpieczeństwa transportowego gminy	<ul style="list-style-type: none"> • Materiały do opracowania budżetu na rok 2015 i WPI, w tym zestawienie realizowanych wieloletnich zadań inwestycyjnych ujętych w wieloletniej prognozie finansowej na lata 2014 – 2020 • Wieloletni Plan Inwestycyjny Miasta i Gminy Krotoszyn na lata 2006-2015 • Informację z realizacji założeń Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Krotoszyn na lata 2005-2014 z uwzględnieniem rewitalizacji centrum miasta i budowy hali widowiskowo-sportowej 	<ul style="list-style-type: none"> • Studium korytarzowe wraz z analizą wielokryterialną (SK) oraz studium techn. – ekonom. -środowiskowe (STES) wraz z materiałami do Decyzji o Środowisk. Uwarunkowaniach (DŚU) dla budowy obwodnicy Krotoszyna w ciągu DK 36 • Budowa ul. Północnej w Krotoszynie • Modernizacja regionalnego układu transportowego poprzez przebudowę ciągu dróg powiatowych i gminnych w Krotoszynie z włączeniem do dróg krajowych nr 15 i 36 • Budowa ul. Rolniczej (II etap) i Pszennej w Krotoszynie • Budowa ulic w Lutogniewie – ul. Miodowa • Budowa ulic w Krotoszynie – ulice: Tyczyńskiego, Okrężnej (odc. od Ceglarskiej do Śląskiej) • Dokończenie budowy dróg gminnych Duszna Górka-droga przez wieś • Dokończenie budowy dróg gminnych Benice-Raciborów - Stary Bożacin • Budowa ciągu ulic Jasna – Wiewiórowskiego w Krotoszynie • Budowa ulic w Ustkowie • Dofinansowanie budowy dróg powiatowych i krajowych • Kontynuacja działań po roku 2015
Poprawa bezpieczeństwa ruchu pieszo-rowerowego	Materiały do opracowania budżetu na rok 2015 i WPI, w tym zestawienie realizowanych wieloletnich zadań inwestycyjnych ujętych w wieloletniej prognozie finansowej na lata 2014 – 2020	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie koncepcji poprawy bezpieczeństwa ruchu pieszo-rowerowego oraz budowy miejsc parkingowych na terenie Krotoszyna • Budowa ciągu pieszorowerowego wzdłuż drogi 4331P ul. Kozala w Krotoszynie i m. Henryków wraz z remontem nawierzchni • Dofinansowanie remontów i budowy ciągów pieszo-rowerowych w drogach krajowych
Infrastruktura społeczna		

Kompleksowe wsparcie rodzin, szczególnie doświadczających trudności	Program wspierania rodziny dla Miasta i Gminy Krotoszyn na lata 2015-2017	<ul style="list-style-type: none"> • Promowanie prawidłowo funkcjonującego modelu rodziny. • Zabezpieczanie podstawowych potrzeb rodzin o niskim statusie materialnym. • Wzmacnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodziny. • Udzielanie wsparcia i pomocy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. ☒ • Zapobieganie patologiom społecznym oraz sytuacjom kryzysowym w rodzinach. • Podnoszenie kwalifikacji pracowników z lokalnego systemu wsparcia rodziny w zakresie pracy z rodziną i dzieckiem. ☒ • Doskonalenie jakości współpracy pomiędzy podmiotami zajmującymi się pomocą rodzinie oraz rozwój systemu wsparcia rodziny.
Wsparcie osób bezrobotnych, ubogich i bezdomnych	Strategia rozwiązywania problemów społecznych Miasta i Gminy Krotoszyn na lata 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Zapobieganie zjawisku ubóstwa, bezrobocia, bezdomności jako podstawowych czynników przyczyniających się do marginalizacji społecznej • Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu rodziny • Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych i osób długotrwale chorych • Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia osób starszych • Rozwój zintegrowanego systemu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej • Partnerstwo na rzecz współdziałania w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych
Promocja miasta, w tym ukierunkowana wewnętrznie	Sprawozdanie dotyczące Stanu wdrażania strategii promocji miasta i gminy Krotoszyn	<ul style="list-style-type: none"> • Kreuj Krotoszyn • KrotoFEST • City Folk Festival.
Informatyzacja szkół i projekty informatyczne	Propozycja założeń i projektów istotnych dla aktualizacji Strategii – Wydział Oświaty	Wyposażenie szkół w nowoczesny sprzęt informatyczny.
Wsparcie jakości kształcenia	<ul style="list-style-type: none"> • Materiały do opracowania budżetu na rok 2015 i WPI, w tym zestawienie realizowanych wieloletnich zadań inwestycyjnych ujętych w wieloletniej prognozie finansowej na lata 2014 – 2020 • Propozycja założeń i projektów istotnych dla aktualizacji Strategii – Wydział Oświaty 	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja gimnazjum nr 2 w Krotoszynie • Modernizacja przedszkola nr 2 w Krotoszynie – etap II • Realizacja przedsięwzięć i projektów związanych z postaciami patronów szkół oraz obchodami świąt państwowych i patriotycznych • Koordynacja współpracy międzynarodowej krotoszyńskich szkół ze szkołami miast partnerskich i nie tylko. • „Uczeń zdolny” – zapewnienie optymalnych warunków rozwijania uzdolnień i talentów uczniowskich.
Rozwój infrastruktury kulturalno-sportowej	Materiały do opracowania budżetu na rok 2015 i WPI, w tym zestawienie realizowanych wieloletnich zadań	<ul style="list-style-type: none"> • Przystosowanie Zespołu Szkół Nr 3 w Krotoszynie do realizacji celów Lokalnego Programu Rewitalizacji – poprawa stanu bazy

	inwestycyjnych ujętych w wieloletniej prognozie finansowej na lata 2014 – 2020	<p>sportowej</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie ośrodka rekreacyjno-wypoczynkowego na krotoszyńskim Błoniu • Rozbudowa i przebudowa budynku OSP Benice • Budowa obiektu kulturalno-rekreacyjnego w Tomnicach • Rozbudowa i remont kompleksu sportowego przy ul. Sportowej w Krotoszynie • Budowa boiska wielofunkcyjnego o nawierzchni sztucznej przy Zespole szkół w Orpiszewie • Budowa Sali gimnastycznej przy szkole podstawowej w Biadkach • Budowa sali gimnastycznej przy Gimnazjum numer 2 w Krotoszynie • Wykonanie elewacji wiejskiego domu kultury w Orpiszewie • Odbudowa zabytkowej infrastruktury kolejowej wraz z budową ścieżki rowerowej na trasie dawnej kolei wąskotorowej Krotoszyn – Pleszew • Budowa Centrum Sportów Plażowych przy ul. Ogrodowskiego w Krotoszynie • Budowa Centrum Przygotowań Paraolimpijskich Tenisa na Wózkach przy krytej pływalni „Wodnik” w Krotoszynie • Budowa ogólnodostępnego ośrodka rekreacyjno-wypoczynkowego na krotoszyńskich Błoniach
Środowisko		
Podniesienie efektywności energetycznej	Opracowywany Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta i Gminy Krotoszyn	W opracowaniu
Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej	<ul style="list-style-type: none"> • Materiały do opracowania budżetu na rok 2015 i WPI, w tym zestawienie realizowanych wieloletnich zadań inwestycyjnych ujętych w wieloletniej prognozie finansowej na lata 2014 – 2020 	<ul style="list-style-type: none"> • Termomodernizacja obiektu WDK w Gorzupi • Dobudowa pomieszczenia dla OSP Dzierżaków do budynku świetlicy wraz z termomodernizacją całego obiektu
Rozwój gospodarki wodno-ściekowej, szczególnie na obszarach wiejskich	<ul style="list-style-type: none"> • Materiały do opracowania budżetu na rok 2015 i WPI, w tym zestawienie realizowanych wieloletnich zadań inwestycyjnych ujętych w wieloletniej prognozie finansowej na lata 2014 – 2020, • Wieloletni Plan Inwestycyjny Miasta i Gminy Krotoszyn na lata 2006-2015, 	<ul style="list-style-type: none"> • Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie aglomeracji Krotoszyn – etap II w tym rozbudowa oczyszczalni ścieków • Budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej w ul. Sulmierzyckiej i Chwaliszewskiej w Krotoszynie – etap IV • Budowa kanalizacji sanitarnej w wioskach etap VIII Bożacin, Wróżewy, Nowy Folwark, Brzoza • Kontynuacja działań po roku 2015

Źródło: Opracowanie własne

Zidentyfikowane mandaty zostaną przeanalizowane w kontekście potencjału rozwojowego w części diagnostycznej i będą elementem rozważań w części prognostycznej.

3. Diagnoza strategiczna

3.1. Informacje wstępne

Krotoszyn to gmina na południu Wielkopolski, oddalona od Poznania o ok. 100 km i od Wrocławia o ok. 85 km. Niedaleko Krotoszyna znajdują się także duże miasta, takie jak Leszno (ok. 80 km), Ostrów Wielkopolski (ok. 28 km) czy Kalisz (ok. 52 km). Gmina sąsiaduje z ośmioma innymi gminami: Koźmin Wielkopolski, Dobrzyce, Raszków, Ostrów Wielkopolski, Sulmierzyce, Zduny, Kobylin i Pogorzela (rysunek 1).

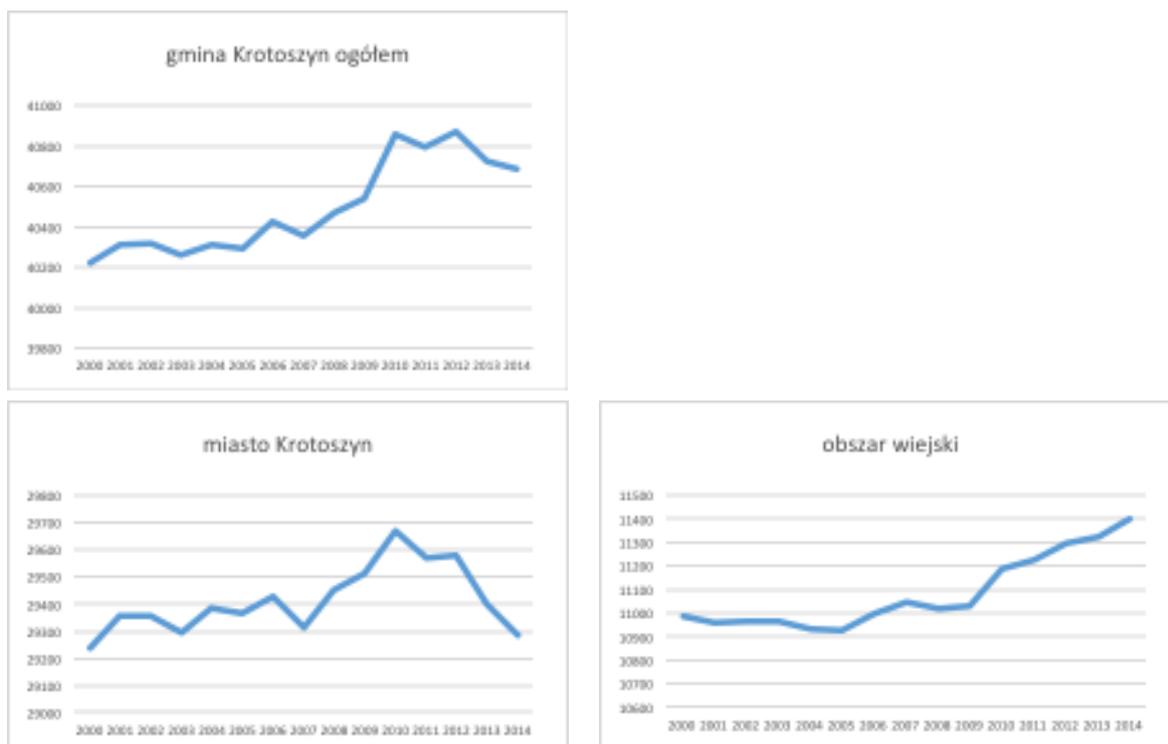

Rysunek 1. Położenie gminy Krotoszyn

Źródło: opracowanie własne na podstawie: <http://geo.stat.gov.pl/imap/>

3.2. Demografia

Na koniec 2014 r. w gminie zamieszkiwało 40 684 mieszkańców, z czego prawie trzy czwarte (72%) to mieszkańcy miasta (rysunek 2). Od 2000 r. proporcja pomiędzy liczbą osób zamieszkujących miasto i teren wiejski nie ulega zmianie. Liczba ludności gminy w stosunku do 2000 r. wzrosła o 3,7% (przybyło ponad 460 osób). Wzrost ten był wynikiem przede wszystkim wzrostu liczby mieszkańców terenów wiejskich – w stosunku do 2000 r. jej wzrost wyniósł 3,7% (przybyło 414 mieszkańców). Po 2010 r. widać szczególnie wyraźnie spadek liczby osób zamieszkujących miasto przy jednoczesnym wzroście liczby mieszkańców obszarów wiejskich (rysunek 2). Liczba mieszkańców miasta w 2014 r. powróciła do stanu z roku 2003 i 2007. Zjawisko suburbanizacji - przeprowadzania się z miast do pobliskich obszarów wiejskich jest obecnie naturalne w procesach urbanizacyjnych i jest szczególnie charakterystyczne dla dużych aglomeracji.

Rysunek 2. Liczba mieszkańców gminy Krotoszyn w latach 2000-2014
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Jeżeli chodzi o strukturę demograficzną, w 2014 roku najliczniejszą grupą wiekową były osoby w wieku 30-34 lat (8,3% ogółu ludności). Najmniej liczną natomiast grupą - osoby mające 85 i więcej lat, które stanowiły 1,3% ogółu ludności (rysunek 3). Wysoki udział ludności w grupach wiekowych 50-59 i 60-64 oznacza, że w nadchodzących latach należy spodziewać się pogłębienia zjawiska starzenia się społeczeństwa i znacznego zwiększenia liczby ludności w wieku emerytalnym. Do 2010 r. wzrostowi liczby ludności towarzyszył wzrost liczby ludności w wieku produkcyjnym (tabela 2). Od 2011 r. sytuacja uległa zmianie i, mimo wzrostu liczby mieszkańców, zmniejszała się liczba osób w wieku produkcyjnym. Struktura wiekowa mieszkańców Krotoszyna z uwzględnieniem aktywności ekonomicznej nie odbiegała znacząco od wartości, którymi charakteryzuje się Wielkopolska i była korzystniejsza niż średnia krajowa (rysunek 3).

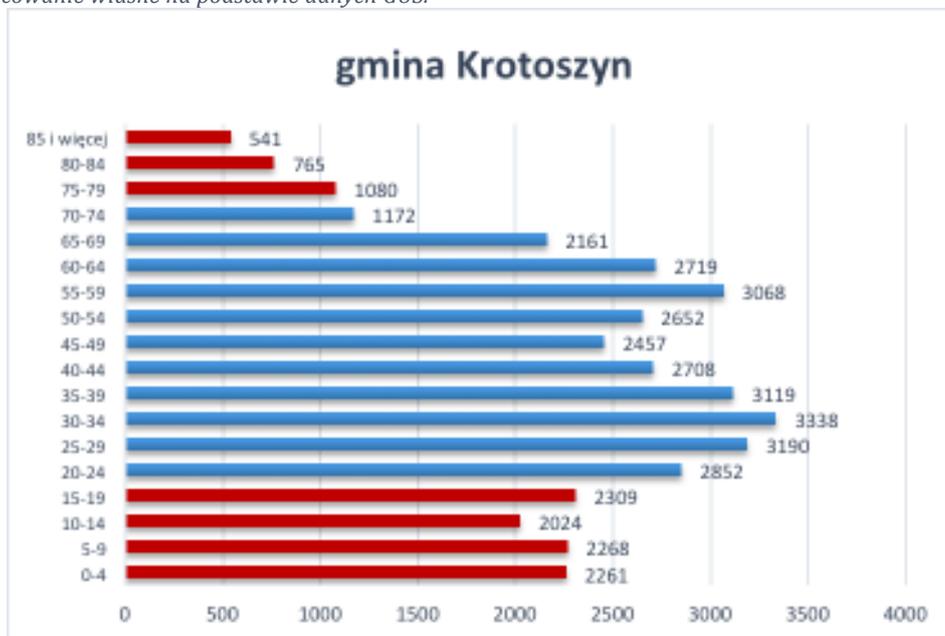

Odsetek ludności w wieku			
	przedprodukcyjnym <17	produkcyjnym	poprodukcyjnym kobiety > 60 mężczyźni > 65
Polska	18,04	62,97	18,99

Wielkopolska	19,21	63,13	17,66
Jarocin	19,21	63,26	17,95
Krotoszyn	19,34	63,12	17,54
Pleszew	18,67	62,95	18,38
Gostyń	18,55	64,14	17,30
Rawicz	19,28	62,49	18,23
Milicz	19,93	61,60	18,47

Rysunek 3. Odsetek ludności według aktywności ekonomicznej w 2014 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rysunek 4. Struktura wiekowa ludności w 2014 r.

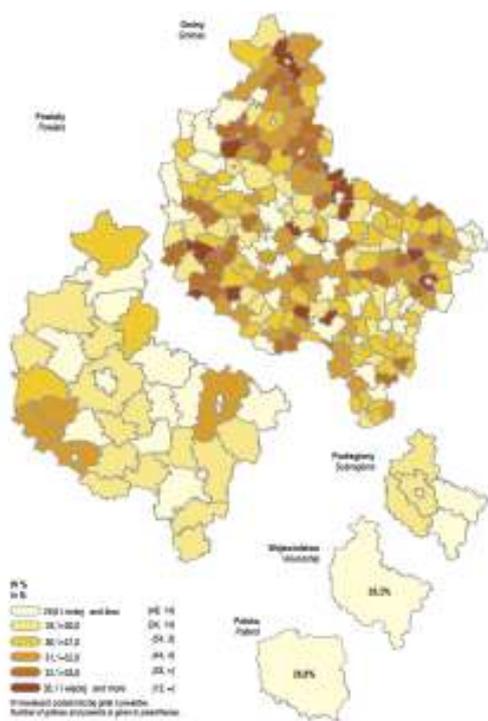
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym do roku 2012 utrzymywała się na zbliżonym poziomie, a później wzrastała. Jednocześnie systematycznie zwiększała się liczba ludności w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym.

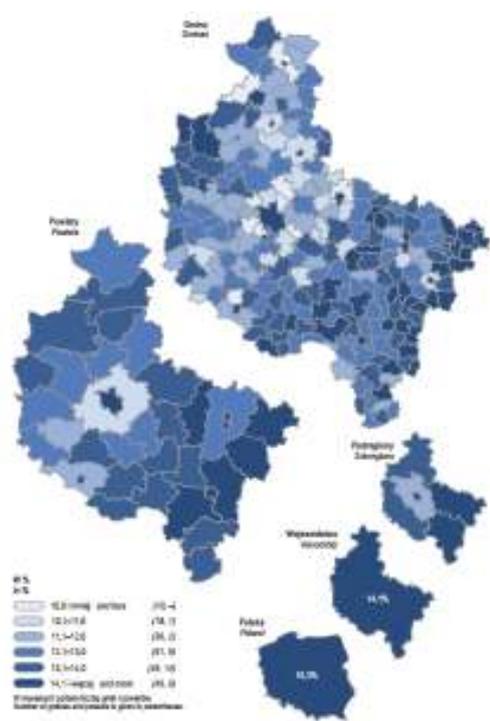
Tabela 2. Wybrane wskaźniki demograficzne gminy Krotoszyn

Nazwa wskaźnika	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba ludności	40 353	40 465	40 537	40 855	40 790	40 869	40 718	40 684
Liczba ludności w wieku produkcyjnym	25 789	25 968	26 067	26 333	26 189	26 132	25 945	25 680
Przyrost naturalny	1,1	2,2	3,4	2,8	1,3	0,9	1,5	1,5
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	56,5	55,8	55,5	55,1	55,8	56,4	56,9	58,4
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	66,9	69,4	72,8	75,7	79,6	82,8	87,0	90,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rysunek 5. Ludność w wieku poniżej 25 lat w % ludności ogółem w 2014 r.
 Źródło: US Poznań, 2015, ludność, ruch naturalny i migracje w województwie wielkopolskim w 2014 r.

Rysunek 6. Ludność w wieku 65 lat i więcej w % ludności ogółem w 2014 r.
 Źródło: US Poznań, 2015, ludność, ruch naturalny i migracje w województwie wielkopolskim w 2014 r.

Porównanie sytuacji z otaczającymi gminami wskazuje, że Krotoszyn wyróżnia się niższym udziałem ludności w wieku przedprodukcyjnym (do 25 roku życia) i wysokim

odsetkiem ludności w wieku poprodukcyjnym (rysunek 5 i 6). Wartości które osiąga, są mimo to korzystniejsze niż w przypadku średniej dla Polski i Wielkopolski. Przyrost naturalny przyjmuje wartości dodatnie.

Sytuacja w zakresie wskaźników demograficznych sugeruje stopniową modyfikację struktury wiekowej mieszkańców gminy. Biorąc pod uwagę stosunkową niezmienność liczby ludności w wieku produkcyjnym, przybywa osób w wieku poprodukcyjnym, a jednocześnie zmniejsza się liczba osób, które pracy jeszcze nie podjęły. Wskaźniki obciążenia demograficznego w gminie Krotoszyn można określić jako stosunkowo korzystne, sytuacja ulega jednak stopniowemu pogorszeniu i może wymagać przygotowania na bardziej niekorzystną sytuację demograficzną w przyszłości. Ukazują one tendencję występującą również na terenie całej Polski, jaką jest starzenie się społeczeństwa.

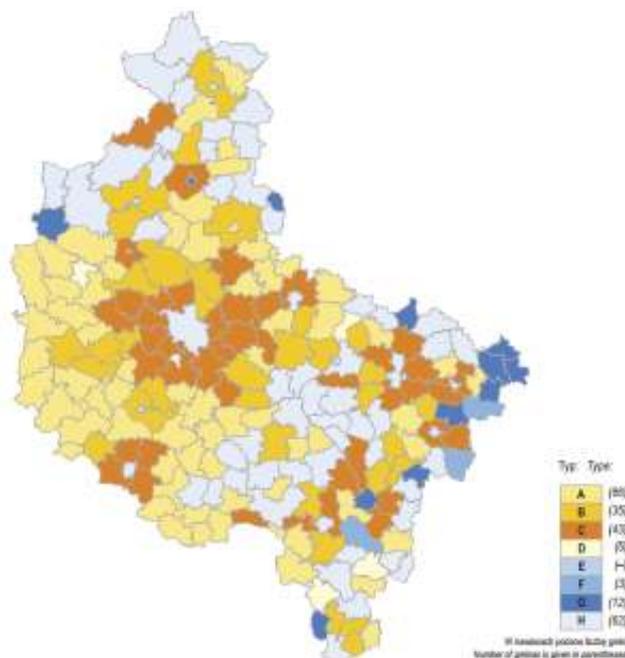
Jeżeli chodzi o saldo migracji, sytuacja jest niekorzystna – od roku 2009 gmina Krotoszyn charakteryzowała się ujemnym saldem migracji, znacznie wyższym niż w otaczających gminach (tabela 3). Tymczasem Wielkopolska, jako silne gospodarczo województwo, przez cały okres analizy, odwrotnie niż tendencja krajowa, wykazywała dodatnie saldo migracji. Maksymalne saldo migracji z gminy Krotoszyn miało miejsce w 2013 r.

Tabela 3. Saldo migracji w latach 2008-2014

	Saldo migracji						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Polska	-14 865	-1196	-2114	-4334	-6617	-19 904	-15 750
Wielkopolskie	1128	1568	1273	1405	634	166	73
Jarocin	-31	19	-13	20	9	-22	61
Krotoszyn	0	-57	-108	-117	-113	-152	-91
Pleszew	-16	-39	-93	-49	-10	-23	-26
Gostyń	-111	-80	-92	-124	-100	-62	16
Rawicz	30	37	36	-41	-12	-55	-34
Milicz	-16	-32	10	-32	-60	-56	-80
	Saldo migracji na 100 osób						
Polska	-0,4	0,0	-0,1	-0,1	-0,2	-0,5	-0,4
Wielkopolskie	0,3	0,5	0,4	0,4	0,2	0,0	0,0
Jarocin	-0,7	0,4	-0,3	0,4	0,2	-0,5	1,3
Krotoszyn	0,0	-1,4	-2,6	-2,9	-2,8	-3,7	-2,2
Pleszew	-0,5	-1,3	-3,1	-1,6	-0,3	-0,8	-0,9
Gostyń	-4,0	-2,9	-3,3	-4,4	-3,6	-2,2	0,6
Rawicz	1,0	1,2	1,2	-1,4	-0,4	-1,8	-1,1
Milicz	-0,7	-1,3	0,4	-1,3	-2,4	-2,3	-3,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Typologia demograficzna według J. W. Webba¹ wskazała, że gmina Krotoszyn należy do typu H, to znaczy, że ujemne saldo migracji nie jest rekompensowane przez dodatni przyrost naturalny (rysunek 7). Metoda Webba polega na zakwalifikowaniu badanej jednostki do jednego z ośmiu typów rozwoju ludności w zależności od znaku i wartości bezwzględnej przyrostu naturalnego oraz salda migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 1000 ludności.

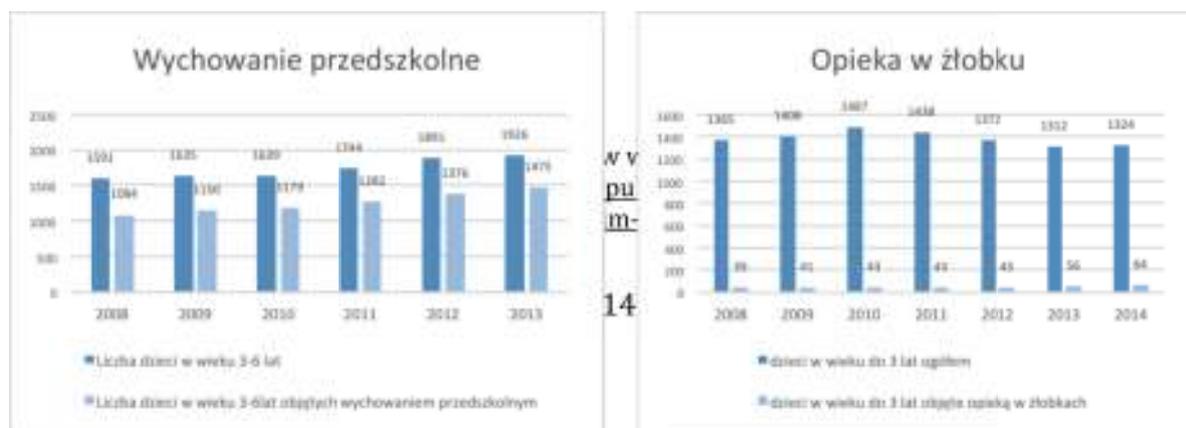

Rysunek 7. Typologia demograficzna gmin według metody Webba w latach 2010-2014
 Źródło: US Poznań, 2015, *ludność, ruch naturalny i migracje w województwie wielkopolskim w 2014 r.*

3.3. Infrastruktura społeczna

3.3.1. Edukacja

Krotoszyn posiada infrastrukturę edukacyjną i opiekuńczą obejmującą żłobki, przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazjalne i średnie, a także szkoły policealne. Jeżeli chodzi o opiekę nad najmłodszymi dziećmi, w Krotoszynie od 2008 r. rosła liczba dzieci uczęszczających w ciągu roku do żłobków i klubów dziecięcych (tabela 4, rysunek 8). Mimo iż liczba dzieci objętych opieką w żłobkach w ciągu siedmiu lat wzrosła o ok. 65% wciąż bardzo niewielki odsetek dzieci w wieku do 3 lat uczęszcza do żłobków i klubów dziecięcych. Co ciekawe, w roku 2013 i 2014 liczba miejsc w żłobkach była wyższa niż liczba przyjętych dzieci. Mieszkańcy gminy nie zgłaszają potrzeby zwiększenia liczby miejsc w żłobkach, nie ma też dzieci na listach oczekujących na miejsce.

Rysunek 8. Opieka w żłobkach i wychowanie przedszkolne w gminie Krotoszyn w latach 2008-2014
 Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Od 2008 r. stale wzrastała liczba dzieci i liczba miejsc w przedszkolach. Wzrastał także odsetek dzieci, które zostały objęte wychowaniem przedszkolnym, w 2008 r. wyniósł on 68,1% a w 2013 r. już 76,6% (tabela 4, rysunek 8). Miejsc w przedszkolach wystarczało dla dzieci wszystkich zainteresowanych rodziców do roku 2012. W ostatnim badanym roku liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym była większa niż liczba miejsc w przedszkolach.

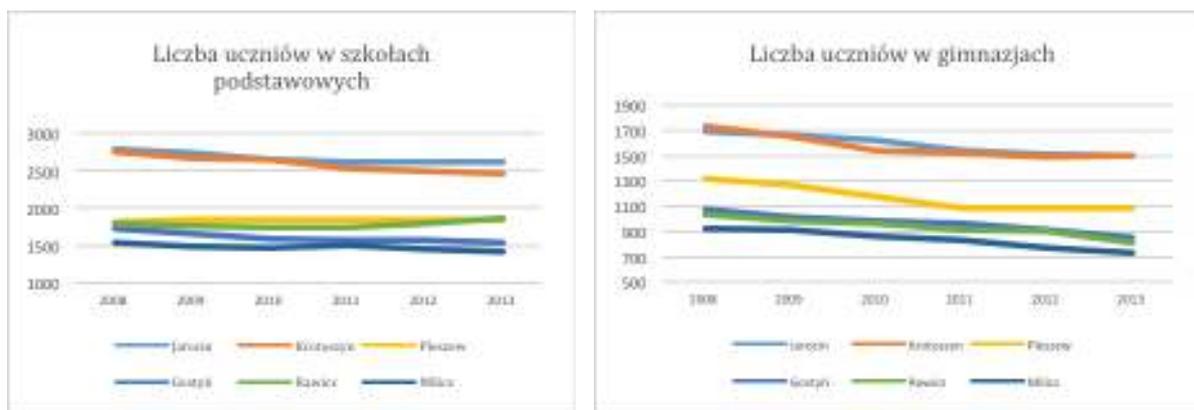
Tabela 4. Miejsca i dzieci w żłobkach i przedszkolach w latach 2008-2014 w gminie Krotoszyn

Nazwa wskaźnika	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
dzieci w wieku do 3 lat ogółem	1365	1408	1487	1438	1372	1312	1324
miejsca w żłobkach	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	43	63	73
dzieci objęte opieką w żłobkach	39	41	43	43	43	56	64
odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach	2,9	2,9	2,9	3,0	3,1	4,3	4,8
dzieci w wieku od 3-6 lat ogółem	1084	1150	1179	1282	1376	1475	b.d.
miejsca w przedszkolach	855	885	910	1013	1125	1092	b.d.
dzieci w wieku od 3-6 lat objęte wychowaniem przedszkolnym	738	808	848	942	1002	1130	b.d.
odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym	68,1	70,3	71,9	73,5	72,8	76,6	b.d.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W gminie Krotoszyn w 2013 r. działało 15 szkół podstawowych. Liczba ta jest bardzo wysoka w porównaniu z innymi gminami będącymi siedzibami władz powiatowych w sąsiedztwie Krotoszyna. Jedynie Jarocin ma więcej szkół podstawowych (16). Pozostałe gminy mają ich mniej – Pleszew 9, Gostyń i Rawicz po 8 a Milicz tylko 6. Od 2011 r. funkcjonowało również 10 gimnazjów. We wspomnianych wcześniej ośrodkach powiatowych, z wyjątkiem Jarocina (12 szkół gimnazjalnych) liczba ta była znacznie mniejsza. W pozostałych miejscowościach liczba gimnazjów wynosiła odpowiednio: w Pleszewie 7, w Miliczu 4, a w Gostyniu i Rawiczu po 2. Od 2008 r. w Krotoszynie przybyły dwie nowe szkoły gimnazjalne. W 2013 r. na terenie gminy skorzystać można było także z oferty 20 szkół ponadgimnazjalnych i policealnych. To bardzo dobry wynik. Jedynie sąsiedni Ostrów Wielkopolski dysponował lepszą ofertą – 35 szkół. Pozostałe gminy miały od 8 (Gostyń) do 17 (Jarocin) szkół ponadgimnazjalnych i policealnych. Można więc powiedzieć, że Krotoszyn jest znaczącym lokalnym ośrodkiem edukacyjnym.

Mimo dobrej infrastruktury edukacyjnej, liczba uczniów w szkołach podstawowych w Krotoszynie malała od 2008 r. i spadła o 10% w 2014 r. (rysunek 9). Podobna sytuacja miała miejsce w sąsiednich gminach, z wyjątkiem Rawicza. Malała także liczba uczniów szkół gimnazjalnych. W gminie Krotoszyn w 2013 r. uczyło się o ok. 240 gimnazjalistów mniej niż w 2008 r. (spadek o 13,7%). Podobna sytuacja miała miejsce także w innych analizowanych miejscowościach.

Rysunek 9. Liczba uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjach w latach 2008-2013 w regionie kaliskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Uczniowie uczęszczający do szkół podstawowych w gminie Krotoszyn osiągają przeciętne wyniki z egzaminów sprawdzających ich wiedzę. Corocznie rezultaty sprawdzianu szóstoklasistów były niższe niż średnia dla kraju, a w przypadku średniej dla województwa – tylko w 2012 r. wynik był lepszy (tabela 5). Wyniki sprawdzianu były jednocześnie minimalnie lepsze niż w powiecie krotoszyńskim.

Tabela 5. Zdawalność egzaminów - sprawdzian szóstoklasisty

Obszar	2010	2011	2012	2013	2014
Kraj	24,56	25,27	22,75	24,03	25,82
Okręg	23,79	24,65	22,01	23,36	25,16
Województwo wielkopolskie	23,76	24,69	21,98	23,37	25,17
Powiat krotoszyński	22,98	24,50	21,91	22,33	24,54
Miasto i Gmina Krotoszyn	23,11	24,59	22,06	22,60	24,04

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Krotoszynie.

Podobna sytuacja dotyczyła egzaminu gimnazjalnego w latach 2012 – 2015. Corocznie gimnazjaliści z gminy Krotoszyn osiągnęli wyniki gorsze niż średnia krajowa w przypadku części humanistycznej i części matematyczno-przyrodniczej (tabela 6). Sytuacja taka dotyczyła wszystkich komponentów tej części egzaminów, a więc części związanej z historią i wiedzą o społeczeństwie, językiem polskim, a także z przedmiotami przyrodniczymi i matematyką. Gimnazjaliści osiągnęli niestety gorsze rezultaty niż statystyczni uczniowie z Wielkopolski. Wyniki wskazują jednak, podobnie jak w przypadku uczniów podstawówek, że gimnazjaliści uczęszczający do gimnazjów na terenie gminy osiągnęli lepsze wyniki niż uczniowie z powiatu krotoszyńskiego. Gimnazjaliści z gminy Krotoszyn osiągnęli lepsze wyniki niż średnia krajowa w przypadku części z języka obcego, w szczególności z poziomu zaawansowanego języka angielskiego i poziomu podstawowego języka niemieckiego.

Tabela 6. Zdawalność egzaminów – egzamin gimnazjalny

Jednostka terytorialna	Część humanistyczna							
	historia i WOS				język polski			
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
Kraj	61,00	58,00	59,00	64,00	65,00	62,00	68,00	62,00
Okręg	59,48	56,17	57,59	62,36	63,10	59,45	65,25	58,85
Województwo wielkopolskie	59,89	56,49	58,11	62,65	62,97	59,92	65,43	58,98
Powiat krotoszyński	58,82	52,90	56,32	60,25	60,48	54,59	62,69	56,27
Miasto i gmina Krotoszyn	58,73	54,16	56,80	60,70	61,71	56,85	62,35	56,13

Jednostka terytorialna	Część matematyczno-przyrodnicza							
	przedmioty przyrodnicze				matematyka			
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
Kraj	50,00	59,00	52,00	50,00	47,00	48,00	47,00	48,00
Okręg	48,89	57,59	50,63	48,70	45,91	46,64	45,86	46,32
Województwo wielkopolskie	48,98	58,13	51,18	49,19	46,25	47,43	46,79	46,98
Powiat krotoszyński	48,18	55,72	48,81	47,25	45,36	43,69	43,79	45,15
Miasto i gmina Krotoszyn	48,10	56,45	48,13	47,04	45,07	44,99	43,08	44,58

Jednostka terytorialna	Część z języka obcego - język angielski							
	poziom podstawowy				poziom rozszerzony			
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
Kraj	63,00	63,00	67,00	67,00	46,00	45,00	46,00	48,00
Okręg	62,13	61,8	65,10	65,12	45,93	45,35	45,85	47,94
Województwo wielkopolskie	62,1	61,78	65,30	64,95	45,52	44,53	45,20	46,78
Powiat krotoszyński	60,03	55,52	59,23	61,00	43,01	39,68	39,41	43,81
Miasto i gmina Krotoszyn	64,93	61,6	62,91	66,60	51,03	47,73	47,93	49,93

Jednostka terytorialna	Część z języka obcego - język niemiecki							
	poziom podstawowy				poziom rozszerzony			
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
Kraj	57,00	58,00	54,00	57,00	33,00	40,00	39,00	41,00
Okręg	56,32	57,74	53,05	55,81	30,99	37,85	36,07	36,29
Województwo wielkopolskie	55,88	57,17	52,59	54,63	29,84	36,95	35,45	35,37
Powiat krotoszyński	60,22	58,28	54,87	57,01	29,87	37,28	33,58	37,05
Miasto i Gmina Krotoszyn	60,55	59,81	55,53	56,97	29,74	37,71	34,46	37,81

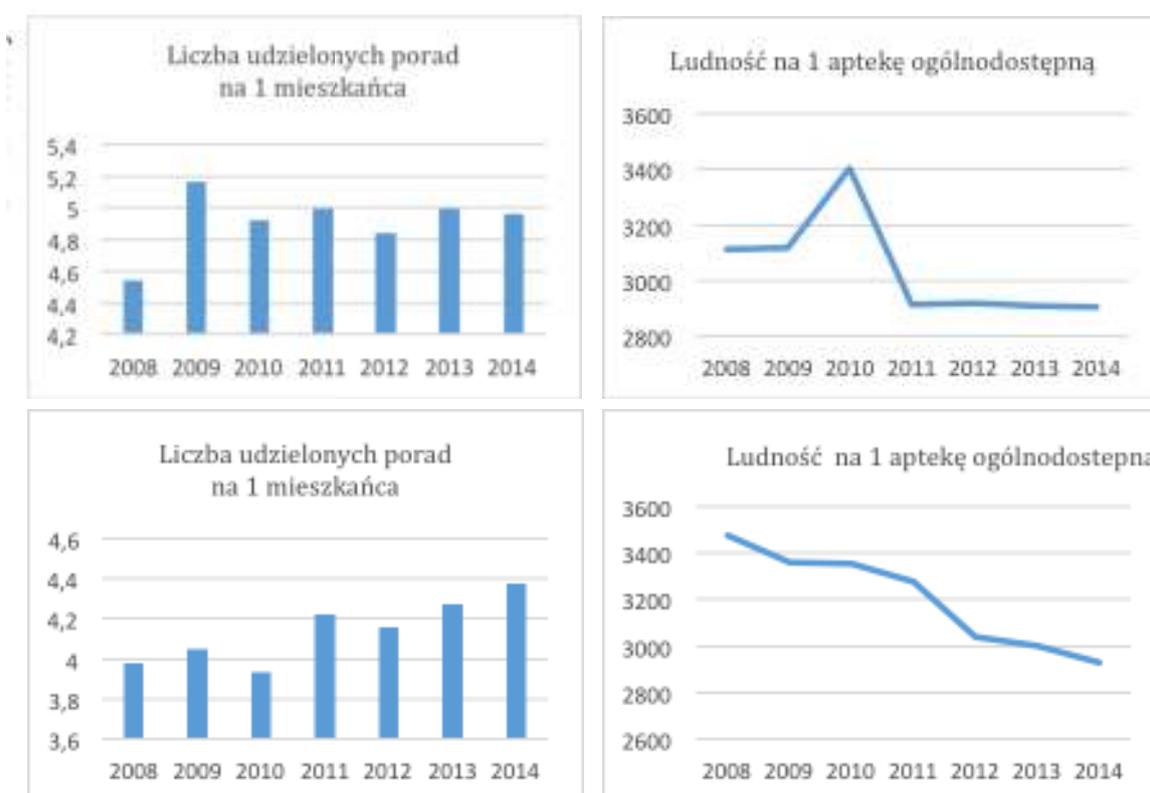
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu miejskiego w Krotoszynie.

Podsumowując, sytuacja w zakresie szkolnictwa w Krotoszynie ulega w ostatnich latach pogorszeniu. Związane jest to przede wszystkim ze zmniejszającą się liczbą uczniów szkół podstawowych i gimnazjów w okresie ostatnich kilku lat. Można to częściowo wyjaśnić rocznikami niżu demograficznego, które w ostatnich latach podejmowały kształcenie. W powiązaniu z wysokim ujemnym saldem migracji jest to jednak sytuacja niekorzystna. Na korzyść sytuacji w szkolnictwie przemawia utrzymywanie a nawet wzrost liczby placówek edukacyjnych (gimnazja) i ich stosunkowo wysoka liczba w porównaniu z pobliskimi gminami będącymi ośrodkami powiatowymi. Sytuacja taka może jedynie nastęrczać problemów związanych z utrzymaniem infrastruktury oświatowej. Wyniki sprawdzianu szóstoklasistów oraz egzaminu gimnazjalnego były

statystycznie gorsze niż średnia krajowa i średnia wojewódzka, jednakże gmina wyróżniała się, jeśli chodzi o wyniki z egzaminów z poziomu rozszerzonego języka angielskiego i poziomu podstawowego języka niemieckiego.

3.3.2. Ochrona zdrowia

Mieszkańcy gminy Krotoszyn w 2014 r. mogli korzystać z usług lekarskich w 20 przychodniach i poradniach. W Krotoszynie funkcjonowały dwa szpitale, sześć placówek zajmujących się rehabilitacją i 14 aptek. W 2014 r. na jeden zakład opieki zdrowotnej przypadało 2034 mieszkańców. Liczba porad lekarskich udzielonych w okresie lat 2008-2014 wzrosła, a średnia liczba porad udzielonych jednemu mieszkańcowi wyniosła 5 w 2014 r. (przy średniej dla województwa 4,4) (rysunek 10).

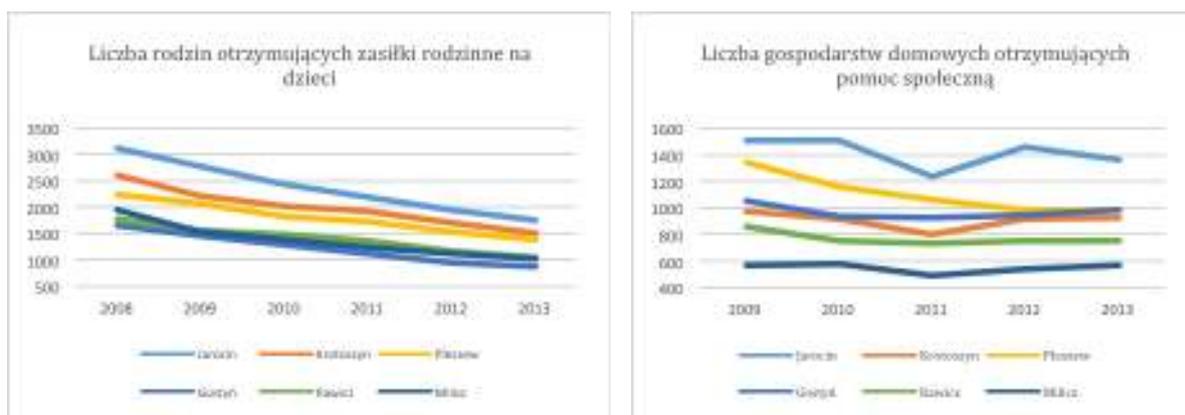
Rysunek 10. Opieka zdrowotna w gminie Krotoszyn i w województwie wielkopolskim w latach 2008-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zarówno w Krotoszynie, jak i w Wielkopolsce liczba udzielanych porad w przeliczeniu na 1 mieszkańca zwiększyła się. W przypadku liczby mieszkańców przypadających na jedną ogólnodostępną aptekę wskaźniki odzwierciedliły proces zwiększania się liczby aptek. Po 2010 r. w Krotoszynie liczba osób przypadających na 1 aptekę dość znacznie się zmniejszyła, co oznacza zwiększenie dostępności tego rodzaju usług. Od 2011 r. utrzymuje się na poziomie ok. 2900 osób i jest porównywalna z sytuacją panującą w 2014 r. w Wielkopolsce.

3.3.3. Pomoc społeczna

Na pomoc Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krotoszynie GOPS mogą liczyć osoby, które zostały dotknięte problemem ubóstwa, bezrobocia, długotrwałej lub ciężkiej choroby, niepełnosprawności, problemami w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego. W okresie lat 2008-2013 liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci zmniejszyła się o 47% w porównaniu z rokiem 2008 (rysunek 11). Podobna sytuacja, wynikająca ze zmiany ustawowych kryteriów udzielania pomocy, miała miejsce w przypadku Wielkopolski i całego kraju (spadek odpowiednio o 39% i 38%). Zmniejszyła się także, choć nieznacznie, liczba rodzin otrzymujących pomoc społeczną pod względem kryterium dochodowego. Zestawiając dane z podobnymi gminami w regionie wskazać można na ewidentnie spadkowy trend, jeśli chodzi o liczbę rodzin otrzymujących zasiłki rodzinny na dzieci. W przypadku pomocy społecznej przyznawanej na podstawie kryterium dochodowego liczba rodzin przyjmujących pomoc nie uległa obniżeniu. Wyjątkiem był rok 2011, kiedy zaobserwowano spadek liczby rodzin w Krotoszynie, Jarocinie i Miliczu. Poza tym rokiem liczba rodzin otrzymujących pomoc utrzymywała się na podobnym poziomie.

Rysunek 11. Świadczenia pomocy społecznej w gminach regionu kaliskiego w latach 2008-2013
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W latach 2011-2014 na terenie gminy istniała jedna placówka pomocy społecznej podległa władzom gminy, w której dostępnych było jedynie 5 miejsc. Potrzeby opiekuńcze zaspokajane są jednak również przez dwa domy opieki społecznej działające na terenie gminy od 2011 r., które dysponowały w 2014 r. 268 miejscami, z czego 77% (207 miejsc) przeznaczonych było dla stałych mieszkańców. Na terenie powiatu mieszkańcy mogą skorzystać z usług domu opieki prowadzonego przez organ niepubliczny, który dysponuje 70 miejscami.

3.3.4. Zaangażowanie społeczne

W gminie Krotoszyn wskaźnik obrazujący zaangażowanie społeczne mierzone liczbą fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych przeliczonych na 10 tys. mieszkańców wzrastał z roku na rok osiągając w 2014 r. wartość 38 (tabela 7). W porównaniu ze średnią dla kraju (33) i średnią dla województwa (34) jest to wartość dość wysoka,

wykazująca tendencję wzrostową od 2008 r. Wzrost ten, zarówno w Krotoszynie, jak i w Wielkopolsce i w kraju, wyniósł w 2014 r. ok. 23-24%. W gminach przyjętych do porównania wyższe wyniki w zakresie zaangażowania społecznego osiągnęły Jarocin i Pleszew i Milicz, w których liczba organizacji wzrosła od 2008 r. o około 36%.

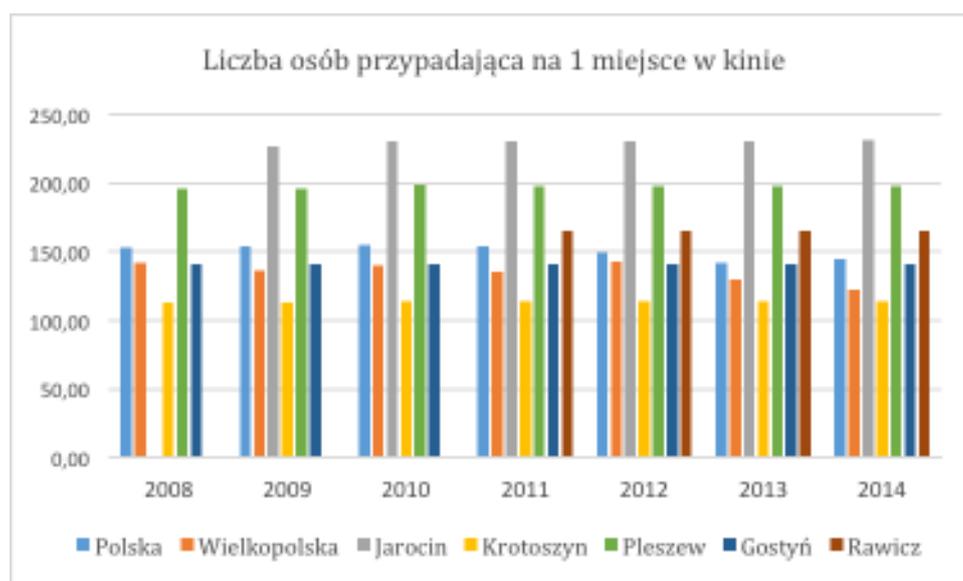
Tabela 7. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Polska	25	26	27	28	30	32	33
Wielkopolska	26	27	28	30	31	33	34
Jarocin	34	36	37	39	40	41	42
Krotoszyn	29	31	32	33	34	36	38
Pleszew	33	34	38	40	43	44	45
Gostyń	24	25	26	25	25	27	29
Rawicz	22	22	22	23	23	24	25
Milicz	31	32	33	37	39	42	45

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.3.5. Kultura

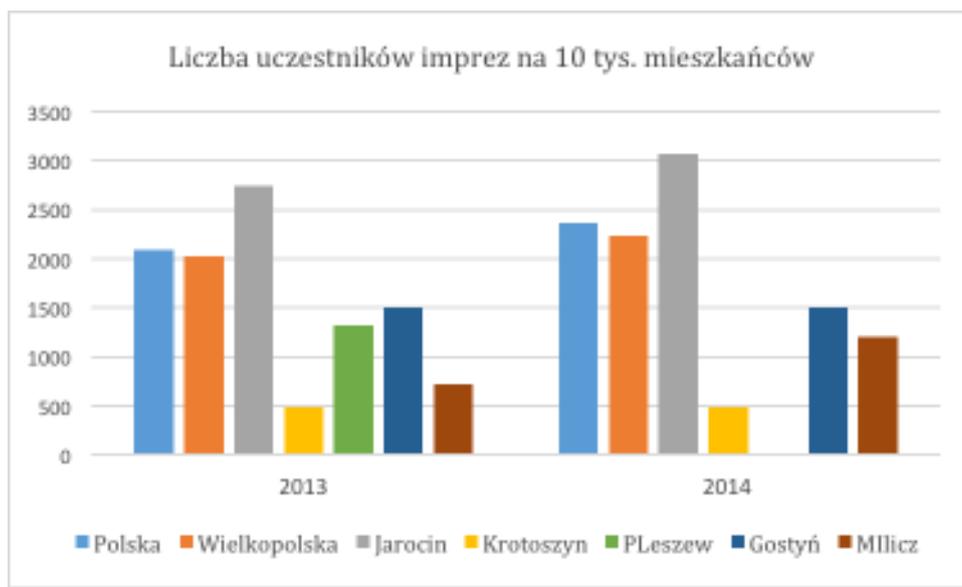
W Krotoszynie działa obecnie Krotoszyński Ośrodek Kultury (KOK), Kino 3D „Przedwiośnie”, Krotoszyńska Biblioteka Publiczna i Muzeum Regionalne w Krotoszynie. W ramach KOK organizowane są zajęcia z tańca ludowego, nowoczesnego, hip-hop, a także fitness, zumba, joga, fitball i tabata, odbywają się warsztaty fotograficzne, funkcjonuje klub fotografii artystycznej „Blenda” oraz Klub Małego Chemika. W budynku działa także Galeria Reflektarz i kino 3D „Przedwiośnie”. Działalność placówek kultury wspierają organizacje i stowarzyszenia pozarządowe działające w sferze kultury. W mieście nie ma natomiast siedziby żaden teatr. Działające w Krotoszynie placówki kultury prowadzą szeroko pojętą edukację kulturalną dla dzieci i młodzieży, wspierają także rozwój talentów.

Rysunek 12. Liczba ludności na 1 miejsce w kinach stałych w regionie kaliskim, Wielkopolsce i Polsce w latach 2008-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Dostępność oferty kulturalnej mierzona liczbą ludności na 1 miejsce w kinach stałych w ostatnich latach pozostawała w Krotoszynie na stałym poziomie (rysunek 12). W porównaniu do średniej dla Polski i dla województwa wartości dla Krotoszyna charakteryzowały się niskim poziomem. Również wśród gmin będących siedzibami sąsiednich powiatów we wszystkich analizowanych latach Krotoszyń prezentował się najsłabiej.

Rysunek 13. Liczba uczestników imprez masowych o charakterze artystyczno-rozrywkowym na 10 tys. mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analiza poziomu uczestnictwa w kulturze mierzona liczbą uczestników imprez o charakterze artystyczno-rozrywkowym pokazała niską pozycję Krotoszyna w stosunku do podobnych miast w regionie (rysunek 13). Liczba uczestniczących w imprezach była także mniejsza niż średnia dla Wielkopolski i całego kraju. Świadczy to o małym zainteresowaniu społeczności lokalnej wielkoskalowymi wydarzeniami kulturalnymi.

W gminie Krotoszyń w 2013 r. na jedną organizowaną wystawę przypadało średnio 93 osoby, co daje ok. 30 osób na każdy tysiąc mieszkańców, a na jeden seans kinowy przypadały średnio 22 osoby². W 2013 r. wydatki na kulturę w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wyniosły 117 805,57 zł. Oznacza to, że na cele kulturalne w 2013 r. poświęcono 4,18% budżetu gminy, z czego ponad połowę (51%) tych wydatków pochłonęło finansowanie działalności miejskich instytucji kultury. Według danych z Systemu Analiz Samorządowych uczestnictwo w kulturze mierzone jest za pomocą dwóch wskaźników: liczba uczestników stałych form działalności na 1000 mieszkańców (czyli odzwierciedlenie stopnia wykorzystania stałej, powtarzalnej działalności instytucji kultury) oraz liczba uczestników okazjonalnych form działalności na 1000 mieszkańców. W przypadku tego pierwszego wskaźnika dla Krotoszyna wyniósł on 14 w

² Akapit opracowano na podstawie danych z Systemu Analiz Samorządowych (dostęp: 06.09.2015 r.)

2013 r. Formy okazjonalnej działalności kulturalnej cieszyły się większym zainteresowaniem – w 2013 r. z takich okazjonalnej działalności kulturalnej skorzystało aż 1572 osoby w przeliczeniu na 1000 osób. Może to świadczyć o dużym zainteresowaniu taką działalnością samych mieszkańców, a także osób spoza gminy.

Innym wskaźnikiem istotnym dla zobrazowania uczestnictwa w kulturze jest poziom czytelnictwa. W Krotoszynie w ciągu ostatnich 6 lat liczba bibliotek pozostawała na stałym poziomie. W stosunku do 2007 r. zmniejszył się natomiast księgozbiór placówek bibliotecznych oraz liczba czytelników (odpowiednio o 1,2% i 4,1%), głównie w wyniku selekcji książek przestarzałych treściowo i zniszczonych. W 2013 r. przeciętny czytelnik w ciągu roku wypożyczył 27 książek, czyli o 6 książek mniej niż w 2007 r.

3.3.6. Sport

W przypadku infrastruktury sportowej, jest ona w dużej mierze zarządzana przez Centrum Sportu i Rekreacji Wodnik³. W Krotoszynie znajduje się kryta pływalnia WODNIK, a w porze letniej skorzystać można z pływalni odkrytej, obok której znajdują się także dwa boiska do siatkówki plażowej oraz korty tenisowe. W budynku, w którym znajduje się miejska pływalnia, można skorzystać z tężni solankowej oraz zagrać w kręgle. Sportowe rozgrywki i treningi prowadzone są w halach sportowych CSiR-u przy ul. Młyńskiej 2b i ul. Sportowej oraz na stadionie sportowym. W okolicach Jeziora Odrzykowskiego można pospacerować i spędzić czas na zabawach z dziećmi. Po programie modernizacji infrastruktury melioracyjnej tego terenu od 2014 r. działa nowe moło. Co roku otwierana jest na okres letni Przystań "Błonie", która oferuje wypożyczenie kajaków i rowerów wodnych. W przyszłości planowane jest utworzenie ośrodka rekreacyjno-wypoczynkowego na krotoszyńskim Błoniu. W okolicy jeziora znajduje się skatepark. Nieopodal znajduje się stadion sportowy z trybunami na 1500 miejsc siedzących oraz boiska treningowe z zapleczem socjalnym, dwie hale treningowe: do sportów walki i tenisa stołowego. Salka do treningów karate znajduje się też w siedzibie Krotoszyńskiego Ośrodka Kultury. Krotoszyńska baza sportowa to również szkolne sale sportowe, nowo wybudowane boiska z nawierzchnią poliuretanową oraz kompleks boisk sportowych, oddany do użytku w ramach programu rządowego „Moje Boisko Orlik 2012”. W pobliżu znajduje się siłownia plenerowa dla dorosłych, nowy plac zabaw oraz miasteczko ruchu drogowego.

Tabela 8. Liczba klubów sportowych i liczba zawodników w gminie Krotoszyn w latach 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba klubów	14	14	15	15	15	16
Liczba zawodników	1390	1380	1430	1310	1300	1450

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Krotoszynie

Od 2010 r. do 2015 r. przybyły dwa kluby sportowe, a wraz z nimi liczba aktywnych zawodników wzrosła z 1390 do 1450 (tabela 8). Szczególnie w ostatnim roku zaobserwowano zwiększenie liczby osób, które chcą czynnie uprawiać sport. W latach

³ Opracowano na podstawie: <https://krotoszyn.pl/strona-94-sport.html> (dostęp: 06.09.2015 r.)

2012-2014 r. Obserwowano natomiast stały spadek liczby zainteresowanych czynnym uprawianiem sportu. Spadała także liczba dzieci uczestnicząca w zawodach szkolnych. Na korzyść sytuacji w krotoszyńskim sporcie przemawiają duża liczba boisk poliuretanowych, dobre wyniki sportowe, a także różnorodność dyscyplin sportowych, które można uprawiać na terenie gminy.

3.3.7. Podsumowanie – wielowymiarowa analiza porównawcza

Podsumowując wyniki analizy sfery społeczno-demograficznej, przeprowadzono wielowymiarową analizę porównawczą na podstawie 7 najważniejszych wskaźników. Do porównania wybrano gminy miejsko-wiejskie z południowej części województwa wielkopolskiego (wyj. gmina Milicz – województwo dolnośląskie) sąsiadujące bezpośrednio z obszarem gminy Krotoszyn. Z analizy wyłączono gminę Ostrów Wielkopolski ze względu na dużą liczbę mieszkańców głównego ośrodka miejskiego. Wybrane do porównania dane zgromadzono na podstawie najnowszych dostępnych informacji w Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego za lata 2013 lub 2014. Wskaźniki odnoszące się do sfery społecznej obejmują:

1. Ludność przypadająca na 1 aptekę ogólnodostępną (2014),
2. Przychodnie lekarskie na 10 tys. mieszkańców (2014),
3. Ludność na 1 placówkę biblioteczną (2014),
4. Liczba ludności przypadająca na 1 miejsce w kinach stałych (2014),
5. Mieszkania oddane do użytku na 1000 mieszkańców (2013),
6. Liczba fundacji i stowarzyszeń przypadająca na 10 tys. mieszkańców (2014)
7. Wskaźnik obciążenia demograficznego (2014), (destymulanta),

Wyniki analizy przedstawiono w Tabeli 9. Można zauważyć, że analiza znormalizowanych wartości wskaźników wskazuje, że Krotoszyn zajął 3. pozycję na 6 badanych gmin, osiągając jednak wynik o ponad połowę niższy niż wiodący w tym zestawieniu Gostyń. Do wskaźników najbardziej obniżających pozycje Krotoszyna należą dostępność miejsc kinowych, liczba mieszkań oddanych do użytku oraz dostępność aptek.

Tabela 9. Wielowymiarowa analiza wskaźników dla sfery społeczno-demograficznej

Miejscowość	Wartości wskaźników							Znormalizowane wartości wskaźników							Ranking		
	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7	Σ	Wskaźnik	Miejsce
Jarocin	3507	5	4547	231,42	307,0	42	58,1	0,74	-1,21	0,02	1,22	-0,43	0,60	0,40	1,34	0,19	(2)
Krotoszyn	2906	6	5817	113,96	310,5	38	58,4	-0,17	0,24	0,85	-0,37	-0,19	0,09	0,24	0,67	0,10	(3)
Pleszew	2017	7	2749	197,77	303,0	45	58,8	-1,52	1,70	-1,15	0,76	-0,69	0,99	0,03	0,11	0,02	(4)
Gostyń	3107	6	6971	141,22	300,5	29	55,9	0,13	0,24	1,60	0,00	-0,86	-1,07	1,61	1,65	0,24	(1)
Rawicz	2517	5	4316	165,03	345,5	25	60,0	-0,76	-1,21	-0,13	0,32	2,14	-1,59	-0,58	-1,83	-0,26	(5)
Milicz	4063	6	2713	0	314	45	62	1,58	0,24	-1,18	-1,92	0,03	0,99	-1,69	-1,94	-0,28	(6)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

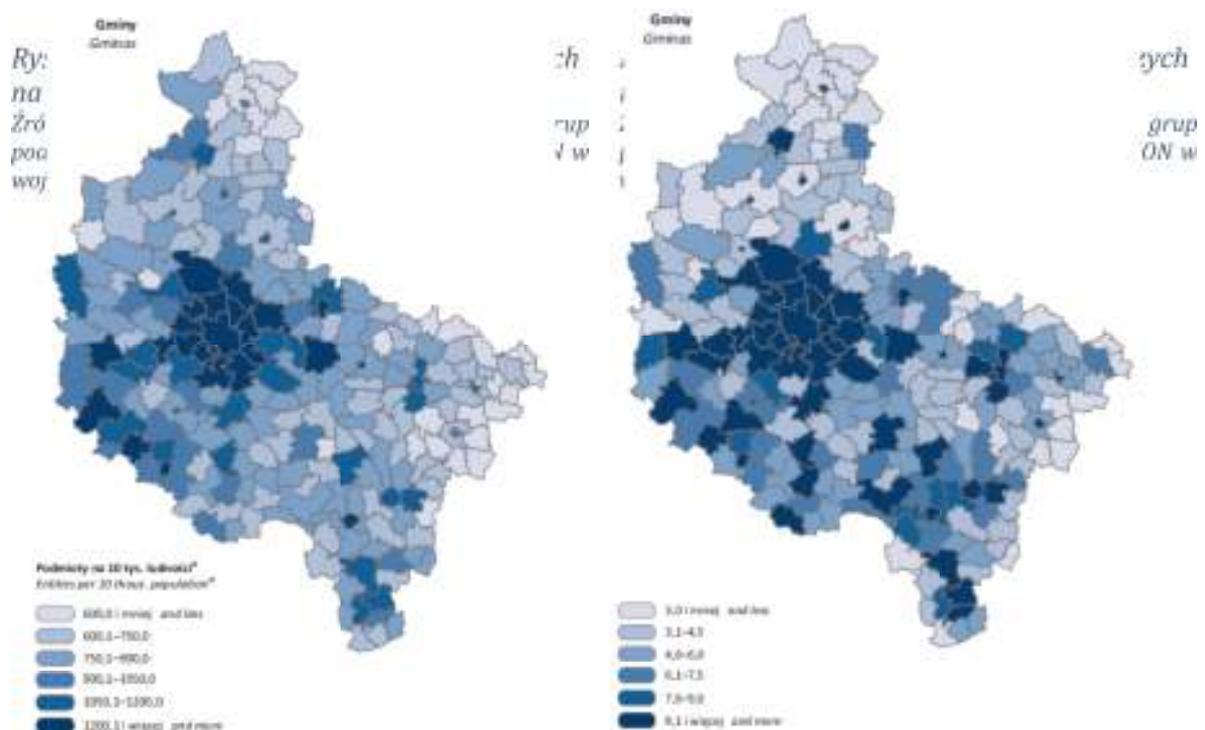
3.4. Gospodarka

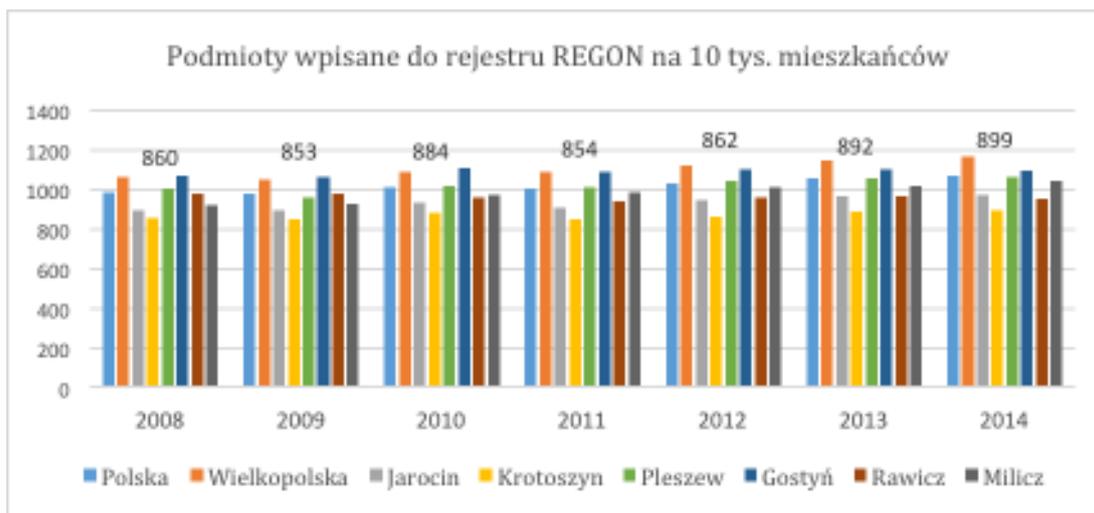
3.4.1. Wskaźnik przedsiębiorczości

Jeżeli chodzi o wskaźnik przedsiębiorczości, mierzony liczbą podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców, zarówno obszar kaliski, jak i gmina Krotoszyn należą do obszarów o przeciętnym poziomie przedsiębiorczości mieszkańców (rysunek 14). Biorąc natomiast pod uwagę gęstość podmiotów gospodarczych na 1 km² powierzchni, Krotoszyn należy do liderów w południowej Wielkopolsce. Została przyporządkowana do grupy gmin, w których na 1 km² powierzchni przypada więcej niż 9 podmiotów gospodarczych (rysunek 15).

Wskaźnik przedsiębiorczości, mierzony liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, w Krotoszynie wzrastał w ostatnich latach w wolnym tempie. W latach 2008-2014 nastąpił wzrost o 4,5% do poziomu 889,0, przy czym dla niektórych lat odnotowywano spadki (w 2009 i 2011 r.). Średnia dla Polski w 2014 r. wyniosła 1071, a dla Wielkopolski była tradycyjnie wyższa niż w kraju i osiągnęła wartość 1165.

Obserwując dane dla pobliskich obszarów, wskaźnik przedsiębiorczości w Krotoszynie odstawał nie tylko od średniej krajowej i wojewódzkiej, ale także od wskaźników pozostałych gmin – siedzib władz powiatowych (rysunek 16). W każdym roku analizy gmina Krotoszyn osiągała najgorszy wynik. Może to wynikać z faktu, że w Krotoszynie zlokalizowanych jest sporo średnich i dużych przedsiębiorstw, w tym kilku dużych pracodawców, takich jak firmy Mahle i Dino, zatrudniających odpowiednio około 3000 i 1000 osób. Firmy te stale poszukują rąk do pracy, sprowadzając pracowników nawet spoza terenu gminy, stąd skłonność mieszkańców do zakładania własnych przedsiębiorstw może być niska.

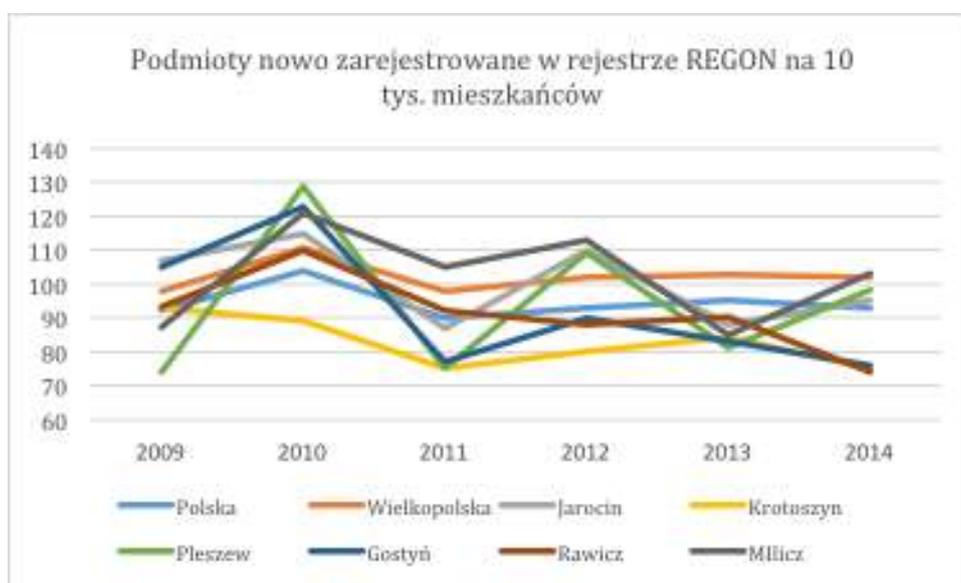

Rysunek 16. Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców w regionie kaliskim, Wielkopolsce i w Polsce w latach 2008-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wskaźnik, opisujący nowo zarejestrowane podmioty gospodarcze w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, który obrazuje wolumen podmiotów rozpoczynających działalność i będących w fazie startowej również nie był korzystny dla gminy Krotoszyn (rysunek 17), prawdopodobnie z podobnych przyczyn. Począwszy od 2009 r. rocznie był niższy od średniej krajowej i średniej wojewódzkiej (odpowiednio 93 i 102 w 2014 r.), a także znacząco odbiegał od wartości osiągniętych przez gminy w subregionie kaliskim.

Rysunek 17. Podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. mieszkańców w regionie kaliskim, Wielkopolsce i Polsce w latach 2009-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

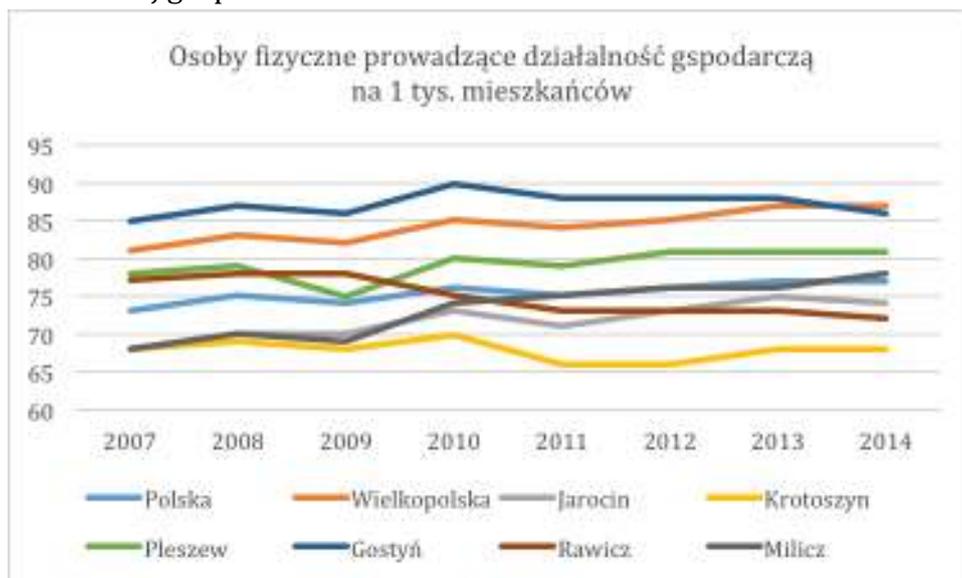
Kształtowanie się zjawiska przedsiębiorczości w ujęciu dynamicznym wskazuje na stosunkowo niskie tempo wzrostu tej cechy w Krotoszynie (rysunek 18). W 2009 i 2011 r. obserwowano mniejszą liczbę podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców niż w roku poprzednim. Ogółem, w stosunku do roku 2008 liczba przedsiębiorstw w roku 2014 była wyższa jedynie o 4,5%. W subregionie kaliskim

jedynie Rawicz wykazywał rokrocznie ujemne tempo wzrostu, notując jednocześnie coraz mniej nowych podmiotów.

Rysunek 18. Stopa wzrostu liczby podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców w regionie kaliskim, Wielkopolsce i Polsce, rok 2008=100
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wskaźnik przedsiębiorczości, mierzony liczbą osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą przypadającą na tysiąc mieszkańców, również wskazuje na umiarkowaną przedsiębiorczość mieszkańców gminy. Krotoszyn odbiega tu od średniej krajowej i średniej wojewódzkiej (w 2014 r. odpowiednio 77 i 87) uzyskując w ostatnim roku badania wartość 68 (rysunek 19). Jest to najniższa wartość spośród pozostałych analizowanych gmin. W Krotoszynie skłonność do przedsiębiorczości, mimo pozytywnych trendów krajowych i wojewódzkich, przez cały analizowany okres była najniższa w badanej grupie.

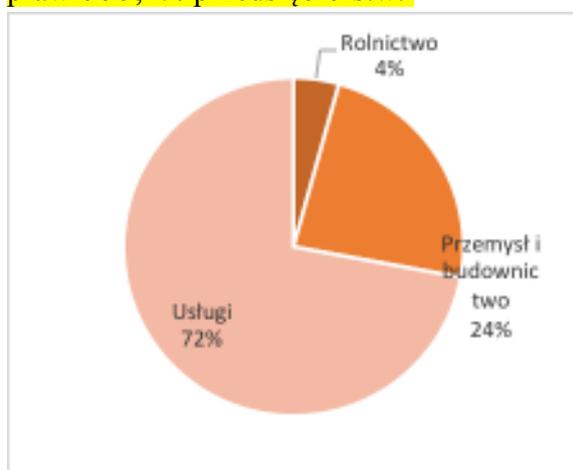

Rysunek 19. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1 tys. mieszkańców w regionie kaliskim, Wielkopolsce i Polsce w latach 2007-2014
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W porównaniu do innych gmin, będących siedzibami władz powiatowych, średniej krajowej i średniej wojewódzkiej, gmina Krotoszyn wypada bardzo niekorzystanie w analizie wskaźników przedsiębiorczości. W analizowanym okresie osiąga najniższe wskaźniki przy jednoczesnym niekorzystnym tempie zachodzących zmian.

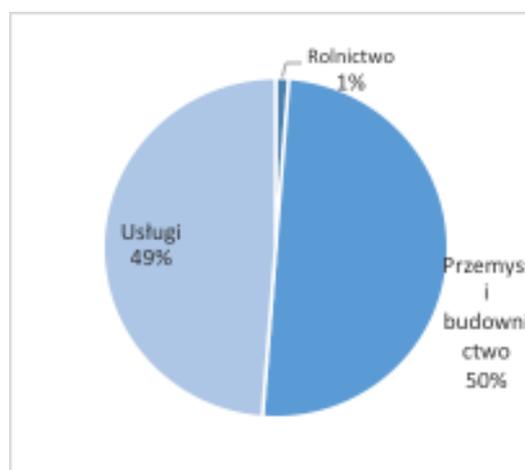
3.4.2. Struktura gospodarki

W strukturze gospodarki przeważają usługi, do których klasyfikuje się prawie 72% podmiotów gospodarczych w gminie i które generują prawie połowę (49%) zatrudnienia (rysunek 20 i 21). Przemysł i budownictwo obejmowały 24% podmiotów, ale równo 50% zatrudnienia, a na rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo przypadało zaledwie 4% podmiotów i 1% zatrudnienia, przy czym na obszarze wiejskim gminy wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych w sekcji rolnictwo wzrasta odpowiednio do 16%. Podobnie, jak w całym kraju, znacząca większość przedsiębiorstw stanowią firmy mikro, które stanowią prawie 95,4% przedsiębiorstw.

Rysunek 20. Podmioty gospodarcze wg rodzaju działalności w 2014 r.

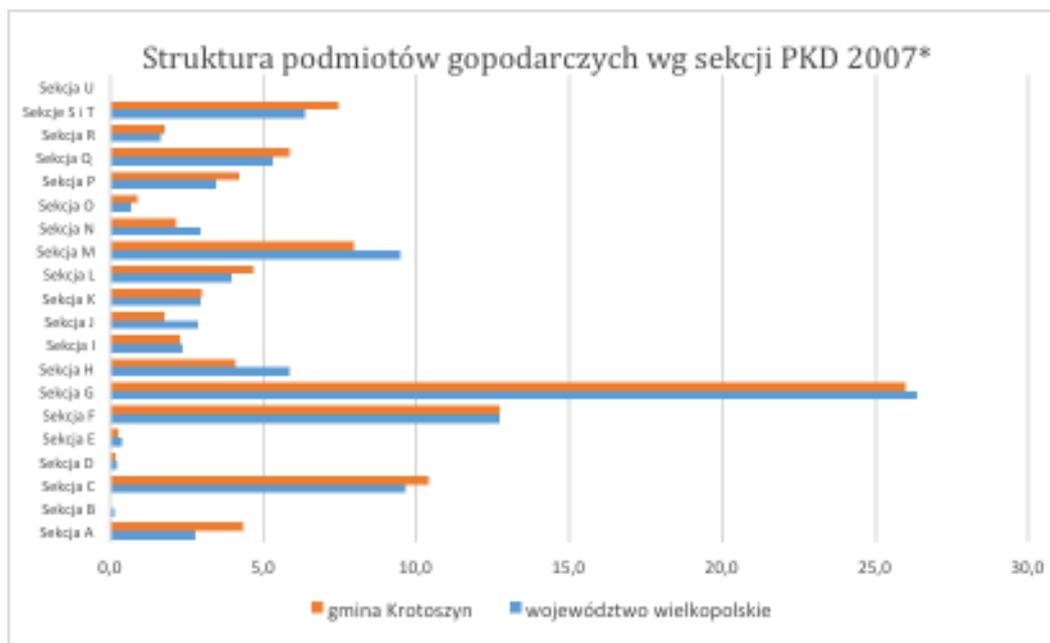
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rysunek 21. Struktura zatrudnienia w 2014 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Najwięcej podmiotów gospodarczych w Krotoszynie jest zarejestrowanych w sekcji handel i naprawy (951). Stanowiło to 26% wszystkich zarejestrowanych podmiotów (rysunek 22). Innymi branżami, które dały się wyróżnić w strukturze podmiotów w Krotoszynie były: budownictwo (465 podmiotów, 12,7%), przetwórstwo przemysłowe (380 podmiotów, 10,4%), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (291 podmiotów, 8%) oraz pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników (273 podmioty, 7,5%), a także opieka zdrowotna i pomoc społeczna (214 podmiotów, 5,9%).

Rysunek 22. Struktura podmiotów gospodarki narodowej prowadzących działalność gospodarczą wg rejestru REGON w gminie Krotoszyn i w województwie wielkopolskim w 2014 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

*Objaśnienia:

Nazwy sekcji PKD 2007:

Sekcja A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo,

Sekcja B. Górnictwo i wydobywanie,

Sekcja C. Przetwórstwo przemysłowe,

Sekcja D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych,

Sekcja E. Dostawa wody; gospodarowanie ciekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją,

Sekcja F. Budownictwo,

Sekcja G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle,

Sekcja H. Transport i gospodarka magazynowa,

Sekcja I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi,

Sekcja J. Informacja i komunikacja,

Sekcja K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa,

Sekcja L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości,

Sekcja M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna,

Sekcja N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca,

Sekcja O. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne,

Sekcja P. Edukacja,

Sekcja Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna,

Sekcja R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją,

Sekcja S. Pozostała działalność usługowa,

Sekcja T. Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby,

Sekcja U. Organizacje i zespoły eksterytorialne.

Ponad średnią wojewódzką w strukturze branż wyróżniał się udział przetwórstwa przemysłowego, działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości, edukacji oraz opieki zdrowotnej i pomocy społecznej. Wyraźnie mniejszy udział w strukturze branż w gminie w porównaniu z Wielkopolską zanotowano w takich sekcjach jak: działalność profesjonalna, naukowa i techniczna oraz transport i gospodarka magazynowa.

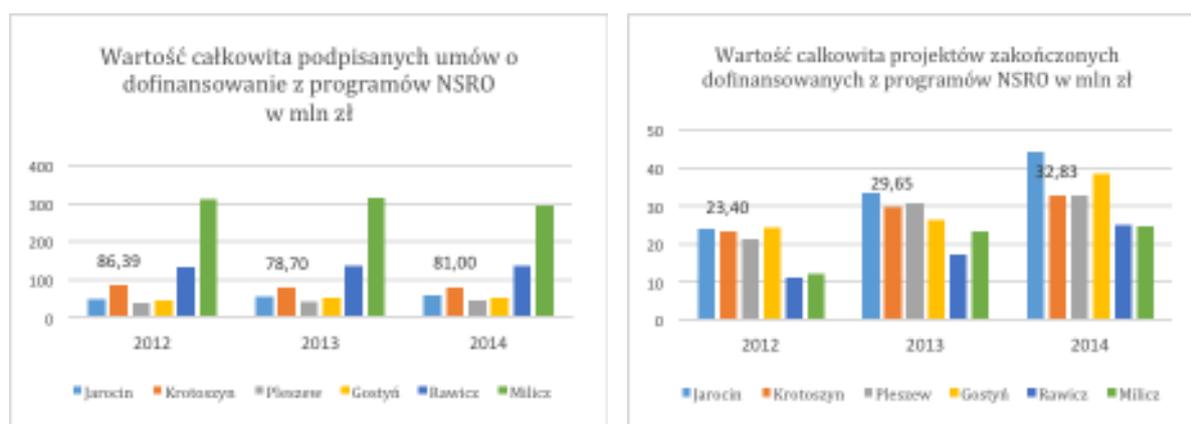
Wspieraniem działalności gospodarczej zajmują się działające w Krotoszynie stowarzyszenia: Klub Przedsiębiorców Ziemi Krotoszyńskiej, Krotoszyńskie Centrum Przedsiębiorczości, Krotoszyńskie Zrzeszenie Handlu i Usług oraz Cech Rzemiosł Różnych. Władze miasta podejmują inicjatywy wspierające rozwój gospodarczy, między

innymi zwalniając przedsiębiorców z podatków lokalnych. Gmina Krotoszyn oferuje także nieruchomości pod inwestycje dotyczące przemysłu elektronicznego, lekkiego, budowlanego, przetwórstwa rolno-spożywczego, hotelarstwa, gastronomii, transportu, handlu i usług. Na terenie gminy funkcjonuje podstrefa Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Podstrefa Krotoszyn zlokalizowana jest w północno-wschodniej części Miasta Krotoszyn w całości mieszcząc się w jego granicach. Podstrefa położona jest na granicy województwa dolnośląskiego i wielkopolskiego, co dodatkowo podwyższa jej atrakcyjność⁴.

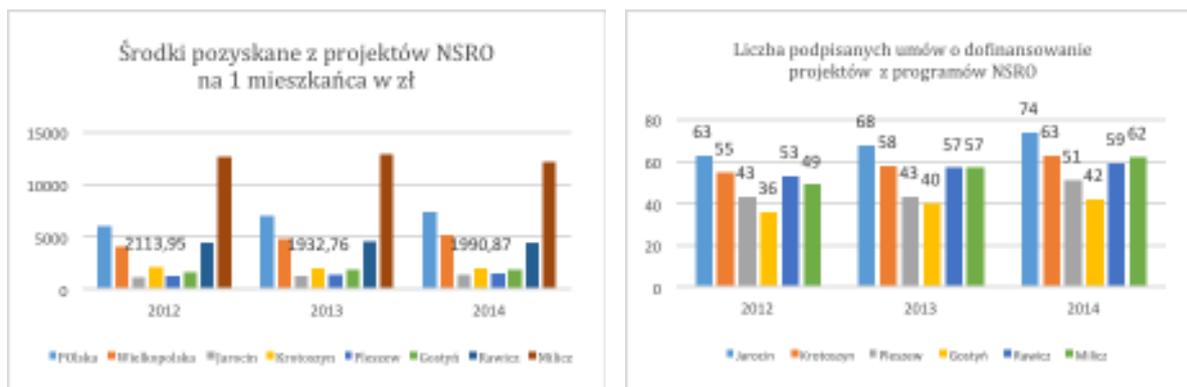
3.4.3. Aktywność podmiotów gospodarczych w pozyskiwaniu finansowania zewnętrznego

W perspektywie finansowej 2007-2013 mieszkańcy gminy Krotoszyn korzystali z możliwości dofinansowania swoich działań. Łącznie, różne podmioty zarejestrowane w gminie Krotoszyn podpisały 176 umów na realizację projektów w ramach programów NSRO w latach 2012-2014 (rysunek 23). Porównując ten wynik z gminami podobnymi, tylko podmioty z Jarocina podpisały większą liczbę umów niż w Krotoszynie. W Rawiczu i Miliczu finansowanie zewnętrzne pozyskało odpowiednio 169 i 168 podmiotów.

W ciągu trzech lat (2012-14) pozyskano w sumie ponad 246 mln zł, z czego do końca 2014 r. rozliczono prawie 86 mln zł (35% wartości podpisanych umów). W przypadku wielkości pozyskanych środków Krotoszyn ustępował jedynie Rawiczowi i Miliczowi, gdzie podmioty gospodarcze uzyskały bardzo wysokie dofinansowanie: w Rawiczu wyniosło ono 404 mln zł a w Miliczu aż 923 mln zł. W przeliczeniu na liczbę mieszkańców w 2014 r. w Krotoszynie pozyskano 1990,87 zł na 1 mieszkańca, czyli o 123 zł mniej niż w 2012 r. Wartość ta była czterokrotnie mniejsza niż średnia krajowa (7419,45zł) i trzykrotnie mniejsza niż średnia wojewódzka (5226,28zł). Mimo to, Krotoszyn zajmował trzecie miejsce pod względem wielkości dofinansowania na 1 mieszkańca wśród badanych gmin, ustępując jedynie Rawiczowi i Miliczowi.

⁴ Na podstawie informacji ze strony internetowej: https://krotoszyn.pl/strona-73-charakterystyka_gospodarki.html (dostęp: 25.08.2015 r.)

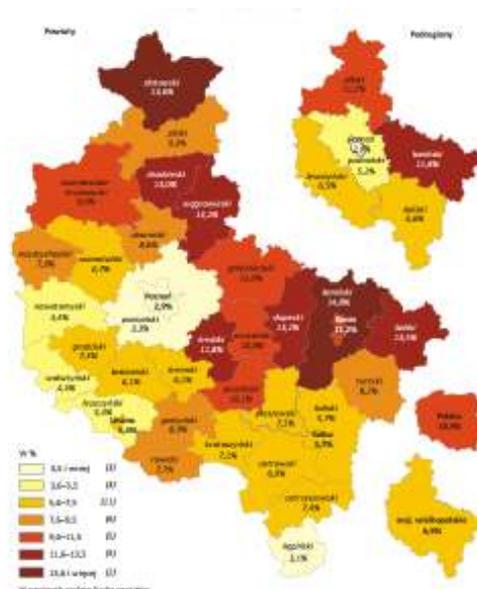

Rysunek 23. Środki pozyskane z Unii Europejskiej (wydatki kwalifikowalne) w ramach umów z programów NSRO w latach 2012-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.4.4. Rynek pracy

Rynek pracy w Wielkopolsce – regionie o najniższym bezrobociu w kraju, charakteryzuje się dość sporym zróżnicowaniem wewnętrznym (rysunek 24). Najmniejsza stopa bezrobocia w połowie 2015 r. odnotowana została w Poznaniu, powiecie poznańskim i powiecie kępińskim. Bezrobocie największym problemem pozostaje w powiatach konińskim i złotowskim. W obszarze południowej Wielkopolski bezrobocie utrzymywało się na przeciętnym poziomie, a powiat krotoszyński odnotował stopę bezrobocia na poziomie 7,1% (przy średniej dla województwa 6,9%).

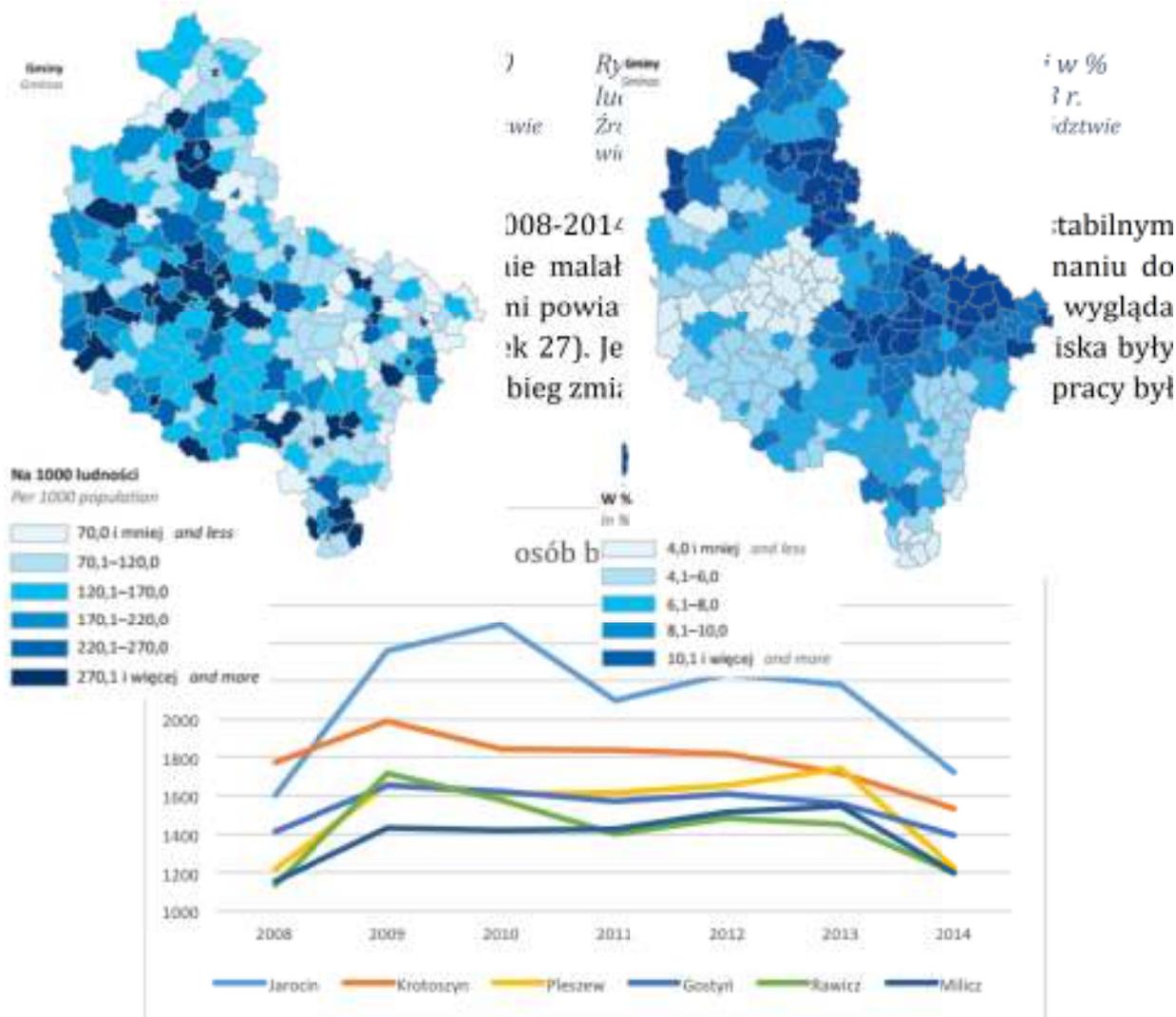

Rysunek 24. Stopa bezrobocia w Wielkopolsce w czerwcu 2015 r.

Źródło: US Poznań, 2015, komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego w czerwcu 2015 r.

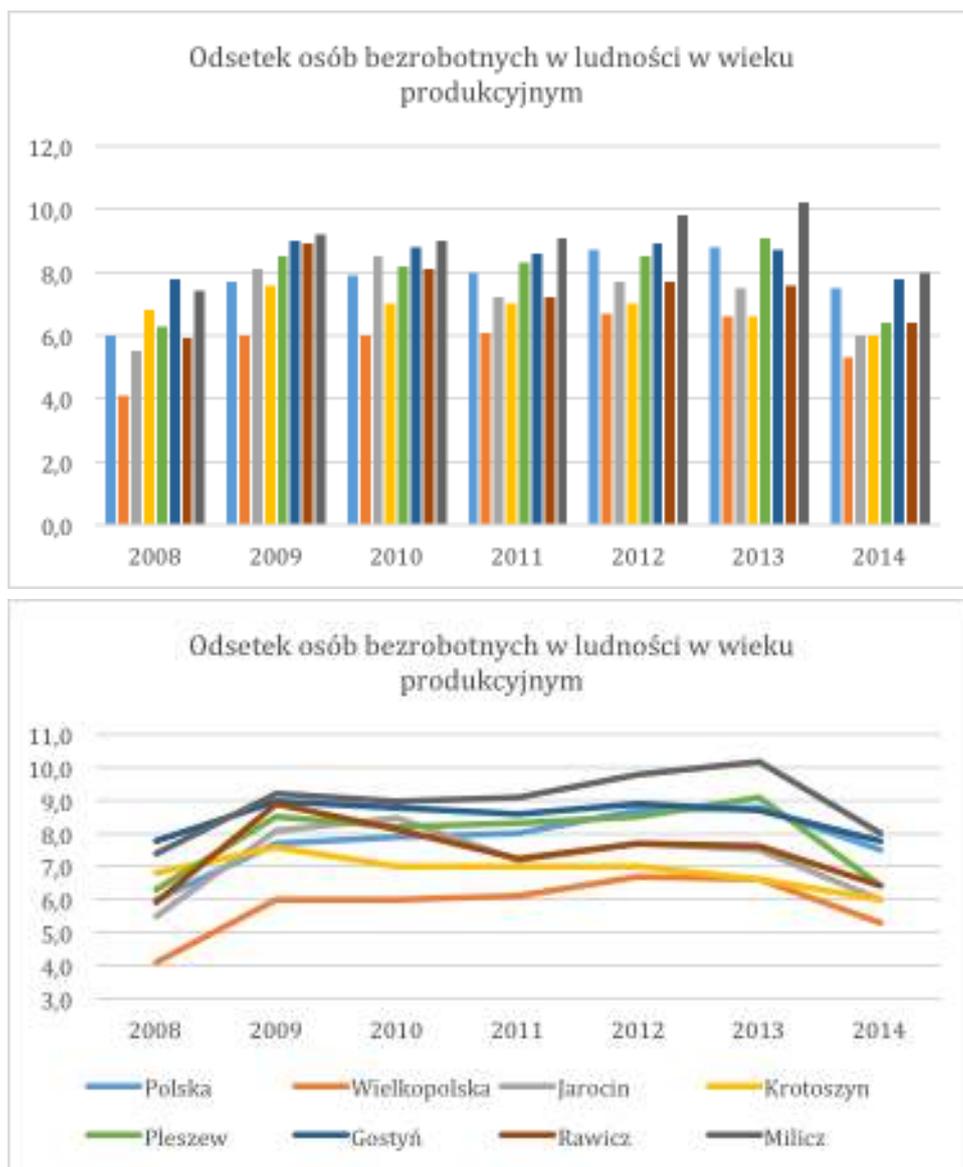
Gmina Krotoszyn, jako jedna z nielicznych w okolicy, należy do gmin o wysokim wskaźniku osób pracujących w przeliczeniu na tysiąc mieszkańców (rysunek 25). Prawie co trzeci mieszkaniec gminy znajduje zatrudnienie. Gmina wypada jednak o

wiele słabiej gdy weźmiemy od uwagę odsetek zarejestrowanych osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym (rysunek 26).

Rysunek 27. Liczba osób bezrobotnych w regionie kaliskim w latach 2008-2014
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Odsetek bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Krotoszynie utrzymywał się na stabilnym poziomie, a po 2009 r. systematycznie malał (rysunek 28). W porównaniu z rokiem 2008, w 2014 r. odsetek zmniejszył się o 0,8 p. proc. W większości analizowanych lat odsetek bezrobotnych w Krotoszynie nie był większy niż średnia krajowa (wyjątkiem był rok 2008), ale i nie był też mniejszy niż średnia dla województwa wielkopolskiego. Niezbyt wyraźnie widać było także nagłe wzrosty wskaźnika w latach 2009 i 2011, które można było zauważyć w innych ośrodkach w Wielkopolsce. W przypadku tego wskaźnika Krotoszyn nie odbiegał od wartości, które przyjmowały inne gminy.

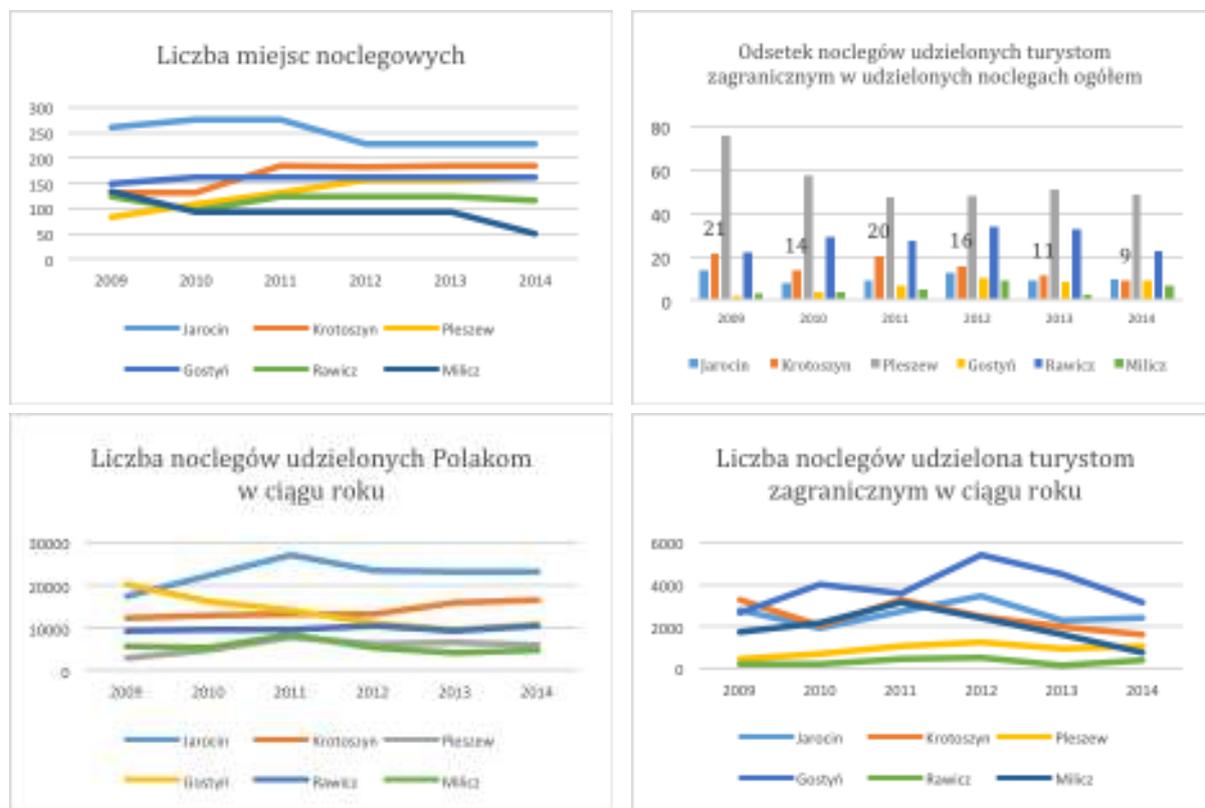
Rysunek 28. Odsetek bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w regionie kaliskim, Wielkopolsce i Polsce w latach 2008-2014
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.4.5. Turystyka

W gminie Krotoszyn od 2011 r. funkcjonują 4 obiekty hotelowe, w których mogą zatrzymać się turyści zainteresowani okolicznymi atrakcjami. Liczba miejsc noclegowych od 2011 r. utrzymuje się na stałym poziomie i wynosi 186 miejsc, czyli nieco więcej niż w Pleszewie i Gostyniu (rysunek 29). Wśród okolicznych gmin będących siedzibami powiatu liderem liczby miejsc noclegowych jest Jarocin, który po 2011 r. oferuje ok. 230 miejsc noclegowych.

Liczba turystów krajowych, którzy korzystają z noclegów utrzymywała się na zbliżonym poziomie w latach 2009-2012. Od 2013 r. można zauważyć niewielki wzrost liczby udzielonych noclegów – ich liczba wyniosła w 2014 r. prawie 16 600. To więcej niż pozostałe badane gminy, oprócz Jarocina. W przypadku Krotoszyna z roku na rok zmniejszała się liczba noclegów udzielonych turystom zagranicznym. W 2014 r. liczba

noclegów udzielonych zagranicznym turystom stanowiła jedynie 9% wszystkich udzielonych noclegów. W porównaniu z 2009 r. nastąpił spadek tego odsetka o 12 p. proc. Liderem noclegów udzielanych obcokrajowcom jest od wielu lat Pleszew. Wysokie wartości tego wskaźnika osiąga również Rawicz.

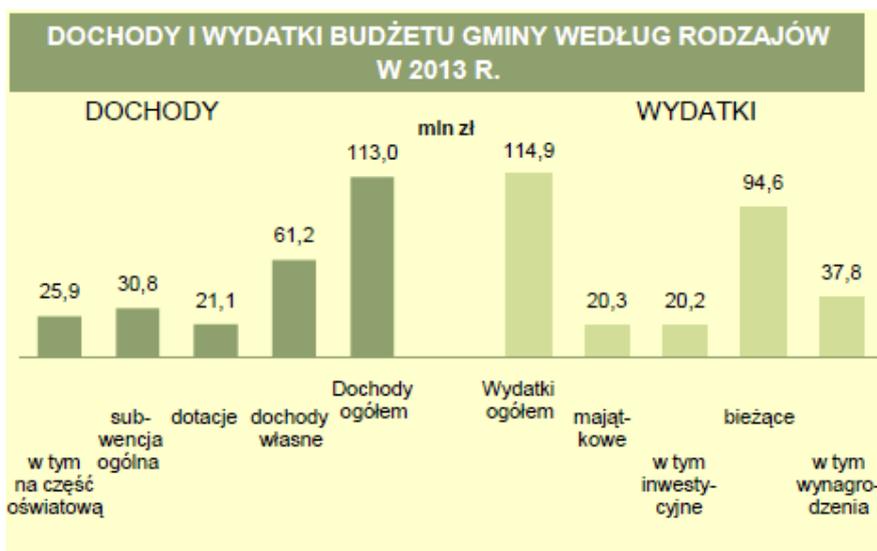

Rysunek 29. Liczba miejsc noclegowych i liczba turystów w regionie kaliskim w latach 2009-2014
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.4.6. Budżet gminy

Dochody budżetowe gminy Krotoszyn w 2013 r. wyniosły 113 mln zł, z czego największą część zapewniły transfery pochodzące z podatków dochodowych od osób prawnych i od osób fizycznych (45,9%), co stanowi znacznie lepszy wynik, niż w roku poprzednim, kiedy to podatki stanowiły 39,3% dochodów gminy (tabela 10, rysunek 30). Wydatki wyniosły natomiast 114,9 mln zł, z czego większość przeznaczono na sferę oświatową, która pochłonęła 38,6% budżetu.

Znaczącymi wydatkami w budżecie były także te związane z pomocą społeczną (17%), a także z transportem i łącznością (9,5%) i administracją publiczną (9,7%). W 2013 r. dochody gminy na 1 mieszkańca wyniosły 2771 zł, przy jednoczesnych wydatkach w kwocie 2816 zł. Dochody własne stanowiły w 2013 r. 54,1% dochodów ogółem, a udział wpływów z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych w dochodach własnych wyniósł 36%. W przypadku wydatków majątkowych, 99,9% z nich przeznaczono na cele inwestycyjne, te z kolei stanowiły 17,6% wydatków ogółem budżetu gminy.

Rysunek 30. Dochody i wydatki budżetu gminy według rodzajów w 2013 r.

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, GUS, 2014 r.

Tabela 10. Struktura dochodów i wydatków budżetu gminy Krotoszyn wg. rodzajów w 2013 r.

	2010	2012	2013		2010	2012	2013
Dochody ogółem	100	100	100	Wydatki ogółem	100	100	100
Rolnictwo i leśnictwo	0,9	0,9	1	Rolnictwo i leśnictwo	0,9	0,8	1
Transport i łączność	1,8	1,0	0,5	Transport i łączność	13,3	6,1	9,5
Gospodarka mieszkaniowa	4,4	1,2	1,3	Gospodarka mieszkaniowa	0,6	1	1,1
Administracja publiczna	1	0,9	0,9	Administracja publiczna	10,	8,6	9,7
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,4	1,1	0,5	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	2,3	1,4	1,7
Różne rozliczenia	30,7	26,3	29,7	Różne rozliczenia	-	-	-
Oświata i wychowanie	1,9	1,7	2,2	Oświata i wychowanie	37,4	33,1	38,6
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	15	11,9	12,9	Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	17,7	15	17
Edukacja i opieka wychowawcza	0,4	0,4	0,3	Edukacja i opieka wychowawcza	0,9	0,8	1
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	0,5	14,4	3,6	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	8,2	23	8,9
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,2	1,1	1,1	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	4,1	5,3	5,4
Kultura fizyczna	-	0	0	Kultura fizyczna	2,2	1,9	2,4
Dochody od osób prawnych i od osób fizycznych	42,7	39,3	45,9	Działalność usługowa	0,2	0,6	1
Pozostałe	0,2	0	0	Ochrona zdrowia	0,5	0,6	0,6
				Pozostałe	1,7	1,7	2,1

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, GUS, 2014 r.

Gmina Krotoszyn w 2012 r. pozyskała ponad 18 mln zł na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych (rysunek 31). W kolejnych latach nie udało się powtórzyć tak imponującego wyniku, jednakże w 2013 i 2014 r. gmina Krotoszyn pozostawała liderem w wysokości pozyskanych środków wśród badanych gmin. Świadczy to o wysokich kompetencjach pracowników administracji i bogatym doświadczeniu w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na działania i inwestycje publiczne.

Rysunek 31. Finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w dochodach gminy w mln zł w latach 2012-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.4.7. Podsumowanie – wielowymiarowa analiza porównawcza

Podsumowując wyniki analizy sfery gospodarczej, przeprowadzono wielowymiarową analizę porównawczą na podstawie 7 najważniejszych wskaźników. Do porównania wybrano gminy miejsko-wiejskie z południowej części województwa wielkopolskiego (wyj. gmina Milicz – województwo dolnośląskie) sąsiadujące bezpośrednio z obszarem gminy Krotoszyn. Z analizy wyłączono gminę Ostrów Wielkopolski ze względu na dużą liczbę mieszkańców głównego ośrodka miejskiego. Wybrane do porównania dane zgromadzono na podstawie najnowszych dostępnych informacji w Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego za lata 2013 lub 2014. Wskaźniki odnoszące się do sfery gospodarczej obejmują:

8. Podmioty wpisane do REGON przypadające na 10 tys. mieszkańców (2014),
9. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą przypadające na 1000 ludności (2014),
10. Odsetek bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym (2014), (destymulanta),
11. Środki finansowe z Unii Europejskiej pozyskane przez podmioty gospodarcze w gminie na 1 mieszkańca (2014),
12. Środki finansowe z Unii Europejskiej pozyskane przez samorząd gminny na 1 mieszkańca (2014),
13. Liczba udzielonych noclegów na 1000 mieszkańców (2014),
14. Liczba pracujących na 1000 mieszkańców (2013),

Wyniki analizy przedstawiono w Tabeli 10. Można zauważyć, że analiza znormalizowanych wartości wskaźników wskazuje, że Krotoszyn zajął 5. pozycję na 6 badanych gmin, a wartość wskaźnika syntetycznego była lekko ujemna. Należy jednak podkreślić, że różnice między miejscami 3, 4 i 7 były niewielkie. Liderami zestawienia

zostały gminy Gostyń i Milicz. Do wskaźników najbardziej obniżających pozycję Krotoszyna należą wskaźnik przedsiębiorczości dla liczby przedsiębiorstw i osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, liczba mieszkań oddanych do użytku oraz skuteczność w pozyskiwaniu środków zewnętrznych przez podmioty gospodarcze.

Tabela 11. Wielowymiarowa analiza wskaźników dla sfery gospodarczej

Miejscowość	Wartości wskaźników							Znormalizowane wartości wskaźników							Ranking		
	8	9	10	11	12	13	14	8	9	10	11	12	13	14	Σ	Wskaźnik	Miejsce
Jarocin	971	74	6,0	1342,67	30,1	565	232	-0,51	-0,42	0,99	-0,66	-0,59	1,40	-0,51	-0,30	-0,04	(3)
Krotoszyn	899	68	6,0	1990,87	92,9	448	299	-1,55	-1,43	0,99	-0,49	0,64	0,48	0,86	-0,52	-0,07	(5)
Pleszew	1063	81	6,4	1494,97	34,6	230	217	0,83	0,76	0,38	-0,62	-0,51	-1,23	-0,82	-1,21	-0,17	(6)
Gostyń	1097	86	7,8	1876,22	0,0	490	309	1,33	1,60	-1,27	-0,52	-1,19	0,81	1,06	1,81	0,26	(1)
Rawicz	957	72	6,4	4491,87	48,8	362	303	-0,71	-0,76	0,38	0,16	-0,23	-0,20	0,94	-0,42	-0,06	(4)
Milicz	1048	78	8,0	12166	156	227	182	0,61	0,25	-1,46	2,15	1,88	-1,26	-1,53	0,64	0,09	(2)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

3.5. Środowisko i infrastruktura

3.5.1. Środowisko

Do zasobów przyrodniczych Krotoszyna można zaliczyć 13 pomników przyrody, 2 obszary Natura 2000 – „Dąbrowy Krotoszyńskie” (rysunek 35) i „Płyta Krotoszyńska” (rysunek 34) oraz obszar chronionego krajobrazu, zajmujący prawie połowę powierzchni gminy – Dąbrowy Krotoszyńskie Baszków Rochy (rysunek 32), dwa rezerваты przyrody: Miejski Bór i Dąbrowa-Smoszew oraz 230 ha lasów, w szczególności na północy gminy (rysunek 33).

Rysunek 32. Obszar chronionego krajobrazu na terenie gminy Krotoszyn
Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/> (dostęp: 26.08.2015 r.)

Rysunek 33. Lokalizacja terenów leśnych w gminie Krotoszyn
Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/> (dostęp: 26.08.2015 r.)

Rysunek 34. Obszar NATURA 2000 obszary siedliskowe w gminie Krotoszyn
Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/> (dostęp: 26.08.2015 r.)

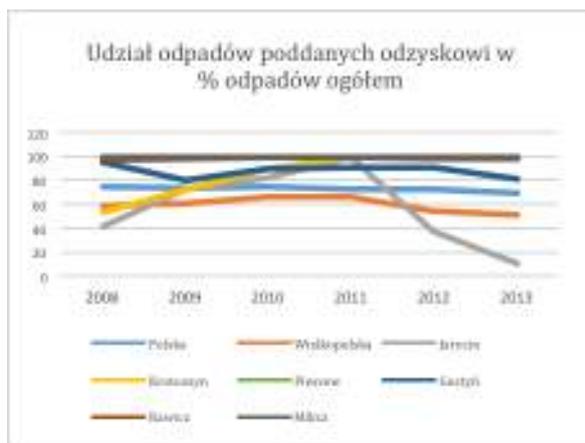

Rysunek 35. Obszar NATURA 2000 obszary ptasie w gminie Krotoszyn
Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/> (dostęp: 26.08.2015 r.)

Obszar NATURA 2000 „Dąbrowy Krotoszyńskie” to jeden z największych i najbardziej znanych w Europie zwartych kompleksów lasów dębowych – tym samym jest to obszar o wybitnym znaczeniu z punktu widzenia europejskiej Dyrektywy Siedliskowej⁵. Na omawianym obszarze stwierdzono dotychczas występowanie 13 typów siedlisk wskazanych w ramach tej dyrektywy, w tym 3 uznane za priorytetowe oraz 4 mające znaczenie dla przedmiotu ochrony obszaru. Stwierdzono również występowanie 23 gatunków ptaków wskazanych w ramach Dyrektywy Ptasiej oraz kolejnych 42 migrujących gatunków ptaków. Najżyźniejsze siedliska leśne kolejnego obszaru NATURA 2000 „Płoty Krotoszyńskiej” porasta grąd środkowoeuropejski (przy wschodnich kresach swego zasięgu), a także, w najwilgotniejszych zagłębieniach, łąg olszowy i wiązowo-jesionowy. Na granicy swojego zasięgu wykształca się także uboga buczyna niżowa.

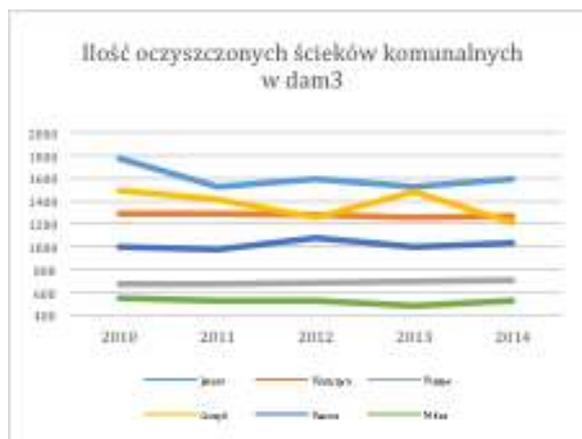
Jeżeli chodzi o gospodarkę odpadami, w gminie Krotoszyn w 2013 r. wytworzono 31,7 tys. ton odpadów stałych, 54% więcej niż w roku poprzednim. W porównaniu z 2008 r. nastąpił wzrost ilości odpadów o 44%. Ilość odpadów wytworzonych w gminie jest zbliżona do ilości odpadów, jaką generują Jarocin, Pleszew czy Milicz i mniejsza niż ilość odpadów z Gostynia czy Rawicza. W przypadku Krotoszyna odsetek odpadów podanych odzyskowi w % odpadów ogółem wzrastał i od poziomu 54% w 2008 r. wzrósł do 100% już w 2011 r. (rysunek 36).

⁵ Na podstawie bazy danych Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu, <http://poznan.rdos.gov.pl/baza-danych> (dostęp: 26.08.2015 r.)

Rysunek 36. Udział odpadów poddanych odzyskowi w % odpadów ogółem w regionie kaliskim, Wielkopolsce i Polsce w latach 2008-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rysunek 37. Ilość oczyszczonych ścieków komunalnych w dam³ w regionie kaliskim w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W przypadku oczyszczonych ścieków komunalnych w Krotoszynie ich ilość nie ulegała większym wahanom w latach 2010-2014 (rysunek 37). Przez cały okres utrzymywała się na poziomie ok. 1400 dam³. Niższe ilości ścieków miały Rawicz, Pleszew i Milicz. Gostyn i Jarocin wykazały dość zauważalne wahania tych wartości.

Według danych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu na terenie całego powiatu krotoszyńskiego nie występują zakłady przemysłowe będące największymi emitarami zanieczyszczeń w skali województwa wielkopolskiego⁶. Największa emisja zanieczyszczeń powietrza pochodzi z procesów technologicznych oraz emisji niskiej (głównie kotłowni lokalnych). Ostatnie badania na terenie Gminy Krotoszyn zostały przeprowadzone przez WIO w 2010 r. Punkt pomiarowy w Chwaliszewie charakteryzował się niskimi wartościami średniorocznymi dla stężenia SO₂ i NO_x (warto ci dwukrotnie niższe od dopuszczalnych). Na terenie gminy Krotoszyn największymi emitarami zanieczyszczeń gazowych są emitory o charakterze liniowym, czyli ciągi komunikacyjne o dużym natężeniu ruchu. Drogami o największym natężeniu ruchu są dwie drogi krajowe (przebiegające przez Miasto Krotoszyn. Droga przecinająca gminę z zachodu na wschód to droga krajowa nr 36, natomiast droga przebiegająca z północy na południe gminy to droga krajowa nr 15.

3.5.2. Infrastruktura techniczna

Gmina Krotoszyn leży w południowej Wielkopolsce, w miejscu, w którym przecinają się dwie drogi krajowe (rysunek 38). Droga krajowa nr 15 (Wrocław - Krotoszyn - Poznań) krzyżuje się z drogą krajową nr 36 (Ostrów Wlkp. - Krotoszyn - Lubin).

⁶ Akapit opracowano na podstawie pkt. 4.1. Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Krotoszyn na lata 2014 - 2017 z uwzględnieniem perspektywy do 2021, Załącznik nr 1 do Uchwały Nr LIII/448/2014 Rady Miejskiej w Krotoszynie z dnia 28 sierpnia 2014 r.

Rysunek 38. Przebieg dróg krajowych na terenie gminy Krotoszyn

Źródło: googlemaps.pl, <https://www.google.pl/maps/place/Krotoszyn/@51.7122221,17.4068518,11.42z/data=!4m2!3m1!1s0x47054809539d89b9:0x8711041767f7ff91> (dostęp: 26.08.2015)

Przez gminę przebiegają także szlaki kolejowe: Łódź – Ostrów – Krotoszyn – Leszno – Zielona Góra i Wrocław – Oleśnica – Krotoszyn – Jarocin – Gniezno. Dostępność komunikacyjna tego obszaru jest zaletą dla przyszłych inwestorów. Na terenie miasta i gminy Krotoszyn w 2014 r. znajdowało się 373 km dróg gminnych. W ramach tej liczby, na miasto Krotoszyn przypadało w sumie 48,83 km dróg, z czego niewiele więcej niż połowa (26,05 km) miało nawierzchnię utwardzoną. Na terenie gminy Krotoszyn było w sumie 324,71 km dróg, z których jedynie nieco mniej niż 1/3 miała nawierzchnię utwardzoną. Oznacza to, że infrastruktura drogowa gminy wymaga stałego rozwoju.

Tabela 12. Ludność korzystająca z instalacji kanalizacyjnej jako % ogółu ludności w regionie kaliskim, Wielkopolsce i Polsce w latach 2009-2013

	wodociąg					kanalizacja					sieć gazowa				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
Polska	87,3	87,4	87,6	87,9	88,0	61,5	62,0	63,5	64,3	65,1	52,6	52,5	52,5	52,4	52,4
Wielkopolska	92,4	92,5	92,6	93,0	93,1	60,4	61,0	62,6	63,9	64,6	47,7	47,9	48,1	47,6	47,5
Jarocin	94,8	94,8	94,8	95,1	95,1	78,9	79,2	79,5	80,7	80,8	50,1	51,0	51,2	51,5	52,0
Krotoszyn	96,5	96,5	96,5	96,6	96,6	67,9	67,9	68,0	68,1	68,2	57,6	57,4	57,2	58,4	58,2
Pleszew	88,9	89,1	89,1	89,5	89,6	58,0	60,4	62,3	65,0	66,1	4,6	5,1	6,0	6,4	6,9
Gostyń	95,8	95,8	95,8	95,8	95,8	79,6	80,5	81,6	82,0	81,9	76,7	78,3	78,6	77,2	76,6
Rawicz	97,0	97,0	97,0	97,0	97,0	67,4	67,3	67,3	71,1	72,4	67,8	67,5	67,5	65,7	65,5
Milicz	87,3	87,3	87,5	87,6	87,8	51,9	51,9	52,1	53,6	55,0	48,4	48,3	48,1	47,3	47,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Jeżeli chodzi o pozostałą infrastrukturę techniczną, gmina Krotoszyn charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem zwodociągowania (96,6% w 2013 r.). Jest on wyższy od średniej krajowej i średniej wojewódzkiej i nie odbiega znacząco od pozostałych okolicznych gmin (tabela 12). W ciągu ostatnich 5 lat wzrósł on bardzo symbolicznie, co jest również naturalne dla specyfiki poziomu zwodociągowania w całym kraju. W porównaniu z rokiem 2009 r. odsetek ludności obsługiwany przez sieć kanalizacyjną wzrósł o 0,3 p. proc. i wyniósł w 2013 r. 68,2%. Jest to wartość zbliżona do średniej krajowej. W

przypadku sieci gazowej w gminie Krotoszyn ludność obsługiwana przez sieć przewyższa średnią krajową i średnią wojewódzką, pozostając na przeciętnym poziomie w odniesieniu do sąsiednich gmin. Inwestycje w infrastrukturę techniczną charakteryzują się wysokimi kosztami, a ich efekty widać dopiero po pewnym czasie, stąd zmiany w prezentowanych wartościach mają niewielkie wartości bezwzględne.

W okresie 2010-2014 rosła liczba osób, które korzystały z oczyszczalni ścieków (rysunek 39). W gminie Krotoszyn wzrost ten nie był duży i wyniósł ok. 3%, podczas gdy w tym samym czasie średnia dla kraju wyniosła 10%, a dla województwa 12%. Największy wzrost liczby osób korzystających z oczyszczalni nastąpił w gminie Milicz (odpowiednio 18% i 17%).

Rysunek 39. Odsetek osób korzystających z oczyszczalni ścieków w ludności ogółem w regionie kaliskim w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.5.3. Podsumowanie – wielowymiarowa analiza porównawcza

Podsumowując wyniki analizy sfery środowiskowo-infrastrukturalnej, przeprowadzono wielowymiarową analizę porównawczą na podstawie 5 najważniejszych wskaźników. Do porównania wybrano gminy miejsko-wiejskie z południowej części województwa wielkopolskiego (wyj. gmina Milicz – województwo dolnośląskie) sąsiadujące bezpośrednio z obszarem gminy Krotoszyn. Z analizy wyłączono gminę Ostrów Wielkopolski ze względu na dużą liczbę mieszkańców głównego ośrodka miejskiego. Wybrane do porównania dane zgromadzono na podstawie najnowszych dostępnych informacji w Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego za lata 2013 lub 2014. Wskaźniki odnoszące się do sfery środowiskowo-infrastrukturalnej obejmują:

15. odsetek osób korzystających z instalacji wodociągowej (2013),

16. odsetek osób korzystających z instalacji kanalizacyjnej (2013),
17. odsetek osób korzystających z instalacji gazowej (2013),
18. odsetek osób korzystających z oczyszczalni ścieków (2014),
19. odsetek odpadów poddanych odzyskowi w odpadach wytwarzanych ogółem (2013).

Wyniki analizy przedstawiono w Tabeli 13. Można zauważyć, że analiza znormalizowanych wartości wskaźników wskazuje, że Krotoszyn zajął 4. pozycję na 6 badanych gmin, a wartość wskaźnika syntetycznego była dodatnia. Liderem zestawienia była gmina Gostyń. Do wskaźników najbardziej obniżających pozycję Krotoszyna należą odsetek osób korzystających z oczyszczalni ścieków oraz odsetek osób korzystających z instalacji kanalizacyjnej.

Tabela 13. Wielowymiarowa analiza wskaźników dla sfery środowiskowo-infrastrukturanej

Miejscowość	Wartości wskaźników					Znormalizowane wartości wskaźników					Ranking		
	15	16	17	18	19	15	16	17	18	19	Σ	Wskaźnik	Miejsce
Jarocin	95,1	80,7	52,0	96,61	11	0,40	1,10	0,04	1,81	-2,19	1,17	0,23	(3)
Krotoszyn	96,6	68,1	58,2	70,08	100	0,82	-0,21	0,33	-0,90	0,57	0,61	0,12	(4)
Pleszew	89,6	65,0	6,9	73,69	100	-1,13	-0,53	-2,02	-0,53	0,57	-3,64	-0,73	(5)
Gostyń	95,8	82,0	76,6	87,29	81	0,60	1,24	1,17	0,85	-0,02	3,84	0,77	(1)
Rawicz	97,0	71,1	65,5	75,72	98	0,93	0,11	0,66	-0,33	0,50	1,87	0,37	(2)
Milicz	87,8	53,6	47,2	70,00	100	-1,63	-1,71	-0,18	-0,90	0,57	-3,85	-0,77	(6)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

3.6. Zakończenie

Diagnoza społeczno-gospodarcza Miasta i Gminy Krotoszyn przeprowadzona na podstawie danych statystycznych oraz danych dostępnych w Urzędzie Gminy pozwala stwierdzić, że mimo, że w gminie Krotoszyn nie występuje szczególne natężenie problemów społeczno-gospodarczych ani środowiskowych. Na tle podobnych miejscowości będących stolicami powiatów, pozycja Krotoszyna nie jest jednak najlepsza. Do pozytywnych aspektów należy zaliczyć niezłą infrastrukturę społeczną, szczególnie edukacyjną, stosunkowo dobrą sytuację w zakresie zatrudnienia oraz zasoby przyrodnicze gminy. Problemem jest jednak pogarszająca się sytuacja demograficzna gminy, słabsze niż średnie w regionie wyniki egzaminów gimnazjalnych oraz wciąż niewystarczająca jakość infrastruktury drogowej w gminie. Ocena znaczenia analizowanych w ramach diagnozy czynników zostanie przeprowadzona w ramach analizy SWOT.

4. Analiza SWOT

Analiza SWOT została przygotowana na podstawie diagnozy oraz dyskusji jej wyników w trakcie warsztatów strategicznych z przedstawicielami mieszkańców, przedsiębiorstw, organizacji pozarządowych, gminnych jednostek organizacyjnych oraz samego Urzędu Miasta. Wypracowane zapisy podzielono na klasyczne obszary rozwoju zrównoważonego: gospodarka, społeczeństwo oraz przestrzeń i środowisko. W ramach każdego z obszarów zidentyfikowano mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia, które zostały następnie podane wartościowaniu w celu wyłonienia kluczowych problemów rozwojowych. Wartościowanie przeprowadzono w ramach procedur hierarchizacji i wagowania, gdzie każdy z czynników oceniono pod kątem jego kierunku i siły wpływu na rozwój miasta i gminy w każdym z obszarów (ocena w skali -5 do +5).

Drugą częścią oceny była istotność danego czynnika dla rozwoju miasta i gminy poprzez nadanie wag w skali (0,01 do 1). Iloczyn obu wyników pozwala na ocenę znaczenia danego czynnika. Grupy czynników zidentyfikowane w ramach każdej z części analizy zostały następnie uśrednione. Czynniki, które otrzymały najwyższą liczbę punktów, zostały następnie przeanalizowane pod kątem wzajemnych relacji (analiza TOWS) – zbiorczo dla mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń. Po analizie najbardziej powiązanych czynników kluczowych zidentyfikowano problemy kluczowe, dla których przygotowano drzewa problemów wskazujące na przyczyny i skutki występujących zjawisk. Drzewa problemów przełożono na drzewo celów w strategii.

Tabela 14. Analiza SWOT dla obszaru gospodarka

Lp.	GOSPODARKA							
	Silne strony	Kierunek i siła wpływu	Istotność	SUMA	Słabe strony	Kierunek i siła wpływu	Istotność	SUMA
1.	Duże, stabilnie się rozwijające przedsiębiorstwa na terenie gminy	4	0,2	0,8	Niskie wynagrodzenia brutto	-4	0,1	-0,4
2.	Funkcjonowanie średniej wielkości firm z miejscowym kapitałem	5	0,4	2	Wysokie podatki od nieruchomości przeznaczonych na działalność gospodarczą	-2	0,1	-0,2
3.	Stabilne dochody gminy z podatku CIT	3	0,2	0,6	Oddalenie od dużych ośrodków	-3	0,1	-0,3
4.	Strefa ekonomiczna na terenie gminy	3	0,1	0,3	Słaba dostępność komunikacyjna	-3	0,1	-0,3
5.	Działalność funduszu poręczeniowego na terenie gminy	2	0,1	0,2	Dominacja firm z kapitałem zagranicznym w handlu	-5	0,3	-1,5
					Brak wykwalifikowanych pracowników	-4	0,15	-0,6
					Problemy zdrowotne pracowników	-2	0,15	-0,3
		Suma wag	1			Suma wag	1	
		SUMA PO UŚREDNIENIU		0,78		SUMA PO UŚREDNIENIU		-0,51

	Szanse	Kierunek i siła wpływu	Istotność	SUMA	Zagrożenia	Kierunek i siła wpływu	Istotność	SUMA
1.	Plany inwestycyjne przedsiębiorstw	4	0,2	0,8	Trendy migracyjne wśród młodych osób – ubytek siły roboczej	-5	0,3	-1,5
2.	Lepsze wykorzystanie środków unijnych na rodzimą wytwórczość	5	0,3	1,5	Niski przyrost naturalny w Polsce	-5	0,3	-1,5
3.	Plany budowy obwodnicy	5	0,2	1,0	Niestabilne przepisy dotyczące działalności gospodarczej	-5	0,4	-1,2
4.	Reaktywacja znanych marek krotoszyńskich przez inwestorów zewnętrznych	4	0,3	1,2				
		Suma wag	1			Suma wag	1	
		SUMA PO UŚREDNIENIU	1,1			SUMA PO UŚREDNIENIU		-1,4

Mocne strony +szanse = 1,88

Słabe strony + zagrożenia = -1,91

Po dokonaniu analizy TOWS badającej relacje pomiędzy poszczególnymi czynnikami zidentyfikowanymi w analizie SWOT określono następujące kluczowe czynniki rozwojowe dla Krotoszyna, które zostały następnie poddane analizie problemów badającej ich wzajemne zależności przyczynowo-skutkowe:

- Duże, stabilnie się rozwijające przedsiębiorstwa na terenie gminy
- Funkcjonowanie średniej wielkości firm z miejscowym kapitałem
- Stabilne dochody gminy z podatku CIT
- Dominacja firm z kapitałem zagranicznym w handlu
- Brak wykwalifikowanych pracowników
- Plany inwestycyjne przedsiębiorstw
- Lepsze wykorzystanie środków unijnych na rodzimą wytwórczość
- Plany budowy obwodnicy
- Reaktywacja znanych marek krotoszyńskich przez inwestorów zewnętrznych
- Trendy migracyjne wśród młodych osób – ubytek siły roboczej
- Trendy migracyjne wśród młodych osób – ubytek siły roboczej
- Niski przyrost naturalny w Polsce
- Niestabilne przepisy dotyczące działalności gospodarczej

Czynniki te, wraz z analizą drzewa problemów, stały się następnie podstawą do stworzenia drzewa celów dla obszaru gospodarka.

Drzewo problemów dla
obszaru gospodarka

Skutki

Problem/Wyzwanie rozwojowe

Przyczyny

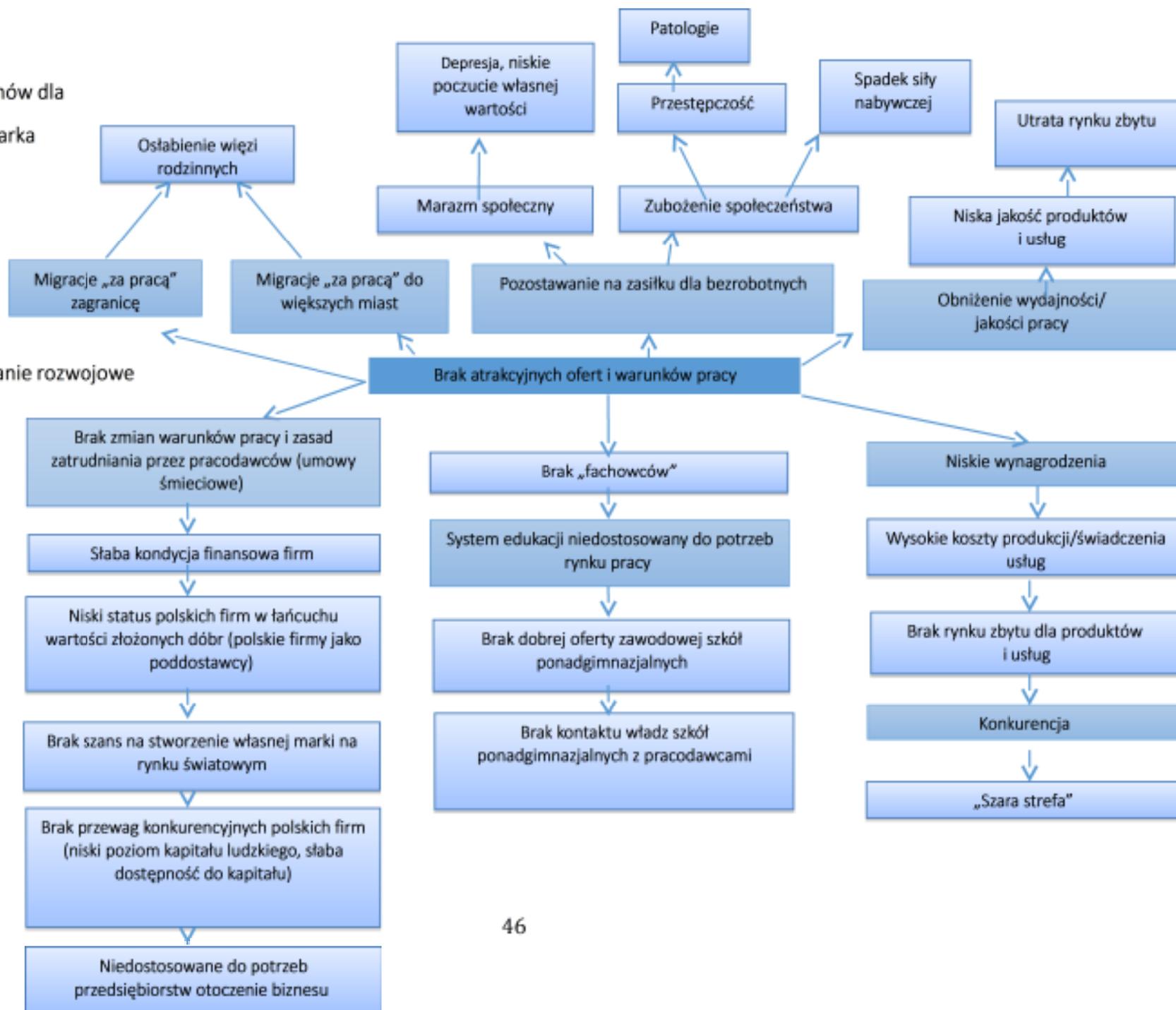

Tabela 15. Analiza SWOT dla obszaru społeczeństwo

Lp.	SPOŁECZEŃSTWO							
	Silne strony	Kierunek i siła wpływu	Istotność	SUMA	Słabe strony	Kierunek i siła wpływu	Istotność	SUMA
1.	Duża liczba działających stowarzyszeń	4	0,05	0,2	Niski poziom integracji części mieszkańców	-4	0,22	-0,88
2.	Aktywność liderów organizacji pozarządowych	5	0,1	0,5	Brak debat publicznych	-1	0,01	-0,01
3.	Umiejętność współdziałania wśród mieszkańców	3	0,2	0,6	Małe zaangażowanie społeczne	-2	0,05	-0,1
4.	Dobrze rozwinięta baza oświatowa	4	0,1	0,4	Starzenie się mieszkańców gminy	-4	0,15	-0,6
5.	Różnorodność okazjonalnych form kulturalnych	4	0,05	0,2	Niekorzystne saldo migracji	-1	0,05	-0,05
6.	Dobra infrastruktura społeczna	4	0,1	0,4	Niezadowolająca jakość kształcenia	-5	0,22	-1,1
7.	Wysoka dostępność opieki przedszkolnej	5	0,1	0,5	Słaba opieka zdrowotna, w tym niskie nakłady na rehabilitację	-3	0,04	-0,12
8.	Otwartość samorządu gminy na kwestie społeczne	4	0,2	0,8	Bariery architektoniczne utrudniające funkcjonowanie osób niepełnosprawnych i starszych	-3	0,04	-0,12
9.	Niski poziom bezrobocia	3	0,1	0,3	Słaba oferta stałych form kultury	-4	0,16	-0,64
10.					Osoby żyjące poniżej progu ubóstwa	-1	0,05	-0,05
11.					Słaba koordynacja działań organizacji pozarządowych	-3	0,01	-0,03
		Suma wag	1			Suma wag	1	
		SUMA PO UŚREDNIENIU		0,43		SUMA PO UŚREDNIENIU		-0,34

	Szanse	Kierunek i siła wpływu	Istotność	SUMA	Zagrożenia	Kierunek i siła wpływu	Istotność	SUMA
1.	Środki unijne na włączenie społeczne	5	0,35	1,75	Niestabilna sytuacja polityczno-prawna	-5	0,7	-3,5
2.	Zmiana przepisów dotyczących opieki społecznej	3	0,25	0,75	Imigracja	-2	0,3	-0,6
3.	Zmiana polityki oświatowej w obszarze kształcenia zawodowego	3	0,25	0,75				
4.	Międzykulturowość	2	0,15	0,3				
	Suma wag		1		Suma wag		1	
		SUMA PO UŚREDNIENIU	0,89			SUMA PO UŚREDNIENIU		-2,05

Mocne strony +szanse = 1,32

Słabe strony + zagrożenia = -2,39

Po dokonaniu analizy TOWS badającej relacje pomiędzy poszczególnymi czynnikami zidentyfikowanymi w analizie SWOT określono następujące kluczowe czynniki rozwojowe dla Krotoszyna, które zostały następnie poddane analizie problemów badającej ich wzajemne zależności przyczynowo-skutkowe:

- Aktywność liderów organizacji pozarządowych
- Umiejętność współdziałania wśród mieszkańców
- Wysoka dostępność opieki przedszkolnej
- Otwartość samorządu gminy na kwestie społeczne
- Niski poziom integracji części mieszkańców
- Starzenie się mieszkańców gminy
- Niezadawalająca jakość kształcenia
- Słaba oferta stałych form kultury
- Środki unijne na włączenie społeczne
- Zmiana przepisów dotyczących opieki społecznej
- Zmiana polityki oświatowej w obszarze kształcenia zawodowego
- Niestabilna sytuacja polityczno-prawna
- Imigracja

Czynniki te, wraz z analizą drzewa problemów, stały się następnie podstawą do stworzenia drzewa celów dla obszaru społeczeństwo.

Drzewo problemów dla obszaru społeczeństwo

Skutki

Problem/Wyzwanie rozwojowe

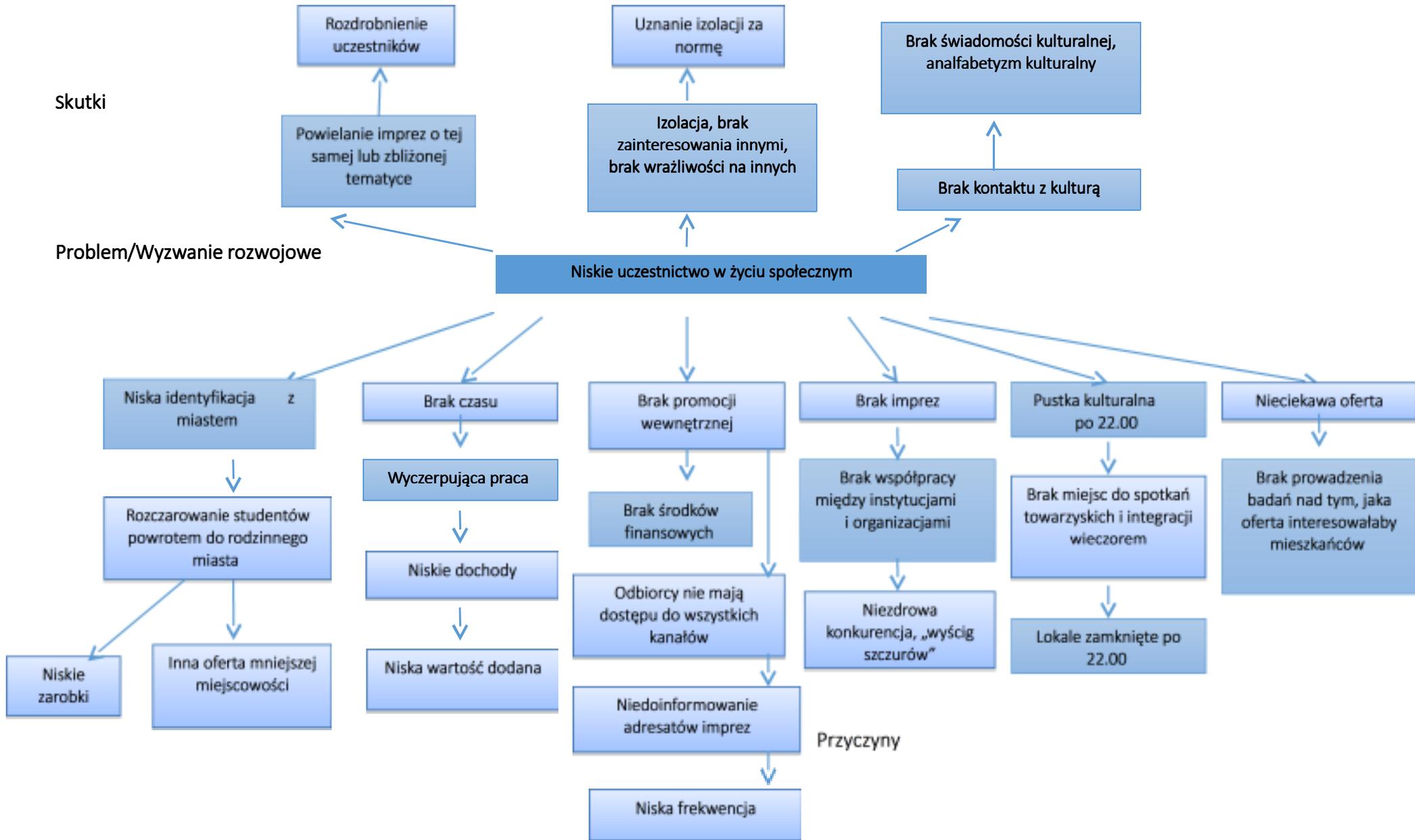

Tabela 16. Analiza SWOT dla obszaru środowisko

Lp.	GOSPODARKA							
	Silne strony	Kierunek i siła wpływu	Istotność	SUMA	Słabe strony	Kierunek i siła wpływu	Istotność	SUMA
1.	Prawie 100% skanalizowanie obszarów zurbanizowanych wokół Krotoszyna	5	0,20	1	Niski wskaźnik skanalizowania wsi	-3	0,05	-0,16
2.	Zwodociągowanie gminy blisko w 100%	5	0,20	1	Niewystarczająca ilość połączonych ścieżek rowerowych	-3	0,2	-0,6
3.	Dobrze zorganizowana przestrzeń publiczna i sportowa	4	0,07	0,28	Zanieczyszczenie powietrza spowodowane emisją spalin i piece CO	-5	0,3	-1,5
4.	Duża ilość terenów zielonych	4	0,08	0,32	Słaba retencja wody na terenie gminy	-2	0,15	-0,3
5.	Zrównoważony rozwój miasta i wsi na obszarze gminy	3,5	0,1	0,35	Brak wykorzystania obszarów NATURA 2000 dla rozwoju gminy	-3	0,1	-0,3
6.	Dobrze zorganizowany system gospodarki odpadami	4	0,15	0,6	Niska świadomość ekologiczna mieszkańców	-4	0,15	-0,6
7.	Znaczny obszar objęty planami zagospodarowania przestrzennego	3,5	0,15	0,525	Brak bezpiecznych tras Nordic Walking	-3	0,05	-0,15
8.	Ład przestrzenny w gminie	4	0,05	0,2				
	Suma wag		1		Suma wag		1	
		SUMA PO UŚREDNIENIU		0,53		SUMA PO UŚREDNIENIU		-0,51

	Szanse	Kierunek i siła wpływu	Istotność	SUMA	Zagrożenia	Kierunek i siła wpływu	Istotność	SUMA
1.	Dostępność środków unijnych na cele środowiskowe	5	0,5	2,5	Czterech zarządców dróg na terenie gminy	-4	0,4	-1,6
2.	Budowa obwodnicy w przebiegu drogi krajowej 15 i 36	5	0,3	1,5	Obniżający się poziom wód gruntowych	-4	0,3	-1,2
3.	Dostępność przestrzenna stawów milickich (gmina Milicz)	3	0,2	0,6	Tendencja do podziału gruntów rolnych na działki budowlane	-3	0,2	-0,6
4.					Niestabilność przepisów prawnych w sferze przestrzenno-środowiskowej	-3	0,1	-0,3
	Suma wag		1		Suma wag		1	
		SUMA PO UŚREDNIENIU		1,53		SUMA PO UŚREDNIENIU		-0,92

Mocne strony +szanse = 2,06

Słabe strony + zagrożenia = -1,43

Po dokonaniu analizy TOWS badającej relacje pomiędzy poszczególnymi czynnikami zidentyfikowanymi w analizie SWOT określono następujące kluczowe czynniki rozwojowe dla Krotoszyna, które zostały następnie poddane analizie problemów badającej ich wzajemne zależności przyczynowo-skutkowe:

- Prawie 100% skanalizowanie obszarów zurbanizowanych wokół Krotoszyna
- Zwodociągowanie gminy blisko w 100%
- Dobrze zorganizowany system gospodarki odpadami
- Znaczny obszar objęty planami zagospodarowania przestrzennego
- Niewystarczająca ilość połączonych ścieżek rowerowych
- Zanieczyszczenie powietrza spowodowane emisją spalin i piece CO
- Niska świadomość ekologiczna mieszkańców
- Dostępność środków unijnych na cele środowiskowe
- Budowa obwodnicy w przebiegu drogi krajowej 15 i 36
- Dostępność przestrzenna stawów milickich (gmina Milicz)
- Czterech zarządców dróg na terenie gminy
- Obniżający się poziom wód gruntowych
- Tendencja do podziału gruntów rolnych na działki budowlane

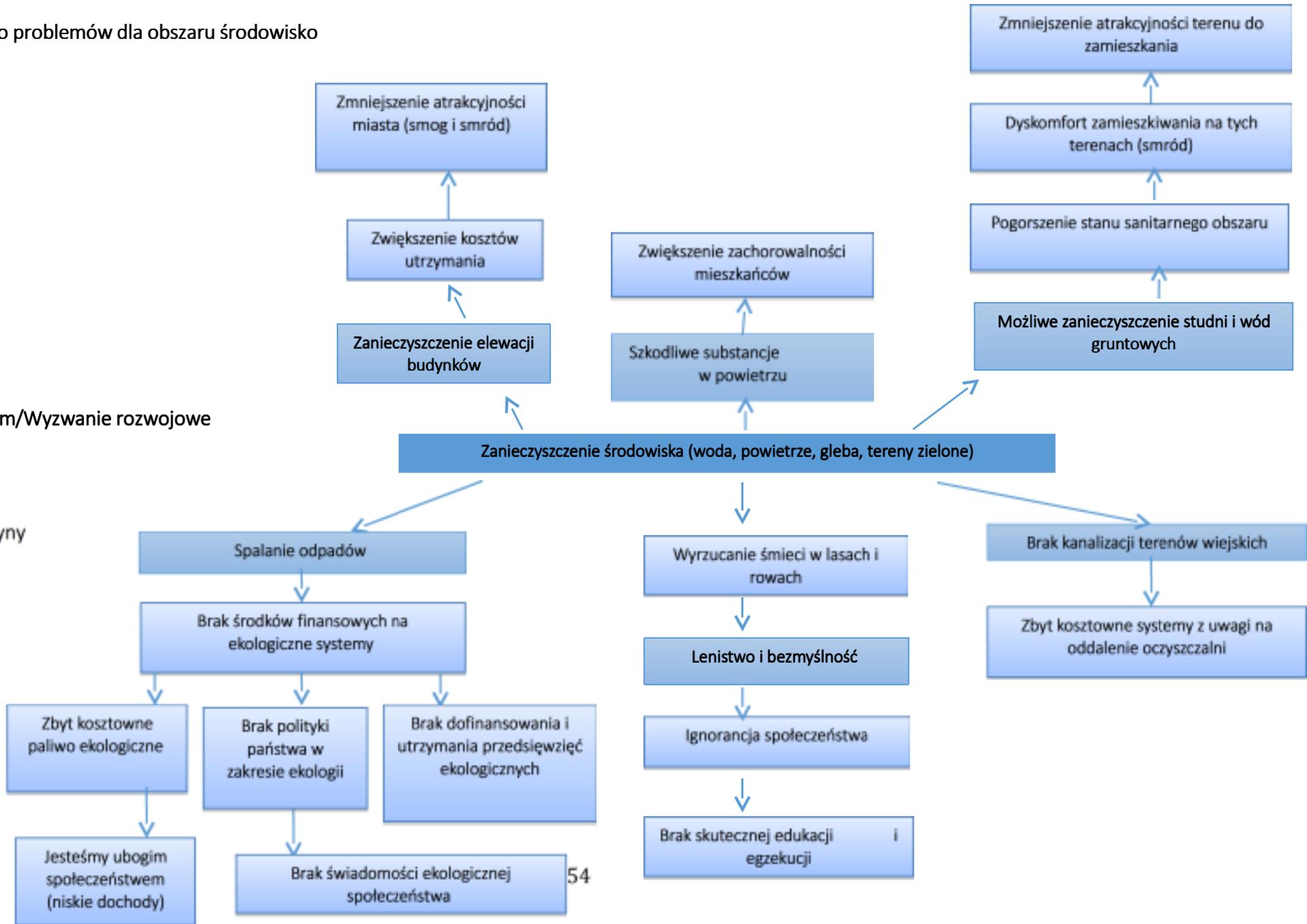
Czynniki te, wraz z analizą drzewa problemów, stały się następnie podstawą do stworzenia drzewa celów dla obszaru środowisko.

Drzewo problemów dla obszaru środowisko

Skutki

Problem/Wyzwanie rozwojowe

Przyczyny

4. Misja i wizja rozwoju miasta i gminy Krotoszyn

Krotoszyn – Wspólnie zmieniamy na lepsze

Misja

Misją samorządu Miasta i Gminy Krotoszyn jest wparcie stałej poprawy jakości życia, pracy i oferty czasu wolnego tak, aby było to dobre miejsce do aktywnego życia dla wszystkich grup mieszkańców. Osiągniemy to przez właściwe zarządzanie gminą i rozwój usług publicznych w oparciu o stały dialog i współpracę z mieszkańcami i partnerami społeczno-gospodarczymi.

Wizja

Jest rok 2020. Dzięki współpracy z lokalnymi przedsiębiorstwami i wsparciu ich rozwoju powstały miejsca pracy o wysokiej wartości dodanej w kilku wiodących branżach. Mieszkańcy miasta i gminy Krotoszyn lepiej zarabiają i planują dalsze życie i rozwój zawodowy na tym terenie.

Dostosowanie oferty czasu wolnego do dobrze zdiagnozowanych potrzeb różnych grup docelowych sprawiło, że więcej osób bierze udział w życiu społecznym i kulturalnym gminy. Aktywni i dobrze wykształceni młodzi ludzie znajdują w gminie ciekawą ofertę pracy i rozrywki, a propozycje gminy przyciągają również mieszkańców gmin ościennych.

Poprawa świadomości ekologicznej mieszkańców i konsekwentne działania władz gminy doprowadziły do poprawy jakości środowiska i wzrostu atrakcyjności przestrzeni publicznych. Mieszkamy na terenie o czystym powietrzu, wodzie i gruntach.

Koncentracja na ciągłym rozwoju i poprawie jakości we wszystkich obszarach działania gminy sprawia, że realna i pozytywna zmiana jest odczuwalna przez mieszkańców. Krotoszyn spełnia kolejne założenia gminy SMART.

5. Cele strategiczne

Cele strategiczne przekształcają wizję rozwoju Krotoszyna w konkretne cele do osiągnięcia i mierzalne działania strategiczne. Po analizie najważniejszych czynników rozwojowych miasta wybrano cztery cele strategiczne obrazujące najważniejsze kierunki działania miasta w najbliższych latach.

Cel 1: Rozwój lokalnej przedsiębiorczości przez wsparcie nowych firm i rozwój istniejących

Krotoszyn ma dość wysoki poziom zatrudnienia i stosunkowo niskie bezrobocie. Problemem jest jednak dość niski poziom wynagrodzeń brutto, co sprawia że szczególnie młodzi ludzie poszukują lepszych możliwości rozwoju zawodowego poza gminą, a firmy mają trudności ze znalezieniem wykształconej kadry. Z tego powodu istotna jest odpowiednia identyfikacja i świadome wsparcie branż stanowiących specjalizację gminy oraz firm innowacyjnych i kreatywnych, które generują miejsca pracy o wysokiej wartości dodanej. Wsparcie to, w ramach dostępnych możliwości, powinno obejmować system usług i ulg zarówno dla nowych firm w branżach innowacyjnych, jak i już obecnych w gminie przedsiębiorców lokalnych. Przewaga konkurencyjna oparta na niewielu filarach powinna zwiększyć rozpoznawalność gminy i jej atrakcyjność inwestycyjną. Również w ramach współpracy międzynarodowej należy dążyć do wsparcia nawiązywania kontaktów biznesowych i współpracy z partnerami biznesowymi funkcjonującymi w podobnych łańcuchach wartości.

Proponowane działania szczegółowe zostaną doprecyzowane po przeprowadzeniu pogłębionej analizy lokalnej gospodarki w oparciu o analizę danych statystycznych dostępnych na poziomie gminy, warunków kształcenia w mieście i gminie oraz oceny kompetencji jej mieszkańców. Druga część badania będzie miała charakter jakościowy i polegać będzie na realizacji wywiadów grupowych z przedsiębiorcami i młodzieżą. Analiza zostanie zakończona wnioskami do programu rozwoju gospodarki gminy, w tym stworzenia na jej podstawie założeń systemu wsparcia innowacyjności w gminie, zarówno na poziomie kształcenia, jak i młodych, innowacyjnych firm.

Dla dobrego rozwoju krotoszyńskiej gospodarki niezbędne jest zapewnienie wykwalifikowanej kadry. Ze względu na to, że większość kompetencji w tym zakresie leży poza gminą, realizowane będą działania usprawniające, w tym realizacja ułatwienia transportowe dla młodzieży wiejskiej w zakresie dojazdu do szkół poprzez współpracę ze starostwem w zakresie transportu publicznego oraz poprawę jakości dróg na terenach wiejskich, w tym budowę ul. Malinowej, Spokojnej i Ściegiennej w Smoszewie oraz drogi łączącej Kobierno i Nowy Folwark. Inwestycje te pozwolą na wyrównanie szans ludności wiejskiej w dostępie do miejsc pracy oraz usług publicznych.

W kwestiach edukacyjnych zostaną podjęte działania z zakresu wsparcia preorientacji zawodowej uczniów w szkołach gimnazjalnych oraz rozwój zainteresowań technicznych uczniów. W ramach pierwszego z nich realizowane będą działania takie jak zapewnienie wykwalifikowanej kadry do prowadzenia zajęć z zakresu preorientacji zawodowej w gimnazjach, dofinansowanie wycieczek uczniów do zakładów pracy i przedsiębiorstw oraz wsparcie realizacji projektów sprzyjających poznaniu przez uczniów oferty zawodowej na rynku lokalnym i nie tylko. Zainteresowania techniczne uczniów będą natomiast rozwijane poprzez wsparcie przedsięwzięć podejmowanych przez gimnazja w ramach zapewnienia uczniom warunków rozwoju zainteresowań technicznych takich jak wyposażenie pracowni technicznych i umożliwienie bezpośrednich kontaktów z pracownikami w określonych zakładach pracy. Innym obszarem działania będzie

współdziałanie z samorządem powiatowym w zakresie umożliwienia absolwentom gimnazjów, uzdolnionym technicznie, kontynuowania nauki w szkołach ponadgimnazjalnych, odpowiadających profilem zawodowym ich zainteresowaniom i zdolnościom.

Bezpośrednie wsparcie dla przedsiębiorców odbywać się będzie poprzez kontynuację systemu zwolnień skierowanych do podatników - przedsiębiorców, którzy: rozpoczną działalność gospodarczą na terenie miasta i gminy Krotoszyn po raz pierwszy (okres zwolnienia to 3 lata od dnia rozpoczęcia działalności gospodarczej); dokonali nowej inwestycji polegającej na wybudowaniu lub dokonaniu rozbudowy obiektów budowlanych (budynków i budowli) (okres zwolnienia 5 lat); prowadzą działalność gospodarczą w zakresie szewca, modniarstwa, rymarstwa, kuśnierstwa, rusznikarstwa i wypraw skór futerkowych; prowadzą działalność gospodarczą w przypadku nabycia nieruchomości w procesie likwidacyjnym lub upadłościowym, w których w ciągu 12 miesięcy od dnia nabycia rozpoczęta zostanie działalność gospodarcza i zatrudnione zostaną osoby, z którymi podmioty likwidowane lub upadłe rozwiązały stosunek pracy. Zwolnienie przysługuje pod warunkiem zatrudnienia tych pracowników, w liczbie obejmującej co najmniej 50% stanu zatrudnienia w przeliczeniu na pełne etaty, występującego w miesiącu poprzedzającym postawienie podmiotu w stan likwidacji lub upadłości (okres zwolnienia 3 lata). Podstawą udzielanych zwolnień jest liczba metrów zgłoszonych do opodatkowania budynków, gruntów i wartości budowli wykorzystywanych do prowadzenia działalności gospodarczej.

Ze względu na to, że powiazania gospodarcze często przekraczają granice administracyjne, niezbędna jest także współpraca z innymi samorządami o podobnej specyfice. Będą tutaj dominowały działania miękkie takie jak wspólnie organizowane konkursy oraz dążenie do stworzenia obejmującego powiat inkubatora przedsiębiorczości.

Cel strategiczny 1: Rozwój lokalnej przedsiębiorczości poprzez wsparcie nowych firm i rozwój istniejących

Cel operacyjny 1.1: Wsparcie kształcenia wykwalifikowanej kadry

Działania strategiczne:
Wsparcie preorientacji zawodowej uczniów w szkołach gimnazjalnych
Współpraca ze starostwem w zakresie ułatwienia dojazdu młodzieży do szkół ponadgimnazjalnych oraz poprawa jakości dróg i funkcjonowania transportu publicznego
Rozwój zainteresowań technicznych uczniów

Cel operacyjny 1.2: Tworzenie mechanizmów wsparcia gospodarki lokalnej

Działania strategiczne:
Dostosowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego do potrzeb lokalnej gospodarki
Dostosowywanie infrastruktury terenów inwestycyjnych do zmieniających się potrzeb przedsiębiorstw i pracowników, w tym w nowych branżach
Kontynuacja systemu zwolnień inwestycyjnych w podatkach i opłatach lokalnych
Analiza gospodarki lokalnej i stworzenie na tej podstawie systemu wsparcia innowacyjności w gminie, zarówno na poziomie kształcenia, jak i młodych innowacyjnych firm
Współpraca z innymi samorządami w zakresie tworzenia mechanizmów wsparcia gospodarki lokalnej

Cel operacyjny 1.3: Promowanie gminy jako marki i miejsca zamieszkania

Działania strategiczne:
Wypracowanie programu rozwoju gospodarczego gminy z elementami promocji
Promowanie gminy jako miejsca zamieszkania dla potencjalnych pracowników, o dobrej jakości życia, dostępności miejsc pracy oraz sprawnym dojeździe transportem publicznym
Rozwój instrumentów promocji gospodarczej gminy
Rozwój systematycznej międzynarodowej współpracy gospodarczej dostosowanej do specyfiki gminy

Cel 2: Zwiększenie udziału mieszkańców w życiu miasta i gminy

Krotoszyn jest gminą aktywnych organizacji pozarządowych, ich oferta jest jednak rozdrobniona i konkurencyjna, a duża część mieszkańców jedynie biernie uczestniczy w życiu społecznym. Ludzie młodzi uważają ofertę czasu wolnego za mało atrakcyjną, szczególnie w przypadku osób wracających do domu po studiach w innym mieście. Oferta czasu wolnego oraz infrastruktura wspierająca jej realizację wymaga więc dostosowania do potrzeb różnych grup docelowych, co powinno nastąpić na podstawie badania ich potrzeb, zrealizowanego poprzez ankietyzację. Organizacje pozarządowe powinny zintensyfikować współpracę i wspólnie proponować atrakcyjne i nie konkurujące wydarzenia skierowane do różnych grup mieszkańców. Pomoże w tym wypracowanie zasad współpracy z samorządem, co rozpoczęto w roku 2015 poprzez szeroką konsultację projektu uchwały Rady Miejskiej w Krotoszynie w sprawie współpracy Miasta i Gminy z organizacjami pozarządowymi oraz konsultacje z organizacjami pozarządowymi w sprawie uchwały Rady Miejskiej dotyczącej inicjatyw lokalnych. Zasady te, wraz ze wspólnym kalendarzem imprez opracowywanym na podstawie propozycji od instytucji kultury, jednostek organizacyjnych gminy oraz stowarzyszeń i organizacji pozarządowych, powinny pomóc w ujednoczeniu oferty, w tym zapobieżeniu jej rozdrobnieniu i kierowaniu nadmiernej liczby konkurujących inicjatyw do podobnych grup mieszkańców. Docelowo, powinna zostać wypracowana koncepcja jednej dużej imprezy dla każdej z grup, realizowanej wspólnie przez kilka organizacji.

Kontynuacja lokalnych tradycji i rozwój nowych wydarzeń, z których mieszkańcy mogą być dumni, w powiązaniu ze wspieraniem ich inicjatyw, powinno prowadzić do wzmacniania tożsamości lokalnej i identyfikacji z miejscem zamieszkania. Jeśli chodzi o kontynuację tradycji lokalnych, warto rozszerzyć inicjatywę turnieju wsi rozpoczętego przez wieś Różopole na inne miejscowości wiejskie w gminie oraz wspólnie z mieszkańcami wypracować koncepcję innych wydarzeń wzmacniających tożsamość i tradycje lokalne.

Postawy obywatelskie powinny być kształtowane w całym cyklu edukacyjnym. Działania związane z kształtowaniem postaw obywatelskich w cyklu szkolnym będą obejmować uświetnianie uroczystości „ceremoniałem szkolnym” przyjętym w szkołach, realizację projektów związanych z obchodami rocznic wydarzeń historycznych o charakterze lokalnym i państwowym, organizację konkursów, imprez i uroczystości związanych z postaciami patronów szkół, patronów miasta i gminy i wielkich postaci historycznych, dostarczających uczniom wzorów postaw prospołecznych, patriotycznych i etycznych, zaangażowanie dzieci i młodzieży w działania na rzecz należytego utrzymania miejsc pamięci narodowej w mieście i gminie Krotoszyn, włączanie młodzieży gimnazjalnej w działania samorządu gminnego (zgłaszanie przez uczniów inicjatyw, współdziałanie z samorządem gminnym na rzecz ich realizacji itp.) oraz organizowanie przedsięwzięć promujących walory miasta i gminy Krotoszyn.

Z cyklem szkolnym związane są także inwestycje w stałą poprawę infrastruktury obiektów oświatowych, w tym dostosowanie obiektów oświatowych do faktycznych

potrzeb środowiska szkolnego, z uwzględnieniem wymogów prawa budowlanego i przepisów przeciwpożarowych. W ramach rozwoju bazy dydaktycznej realizowane będą działania obejmujące wzbogacenie stanu wyposażenia w sprzęt i środki dydaktyczne odpowiednio do rodzaju zajęć edukacyjnych, urządzenie pracowni do prowadzenia ćwiczeń, doświadczeń i zajęć o charakterze laboratoryjnym z zakresu przyrody, fizyki i techniki, zapewnienie należytego stanu utrzymania i wyposażenia pomieszczeń szkolnych oraz uatrakcyjnienie zagospodarowania terenów szkolnych (boiska, mini - hodowle zwierząt, ogródki upraw, punkty obserwacji i pomiarów zjawisk atmosferycznych, astronomicznych itp.). Inne realizowane elementy wyposażenia dydaktycznego będą obejmować zapewnienie szkołom stałego dostępu do Internetu szerokopasmowego, doposażenie w sprzęt komputerowy, tablice interaktywne, e-booki oraz stosowanie technologii komputerowych w procesie dydaktycznym i doskonaleniu pracy nauczycieli oraz pracowników administracji.

Dla prawidłowego funkcjonowania szkół niezbędne jest stałe doskonalenie ich organizacji i działania. W tym zakresie będą realizowane działania takie jak organizowanie procesu lekcyjnego opartego na ćwiczeniach i doświadczeniach uczniów, gwarantujących dostrzeganie związków przyczynowo-skutkowych i formułowanie wniosków, wdrożenie w szkołach dzienników elektronicznych dla zapewnienia rodzicom uczniów bieżących informacji o efektach kształcenia ich dzieci, doposażenie szkół w monitoring wizyjny dla zapewnienia bezpieczeństwa uczniów, realizowanie projektów rozwijających zainteresowania czytelnicze uczniów, organizowanie zajęć zaspokajających zainteresowania uczniów i sprzyjających rozwijaniu ich uzdolnień, zapewnienie opieki w przedszkolach i świetlicach szkolnych z uwzględnieniem oczekiwań rodziców dzieci, uczestnictwo nauczycieli w formach doskonalenia zawodowego, odpowiednio do rodzaju prowadzonych przez nich zajęć oraz umiejętności zapobiegania i przeciwdziałania zagrożeniom spowodowanym różnego rodzaju uzależnieniami grożącymi dzieci i młodzieży, stała modernizacja i doskonalenie systemu obsługi organizacji pracy szkół z zastosowaniem odpowiedniego oprogramowania oraz bieżące aktualizowanie danych w bazie Systemu Informacji Oświatowej.

Jeżeli chodzi o kwestie tworzenia miejsc sprzyjających integracji mieszkańców, podstawowym działaniem będzie zagospodarowanie terenu krotoszyńskiego Błonia pod kątem potrzeb różnych grup społecznych. Tereny, na których powstaną obiekty objęte zadaniem, położone są w pobliżu istniejącego Jeziora Odrzykowskiego w Krotoszynie. W ramach utworzenia ośrodka powstaną lub zmodernizowane zostaną obiekty drogowe, kubaturowe, sportowe i rekreacyjne, które spełniać będą oczekiwania wszystkich grup społecznych o różnych zainteresowaniach i potrzebach. Wśród tych obiektów będą m.in. boisko główne wraz z trybunami, boisko treningowe, tor do ekstremalnej jazdy rowerem, boisko wielofunkcyjne o nawierzchni sztucznej, skatepark, boisko do streetballa, istniejąca górka zagospodarowana w celach rekreacyjno-sportowych, pole namiotowe, plac zabaw, siłownia zewnętrzna. W ramach projektu powstaną także tereny zieleni przeznaczone do wypoczynku oraz ogród botaniczny na istniejącej

wyspie. Ponadto zmodernizowane zostaną istniejące drogi, powstaną nowe miejsca parkingowe oraz ścieżka pieszo-rowerowa wokół jeziora.

Inne działania z zakresu kontynuowania rozbudowy kompleksowo wyposażonych miejsc wypoczynku dla wielu pokoleń na osiedlach będą obejmować budowę i rozbudowę istniejących placów zabaw oraz siłowni zewnętrznych, tworzenie miejsc rekreacyjnych dla mieszkańców, a w szczególności miejsc wypoczynku grupowego (zewnętrzne stoły do szachów itp.), miejsca wypoczynku dla mieszkańców z indywidualnymi punktami piknikowymi oraz wybiegów i toalet dla psów. Ponadto realizowane będzie bieżące utrzymanie miejsc wypoczynku/rekreacji, w tym wykonanie bieżących remontów, sezonowa wymiana piasku w piaskownicach oraz wymiana starych urządzeń zabawowych na nowe atestowane.

Cel strategiczny 2: Zwiększenie udziału mieszkańców w życiu miasta i gminy

Cel operacyjny 2.1: Dostosowanie oferty działań aktywizujących do potrzeb poszczególnych grup mieszkańców

Działania strategiczne:
Rozpoznanie potrzeb poszczególnych grup społecznych

Wypracowanie zasad współpracy organizacji społecznych, mieszkańców i samorządu

Opracowywanie i doskonalenie spójnego kalendarza imprez kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych

Wypracowanie jednej dużej imprezy dla każdej z grup społecznych we współpracy organizacji, które pracują z tymi grupami

Cel operacyjny 2.2: Wzmacnianie poczucia tożsamości mieszkańców, tak aby identyfikowali się ze swoją miejscowością

Działania strategiczne:
Wypracowanie dobrych praktyk lub powrót do wcześniejszych rozwiązań, np. turnieju miejscowości

Promocja wewnętrzna gminy, w tym realizacja założeń Strategii Promocji Miasta i Gminy Krotoszyn, szczególnie City Folk Festival

Kultywowanie i umacnianie tradycji regionalnych takich jak Festiwal Smaków, Wystawa zwierząt gospodarczych i domowych, zespoły ludowe, święto ulicy

Integracja mieszkańców poprzez wspieranie inicjatyw lokalnych

Wzmacnianie edukacji obywatelskiej w szkołach

Cel operacyjny 2.3: Uatrakcyjnienie miejsc integracji mieszkańców i tworzenie nowych, odpowiadających ich potrzebom

Działania strategiczne:
Poprawa infrastruktury istniejących miejsc i obiektów oświatowych, kulturalnych i sportowych

Kontynuowanie rozbudowy kompleksowo wyposażonych miejsc wypoczynku dla wielu pokoleń na osiedlach

Zagospodarowanie Błoni pod kątem potrzeb różnych grup społecznych

Cel operacyjny 2.4: Rozwój gminnego systemu oświaty tak, aby stanowił dobrą podstawę do kształtowania postaw społecznych

Działania strategiczne:
Stały rozwój bazy dydaktycznej
Unowocześnienie wyposażenia dydaktycznego szkół
Doskonalenie systemu organizacji i funkcjonowania placówek edukacyjnych

Cel 3: Poprawa jakości środowiska w sposób zgodny z normami unijnymi

Mimo znacznych postępów w rozwoju gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami, Krotoszyn wciąż ma problemy z jakością środowiska. Spalanie śmieci, nieekologiczne kotłownie i niska emisja powodowana przez transport drogowy powodują zanieczyszczenie powietrza. Przyczyną zanieczyszczeń gleby i wody jest słabiej rozwinięty system gospodarki wodno-ściekowej na terenach wiejskich, w tym niewielka liczba przydomowych oczyszczalni. W przypadku gleby negatywnie wpływa też porzucanie śmieci na terenach publicznych, szczególnie w lasach.

Żeby zapobiec tym zjawiskom należy stale rozwijać i wzmacniać systemu monitoringu i kontroli, poprawiać świadomość ekologiczną mieszkańców oraz wspierać rozwój odpowiedniej infrastruktury. W szczególności potrzebne są drogi odciążające centrum Krotoszyna, w tym budowa ulicy łączącej ul. Mahle z ul. Przemysławą, której zadaniem jest przeniesienie tranzytu towarowego do największego w Krotoszynie zakładu produkcyjnego – Mahle – poza teren zabudowy mieszkaniowej i ścisłego centrum miasta. Inwestycja ta pozwoli także na polepszenie dostępności dla pracowników oraz dostawców Mahle, ożywienie przyległych terenów oraz odciążenie dotychczasowych dróg dojazdowych do zakładu. Inną potrzebną w tym zakresie inwestycją jest budowa ciągu ulic Jasna – Wiewiórowskiego, która pozwoli na przeniesienie osobowego ruchu tranzytowego w ciągu dróg krajowych 15 i 36 poza teren ścisłego centrum miasta. Dodatkowe planowane efekty inwestycji obejmują polepszenie warunków dostępności oraz transportu i podróży, a także skrócenie czasu podróży dla mieszkańców.

W zakresie zapobiegania spalaniu śmieci i porzucaniu śmieci w rowach i lasach, ich realizacja odbędzie się poprzez odbycie stosownych szkoleń i uzyskanie przez strażników miejskich upoważnień do kontroli wydanych na podstawie Prawa ochrony środowiska, a w dalszej kolejności prowadzenie systematycznych kontroli nieruchomości w zakresie sposobu zagospodarowania odpadów oraz miejsc, w których dochodzi do wyrzucania śmieci oraz upublicznianie przypadków wykrycia sprawców wykroczeń w tym zakresie.

Szczegółowe działania w zakresie poprawy jakości powietrza definiuje świeżo przyjęty plan gospodarki niskoemisyjnej, którego wdrożenie będzie mieć pozytywne skutki. Jako działanie horyzontalne realizowana będzie edukacja ekologiczna na wszystkich etapach kształcenia, w tym realizacja zagadnień na zajęciach dydaktycznych, bezpośrednie poznawanie miejsc, procesów i zjawisk skutkujących utylizacją zanieczyszczeń i uzdatnianiem wód (np. wycieczki do oczyszczalni ścieków, laboratoriów itp.) oraz organizowanie konkursów wiedzy ekologicznej na wszystkich etapach kształcenia.

Cel strategiczny 3: Poprawa jakości środowiska w sposób zgodny z normami unijnymi

Cel operacyjny 3.1: Ograniczenie zanieczyszczenia powietrza zgodnie z założeniami planu gospodarki niskoemisyjnej

Działania strategiczne:

- Wylimitowanie spalania śmieci poprzez wprowadzenie systemowych kontroli
- Zwiększenie liczby kotłowni opalanych paliwem ekologicznym poprzez system dopłat
- Zwiększenie możliwości komunikacji pieszo-rowerowej tak, aby obniżyć emisję spalin
- Budowa dróg stanowiących odciążenie dla ruchu kołowego w centrum miasta

Cel operacyjny 3.2: Zmniejszenie zanieczyszczenia gleby i przestrzeni publicznych tak, aby spełniały normy czystości

Działania strategiczne:

- Dążenie do wylimitowania porzucania śmieci w rowach i lasach poprzez system monitoringu i kontroli
- Współpraca ze Związkiem Międzygminnym „Eko-siódemka” w zakresie kontroli szczelności systemu
- Rozwój gospodarki wodno-ściekowej na obszarach wiejskich

Cel operacyjny 3.3: Zmniejszenie zanieczyszczenia wód tak, aby spełniały normy dla wód powierzchniowych

Działania strategiczne:

- Egzekwowanie przez PGKIM wykonania przyłączy oddzielnie do kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz istniejącej sieci miejskiej
- Kontynuowanie dotacji do zakładania oczyszczalni przydomowych na terenach wiejskich
- Wprowadzenie systemu zachęt do odbioru ścieków z szamb do oczyszczalni

Cel 4: Strategiczne zarządzanie rozwojem gminy

Żeby skutecznie wprowadzić w życie zaplanowane cele i działania potrzebny jest system wdrażania strategii i zarządzania strategicznego, zarówno w Urzędzie Miasta i Gminy, jak i jednostkach organizacyjnych. Musi on obejmować odpowiedzialność za realizację poszczególnych zadań, sposób ich monitorowania i koordynacji.

Należy również stale poprawiać jakość usług publicznych świadczonych przez gminę, wprowadzając ich standaryzację, monitoring oraz informatyzację. Informatyzacja usług publicznych będzie odbywać się w ramach systemu e-Puap, po 10-20 usług rocznie. Standaryzacja usług powinna być zrealizowana na podstawie badań i analiz, pozwalających na wyciągnięcie wniosków określających oczekiwania zarówno przedstawicieli organizacji pozarządowych jak i przedstawicieli Urzędu, czy też jednostek organizacyjnych miasta. Opracowane standardy powinny obejmować zakres i charakterystykę usługi, sposób świadczenia usługi, czas dostępu do usługi, opłaty za usługę, warunki, które powinien spełnić podmiot świadczący usługę i odbiorca usługi. Realizacja tego zadania wymaga pozyskania środków zewnętrznych. Dotychczasowy system monitoringu jakości usług publicznych może zostać rozwinięty tak, aby zbierać opinie użytkowników poszczególnych usług tak, aby były one przypisane do tej usługi. Docelowo, system wskaźników powinien mierzyć dostępność, skuteczność i efektywność usług publicznych w gminie.

Wszelkie zmiany w sposobie świadczenia usług powinny odbywać się w dialogu z mieszkańcami i organizacjami pozarządowymi, również na etapie identyfikacji potrzeb. Jako inspirację można tu wykorzystać model inteligentnej gminy (gminy SMART), której koncepcję należy dostosować do lokalnych warunków i potrzeb.

Cel strategiczny 4: Strategiczne zarządzanie rozwojem gminy

Cel operacyjny 4.1: Wdrożenie systemu zarządzania strategicznego w Urzędzie Miasta i Gminy i jednostkach organizacyjnych

Działania strategiczne:
Przełożenie celów i działań strategicznych na strukturę organizacyjną urzędu gminy wraz z przydzieleniem odpowiedzialności za wdrażanie celów i działań strategicznych
Kontynuacja prac Komitetu Strategicznego kierującego realizacją, koordynacją i finansowaniem działań strategicznych
Wdrożenie systemu monitoringu strategicznego i publikacja corocznych raportów
Kontynuacja dialogu społecznego dotyczącego wdrażania i aktualizacji strategii (np. w formie Rady Strategii)

Cel operacyjny 4.2: Poprawa jakości usług publicznych

Działania strategiczne:
Uaktualnienie i uzupełnienie katalogu usług publicznych oferowanych przez gminę i udostępnienie ich online
Opracowanie i wdrożenie standardów usług publicznych świadczonych przez urząd miasta i jednostki organizacyjne
Regularny monitoring jakości usług publicznych na podstawie odpowiednio dobranych wskaźników i pomiar satysfakcji klientów
Stałe zwiększanie liczby e-usług dostępnych online
Włączenie mieszkańców i organizacji pozarządowych w dialog nt. poprawy jakości usług publicznych

Cel operacyjny 4.3: Wypracowanie i wdrożenie założeń inteligentnej gminy (gminy SMART)

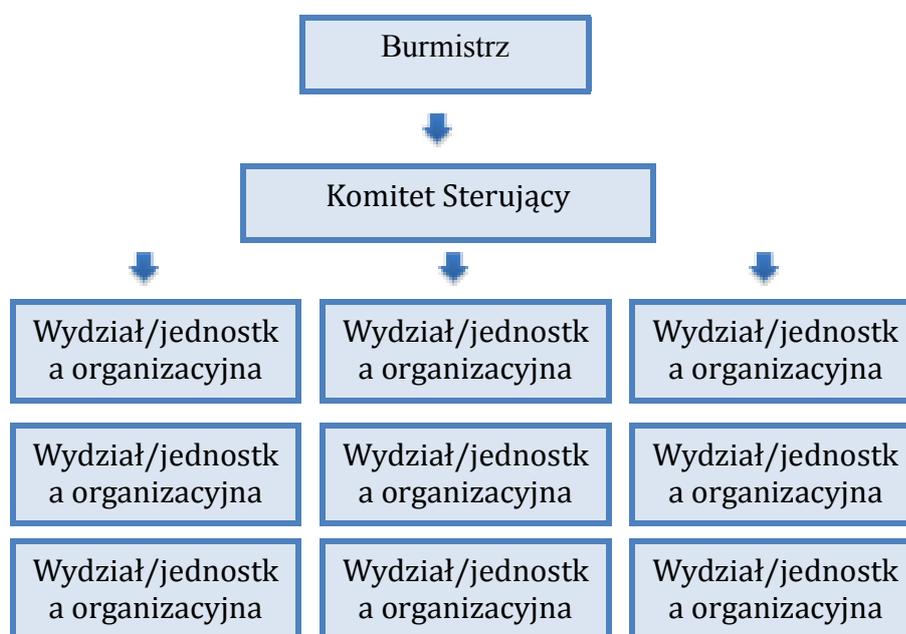

Działania strategiczne:
Stworzenie koncepcji gminy SMART i wybór priorytetowych obszarów działań SMART
Stworzenie mapy działań SMART w gminie tak, aby objąć nimi jak najwięcej miejscowości
Opracowanie programów sektorowych dla priorytetowych obszarów działań SMART (np. mobilność, gospodarka, kapitał ludzki)
Integracja realizowanych działań tak, aby prowadziły do wzajemnych synergii, w tym wzmacniały realizację strategii rozwoju.

6. System wdrażania strategii

W celu zapewnienia sprawnego wdrażania i monitorowania strategii, odpowiedzialność za poszczególne działania strategiczne i cele operacyjne przydzielono odpowiednim wydziałom lub jednostkom organizacyjnym Urzędu Miasta i Gminy tak, jak to przedstawiono w tabeli poniżej. Zadaniem tych jednostek będzie realizacja zaplanowanych działań oraz regularne dostarczanie informacji niezbędnych do właściwego monitoringu strategii (w tym wskaźników strategicznych) do Wydziału Promocji i Współpracy, który będzie odpowiedzialny za stworzenie zbiorczego raportu z monitoringu strategii. Koordynacja prac wdrożeniowych będzie się odbywać w ramach Komitetu Sterującego, którego zadaniem będzie poszukiwanie synergii i nadzór nad właściwą realizacją poszczególnych celów. Zadania związane z realizacją strategii powinny zostać wpisane w karty stanowiska pracy kierowników właściwych wydziałów i jednostek organizacyjnych.

Rysunek 40. System wdrażania strategii

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

Za realizację Strategii odpowiada Komitet Sterujący, na którego czele stoi Burmistrz. W skład Komitetu Sterującego wchodzi Zastępca Burmistrza, Skarbnik i Sekretarz Miasta i Gminy oraz kierownicy wydziałów odpowiedzialnych za realizację działań strategicznych. Każdy z kierowników odpowiedzialnych za realizację działań powinien corocznie przygotować plan ich realizacji i przedstawić go na spotkaniu Komitetu Sterującego. Skład Komitetu może zostać uzupełniony również o radnych i inne osoby istotne z punktu widzenia planowania i wdrażania zadań. Komitet Sterujący powinien podejmować najważniejsze decyzje związane z realizacją strategii lub jej aktualizacją.

Zadaniem Komitetu będzie też poszukiwanie źródeł finansowania poszczególnych działań i odpowiednia alokacja środków finansowych w przypadku braku możliwości sfinansowania wszystkich działań.

Za realizację każdego z celów strategicznych odpowiada właściwy Zastępca Burmistrza (zgodnie z zakresem nadzoru nad zadaniami miasta i gminy), który organizuje i koordynuje związane z wdrażaniem i koordynacją działań. Docelowo, powinien powstać system zarządzania projektami ułatwiający ich ocenę i realizację. Projekty powinny podlegać zatwierdzeniu przez Komitet Sterujący. Proponowaną strukturę organizacyjną dla wdrażania strategii przedstawiono na rysunku 40, a szczegółowy zakres odpowiedzialności za realizację celów i działań w tabelach poniżej.

Aktualizacja strategii następuje, jeśli wyniki monitoringu strategii wykażą taką potrzebę.

Tabela 17. System wdrażania dla celu 1

Nazwa celu/działania	Wydział/jednostka odpowiedzialna za wdrożenie	Partnerzy
Cel strategiczny 1: Rozwój lokalnej przedsiębiorczości poprzez wsparcie nowych firm i rozwój istniejących		
Cel operacyjny 1.1.: Wsparcie kształcenia wykwalifikowanej kadry	Wydział Oświaty i Spraw Społecznych	
Działanie 1: Wsparcie preorientacji zawodowej uczniów w szkołach gimnazjalnych	Wydział Oświaty i Spraw Społecznych	
Działanie 2: Współpraca ze starostwem w zakresie ułatwienia dojazdu młodzieży do szkół ponadgimnazjalnych oraz poprawa jakości dróg i funkcjonowania transportu publicznego	Wydział Gospodarki Komunalnej, Ochrony Środowiska i Rolnictwa	Wydział Oświaty i Spraw Społecznych, Miejski Zakład Komunikacji
Działanie 3: Rozwój zainteresowań technicznych uczniów	Wydział Oświaty i Spraw Społecznych	
Cel operacyjny 1.2: Tworzenie mechanizmów wsparcia gospodarki lokalnej		
Działanie 1: Dostosowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego do potrzeb lokalnej gospodarki	Wydział Gospodarki Przestrzennej	
Działanie 2: Dostosowywanie infrastruktury terenów inwestycyjnych do zmieniających się potrzeb przedsiębiorstw i pracowników, w tym w nowych branżach	Wydział Gospodarki Komunalnej, Ochrony Środowiska i Rolnictwa	
Działanie 3: Kontynuacja systemu zwolnień inwestycyjnych w podatkach i opłatach lokalnych	Wydział Finansowo-Budżetowy	
Działanie 4: Analiza gospodarki lokalnej i stworzenie na tej podstawie systemu wsparcia innowacyjności w gminie, zarówno na poziomie kształcenia, jak i młodych innowacyjnych firm	Wydział Promocji i Współpracy	
Działanie 5: Współpraca z innymi samorządami w zakresie tworzenia mechanizmów wsparcia gospodarki lokalnej	Wydział Promocji i Współpracy	Centrum Koordynacyjno-Informacyjne
Cel operacyjny 1.3: Promowanie gminy jako marki i miejsca zamieszkania		
Działanie 1: Wypracowanie programu rozwoju gospodarczego gminy z elementami promocji	Wydział Promocji i Współpracy	

Nazwa celu/działania	Wydział/jednostka odpowiedzialna za wdrożenie	Partnerzy
Działanie 2: Promowanie gminy jako miejsca zamieszkania dla potencjalnych pracowników, o dobrej jakości życia, dostępności miejsc pracy przez sprawnym dojeździe transportem publicznym	Wydział Promocji i Współpracy	
Działanie 3: Rozwój instrumentów promocji gospodarczej gminy	Wydział Promocji i Współpracy	
Działanie 4: Rozwój systematycznej międzynarodowej współpracy gospodarczej dostosowanej do specyfiki gminy	Wydział Promocji i Współpracy	

Tabela 18. System wdrażania dla celu 2

Nazwa celu/działania	Wydział/jednostka odpowiedzialna za wdrożenie	Partnerzy
Cel strategiczny 2: Zwiększenie udziału mieszkańców w życiu miasta i gminy		
Cel operacyjny 2.1.: Dostosowanie oferty działań aktywizujących do potrzeb poszczególnych grup mieszkańców	Wydział Oświaty i Spraw Społecznych	
Działanie 1: Rozpoznanie potrzeb poszczególnych grup społecznych	Wydział Oświaty i Spraw Społecznych	
Działanie 2: Wypracowanie zasad współpracy organizacji społecznych, mieszkańców i samorządu	Wydział Oświaty i Spraw Społecznych	Wydział Promocji i Współpracy
Działanie 3: Opracowywanie i doskonalenie spójnego kalendarza imprez kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych	Wydział Oświaty i Spraw Społecznych	
Działanie 4: Wypracowanie jednej dużej imprezy dla każdej z grup społecznych we współpracy organizacji, które pracują z tymi grupami	Wydział Oświaty i Spraw Społecznych	
Cel operacyjny 2.2: Wzmacnianie poczucia tożsamości mieszkańców, tak aby identyfikowali się ze swoją miejscowością	Wydział Oświaty i Spraw Społecznych	
Działanie 1: Wypracowanie dobrych praktyk lub powrót do wcześniejszych rozwiązań, np. turnieju miejscowości	Wydział Oświaty i Spraw Społecznych	Wydział Promocji i Współpracy
Działanie 2: Promocja wewnętrzna gminy, w tym realizacja założeń Strategii Promocji Miasta i Gminy Krotoszyn, szczególnie City Folk Festival	Wydział Promocji i Współpracy	Wydział Oświaty i Spraw Społecznych
Działanie 3: Kulturowanie i umacnianie tradycji regionalnych takich jak Festiwal Smaków, Wystawa zwierząt gospodarczych i domowych, zespoły ludowe, święto ulicy	Wydział Oświaty i Spraw Społecznych	Wydział Promocji i Współpracy
Działanie 4: Integracja mieszkańców poprzez wspieranie inicjatyw lokalnych	Wydział Oświaty i Spraw Społecznych	Wydział Promocji i Współpracy
Działanie 5: Wzmacnianie edukacji obywatelskiej w szkołach	Wydział Oświaty i Spraw Społecznych	
Cel operacyjny 2.3: Uatrakcyjnienie miejsc integracji mieszkańców i tworzenie nowych, odpowiadających ich potrzebom	Wydział Oświaty i Spraw Społecznych	
Działanie 1: Poprawa infrastruktury istniejących miejsc i obiektów oświatowych, kulturalnych i sportowych	Wydział Oświaty i Spraw Społecznych	Wydział Inwestycji i Rozwoju
Działanie 2: Kontynuowanie rozbudowy kompleksowo wyposażonych miejsc wypoczynku dla	Wydział Gospodarki Komunalnej, Ochrony	Wydział Oświaty i Spraw

Nazwa celu/działania	Wydział/jednostka odpowiedzialna za wdrożenie	Partnerzy
wielu pokoleń na osiedlach	Środowiska i Rolnictwa	Społecznych
Działanie 3: Zagospodarowanie Błoni pod kątem potrzeb różnych grup społecznych	Wydział Inwestycji i Rozwoju	Wydział Gospodarki Komunalnej, Ochrony Środowiska i Rolnictwa, Wydział Gospodarki Przestrzennej, Centrum Sportu i Rekreacji Wodnik, Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej
Cel operacyjny 2.4: Rozwój gminnego systemu oświaty tak, aby stanowił dobrą podstawę do kształtowania postaw społecznych	Wydział Oświaty i Spraw Społecznych	
Działanie 1: Stały rozwój bazy dydaktycznej	Wydział Oświaty i Spraw Społecznych	
Działanie 2: Unowocześnienie wyposażenia dydaktycznego szkół	Wydział Oświaty i Spraw Społecznych	
Działanie 3: Doskonalenie systemu organizacji i funkcjonowania placówek edukacyjnych	Wydział Oświaty i Spraw Społecznych	

Tabela 19. System wdrażania dla celu 3

Nazwa celu/działania	Wydział/jednostka odpowiedzialna za wdrożenie	Partnerzy
Cel strategiczny 3: Poprawa jakości środowiska w sposób zgodny z normami unijnymi		
Cel operacyjny 3.1.: Ograniczenie zanieczyszczenia powietrza zgodnie z założeniami planu gospodarki niskoemisyjnej		
Działanie 1: Wyeliminowanie spalania śmieci poprzez wprowadzenie systemowych kontroli	Straż Miejska	Wydział Gospodarki Komunalnej, Ochrony Środowiska i Rolnictwa
Działanie 2: Zwiększenie liczby kotłowni opalanych paliwem ekologicznym poprzez system dopłat	Wydział Gospodarki Komunalnej, Ochrony Środowiska i Rolnictwa	
Działanie 3: Zwiększenie możliwości komunikacji pieszo-rowerowej tak, aby obniżyć emisję spalin	Wydział Gospodarki Komunalnej, Ochrony Środowiska i Rolnictwa	Wydział Inwestycji i Rozwoju
Działanie 4: Budowa dróg stanowiących odciążenie dla ruchu kołowego w centrum miasta	Wydział Gospodarki Komunalnej, Ochrony Środowiska i Rolnictwa	Wydział Inwestycji i Rozwoju
Cel operacyjny 3.2: Zmniejszenie zanieczyszczenia gleby i przestrzeni publicznych tak, aby spełniały normy czystości		
Działanie 1: Dążenie do wyeliminowania porzucania śmieci w rowach i lasach poprzez system monitoringu i kontroli	Straż Miejska	Związek Międzygminny Ekosiódemka
Działanie 2: Współpraca ze Związkiem Międzygminnym „Eko-siódemka” w zakresie kontroli szczelności systemu	Wydział Gospodarki Komunalnej, Ochrony Środowiska i Rolnictwa	
Działanie 3: Rozwój gospodarki wodno-ściekowej na obszarach wiejskich	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej	
Cel operacyjny 3.3: Zmniejszenie zanieczyszczenia wód tak, aby spełniały normy dla wód		

Nazwa celu/działania	Wydział/jednostka odpowiedzialna za wdrożenie	Partnerzy
powierzchniowych		
Działanie 1: Egzekwowanie przez PGKiM wykonania przyłączy oddzielnie do kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz istniejącej sieci miejskiej	Wydział Gospodarki Komunalnej, Ochrony Środowiska i Rolnictwa	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, Straż Miejska
Działanie 2: Kontynuowanie dotacji do zakładania oczyszczalni przydomowych na terenach wiejskich	Wydział Gospodarki Komunalnej, Ochrony Środowiska i Rolnictwa	
Działanie 3: Wprowadzenie systemu zachęt do odbioru ścieków z szamb do oczyszczalni	Wydział Gospodarki Komunalnej, Ochrony Środowiska i Rolnictwa,	Związek Międzygminny Ekosiódemka
Działanie horyzontalne: Ciągła edukacja ekologiczna na wszystkich etapach kształcenia	Wydział Oświaty i Spraw Społecznych	

Tabela 20. System wdrażania dla celu 4

Nazwa celu/działania	Wydział/jednostka odpowiedzialna za wdrożenie	Partnerzy
Cel strategiczny 4: Strategiczne zarządzanie rozwojem gminy		
Cel operacyjny 4.1.: Wdrożenie systemu zarządzania strategicznego w Urzędzie Miasta i Gminy i jednostkach organizacyjnych		
Działanie 1: Przełożenie celów i działań strategicznych na strukturę organizacyjną urzędu gminy wraz z przydzieleniem odpowiedzialności za wdrażanie celów i działań strategicznych	Wydział Ogólno-Organizacyjny	Wydział Promocji i Współpracy
Działanie 2: Kontynuacja prac Komitetu Strategicznego kierującego realizacją, koordynacją i finansowaniem działań strategicznych	Wydział Promocji i Współpracy	
Działanie 3: Wdrożenie systemu monitoringu strategicznego i publikacja corocznych raportów	Wydział Promocji i Współpracy	
Działanie 4: Kontynuacja dialogu społecznego dotyczącego wdrażania i aktualizacji strategii (np. w formie Rady Strategii)	Wydział Promocji i Współpracy	
Cel operacyjny 4.2: Poprawa jakości usług publicznych		
Działanie 1: Uaktualnienie i uzupełnienie katalogu usług publicznych oferowanych przez gminę i udostępnienie ich online	Wydział Ogólno-Organizacyjny	
Działanie 2: Opracowanie i wdrożenie standardów usług publicznych świadczonych przez urząd miasta i jednostki organizacyjne	Wydział Ogólno-Organizacyjny	
Działanie 3: Regularny monitoring jakości usług publicznych na podstawie odpowiednio dobranych wskaźników i pomiar satysfakcji klientów	Wydział Ogólno-Organizacyjny	
Działanie 4: Stałe zwiększanie liczby e-usług dostępnych online	Wydział Ogólno-Organizacyjny	Audytór wewnętrzny
Działanie 5: Włączenie mieszkańców i organizacji pozarządowych w dialog nt. poprawy jakości usług publicznych	Wydział Promocji i Współpracy	Centrum Koordynacyjno-Informacyjne
Cel operacyjny 4.3: Wypracowanie i wdrożenie założeń inteligentnej gminy (gminy SMART)		

Nazwa celu/działania	Wydział/jednostka odpowiedzialna za wdrożenie	Partnerzy
Działanie 1: Stworzenie koncepcji gminy SMART i wybór priorytetowych obszarów działań SMART	Wydział Promocji i Współpracy	
Działanie 2: Stworzenie mapy działań SMART w gminie tak, aby objąć nimi jak najwięcej miejscowości	Wydział Promocji i Współpracy	
Działanie 3: Opracowanie programów sektorowych dla priorytetowych obszarów działań SMART (np. mobilność, gospodarka, kapitał ludzki)	Wydział Promocji i Współpracy	
Działanie 4: Integracja realizowanych działań tak, aby prowadziły do wzajemnych synergii, w tym wzmacniały realizację strategii rozwoju.	Wydział Promocji i Współpracy	

6.1. System wyboru projektów strategicznych

W trakcie realizacji strategii mogą pojawić się koncepcje i propozycje projektów pozwalających na lepszą realizację celów strategicznych. Takie powinny być zgodne z duchem strategii, być realne do wdrożenia i sfinansowania oraz uzyskać pozytywną ocenę Komitetu Sterującego. Projekty mogą być zgłaszane zarówno przez Urząd Gminy i jego jednostki organizacyjne, jak również sołectwa, mieszkańców i organizacje pozarządowe. Komitet Sterujący dokonuje oceny zgłoszonych projektów na podstawie przedstawionych fiszek projektowych (przedstawionych poniżej) wypełnionych przez wnioskodawców. Każdy projekt oceniany jest pod względem kryteriów takich jak:

- Spójność ze strategią Miasta i Gminy Krotoszyn,
- Spójność z już realizowanymi lub planowanymi do realizacji działaniami,
- Możliwość sfinansowania projektu ze środków budżetowych lub zewnętrznych,
- Liczba mieszkańców objętych pozytywnym oddziaływaniem projektu,
- Liczba mieszkańców objętych negatywnym oddziaływaniem projektu,
- Jakość koncepcji projektu,
- Możliwość realizacji projektu w danym roku,
- Liczba głosów mieszkańców oddanych na projekt na stronie internetowej gminy.

Każde z wymienionych kryteriów oceniane jest przez Komitet Sterujący w trakcie spotkania w skali 0-5, przy czym kryterium negatywne daje punkty ujemne. Projekty o najwyższej liczbie punktów, są rekomendowane do realizacji pod warunkiem istnienia możliwości sfinansowania projektu. Komitet może podjąć decyzję o dyskwalifikacji projektów o dużym oddziaływaniu negatywnym na mieszkańców gminy.

Skala ocen propozycji projektów jest rozumiana następująco:

- 0 – fiszka projektu nie została wypełniona prawidłowo
- 1 – propozycja nie spełnia danego kryterium
- 2 – propozycja w niewielkim stopniu spełnia dane kryterium
- 3 - propozycja w spełnia dane kryterium w stopniu podstawowym

4 - propozycja w spełnia dane kryterium w stopniu wysokim

5 - propozycja w spełnia dane kryterium w stopniu bardzo wysokim

Fiszka projektowa		Dokument nr:
Nazwa Projektu:		
Data:	Wnioskodawca:	Odbiorcy dokumentu:
Opis projektu		
1. Cele projektu:		
Projekt wpisuje się w cel strategiczny Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Krotoszyn nr.:		
Projekt wpisuje się w operacyjny Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Krotoszyn nr.:		
Projekt wpisuje się w działanie strategiczne Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Krotoszyn nr.:		
Szczegółowe cele projektu:		
2. Zakres projektu:		
<Należy wymienić zadania niezbędne do zrealizowania projektu>		
3. Rezultaty realizacji projektu:		
Rezultaty (efekty):	Grupa docelowa:	
4. Przewidywane czas realizacji i budżet projektu		
Budżet:		
Czas:		
6. Formuła realizacji projektu:		

<Należy wskazać czy projekt będzie realizowany przez tylko siłami własnymi (pracownicy Urzędu oraz podległych jednostek), czy też do projektu niezbędne będzie zaangażowanie podwykonawców lub dostawców. W przypadku wskazania potrzeby zaangażowania sił zewnętrznych do projektu należy przedstawić orientacyjny procentowy podział prac dla wszystkich ze stron.>

7. Źródła finansowania projektu

< Należy wskazać źródła finansowania projektu, tj. środki budżetu gminy, nr zadania budżetowego lub określić z jakiego źródła zamierza się pozyskać środki zewnętrzne (np. Programy Krajowe, Programy Operacyjne lub środki prywatne i inne).>

8. Szacowane Koszty realizacji projektu:

Rok 2016		Rok 2017		Rok 2018		Rok 2019		Rok 2020		Razem [zł]	
Kwota:	0 zł	Kwota:	0 zł	Kwota:	0 zł	Kwota:	0 zł	Kwota:	0 zł	Suma:	0 zł
Stanowisko Komitetu Sterującego											

9. Analiza kosztów, korzyści oraz skutków finansowych wdrożenia projektu

<Należy przeprowadzić wstępną analizę opłacalności i zasadności projektu przedstawiając koszty finansowe realizacji projektu oraz prognozowane finansowe koszty poprojektowe (związane np. z utrzymaniem, serwisem, opłatami) w zestawieniu z planowanymi korzyściami finansowymi związanymi z wynikiem realizacji projektu (dostarczonym produktem lub osiągniętym rezultatem), z uwzględnieniem ewentualnych skutków zaniechania projektu.>

10. Propozycja osoby Kierownika Projektu oraz składu Zespołu Projektowego

Zespół Projektowy					
Rola w projekcie	Imię i Nazwisko	Jednostka organizacyjna	e-mail	Telefon	Zakres odpowiedzialności
Kierownik Projektu					

< Należy wskazać jeśli to możliwe Kierownika Projektu. Możliwe jest wskazanie osoby która do czasu wyboru kierownika projektu w rekrutacji zewnętrznej bądź wewnętrznej będzie pełnił funkcję Kierownika Projektu. Jednocześnie jeśli jest to znane należy zaproponować skład Zespołu Projektowego w zakresie ról projektowych.>

11. Uwagi inne

<Pozostałe informacje do uwzględnienia nie ujęte w powyższych punktach.>

7. System monitoringu strategii

Monitoring i ewaluacja strategii rozwojowych nabierają w ostatnich latach coraz większego znaczenia. W literaturze i praktyce międzynarodowej coraz częściej mówi się też o konieczności mierzenia tzw. wartości publicznej generowanej przez działania administracji publicznej, która jest swego rodzaju zwrotem z inwestycji publicznej. Działania promujące przedsiębiorczość powinny więc przynosić zwiększenie liczby miejsc pracy; inwestycje w kulturę, wzrost udziału w kulturze itp. Cele i działania strategiczne powinny być postrzegane przez pryzmat dążenia do precyzyjnego mierzenia wartości dodanej w usługach publicznych.

Innym ważnym trendem ostatnich lat, jeśli chodzi o monitoring działań strategicznych jest odejście od dużej liczby mierzonych wskaźników na rzecz zwiększenia użyteczności i funkcjonalności stosowanych rozwiązań. Coraz większe znaczenie przywiązuje się do tzw. *impact assessment* – oceny wpływu, która zaleca powiązanie systemu wskaźników strategicznych z rzeczywistymi działaniami realizowanymi w ramach wdrażania strategii. Podstawą decyzji strategicznych powinny być w takim razie związki przyczynowo-skutkowe między zrealizowanymi działaniami a zmianami zachodzącymi w danym obszarze. *Impact assessment* wpisuje się w koncepcję polityki opartej na faktach i dowodach (*fact-based; evidence-based policy*).

Z drugiej strony, wiele pozostających w świadomości publicznej ważnych wskaźników rozwoju gminy i jego obszaru funkcjonalnego, takich jak poziom przedsiębiorczości czy stopa bezrobocia, zależy od dużej liczby czynników o charakterze wewnętrznym i zewnętrznym. Wiele z tych czynników pozostaje poza gestią władz, bardzo trudne jest więc wskazanie bezpośrednio podejmowanych działań o charakterze strategicznym ze zmianami wskaźników typu stopa bezrobocia. W związku z tym, można je traktować jedynie jako tzw. wskaźniki kontekstowe, tzn. wskazujące ogólny kierunek rozwoju miasta w poszczególnych obszarach. Jednocześnie są one dobrą podstawą priorytetyzacji działań strategicznych – działania w obszarach, w których wyniki są słabe powinny być intensyfikowane, a w przypadku braku zmian, redefiniowane.

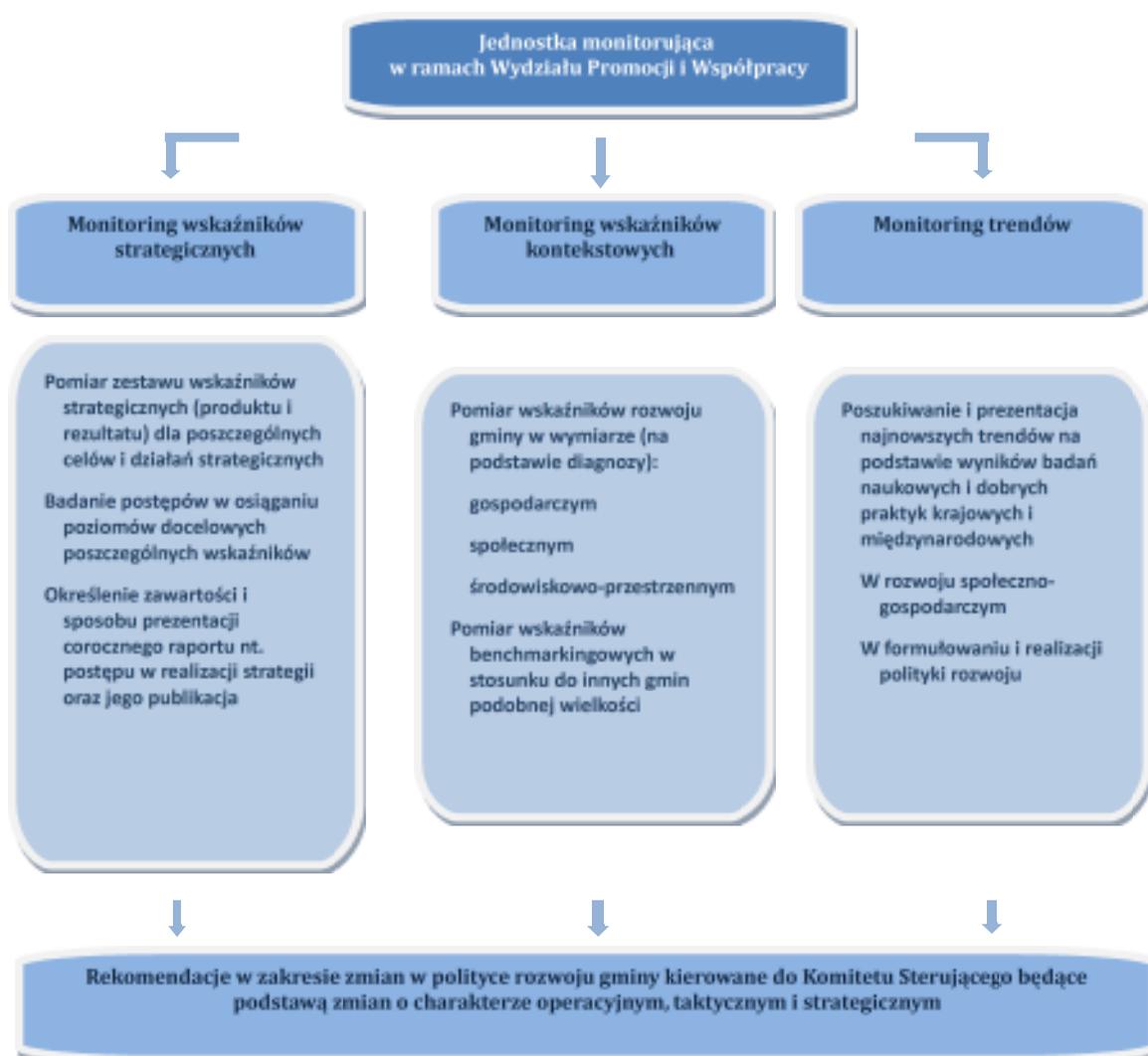
Wreszcie, zmienia się znaczenie samej funkcji systemu monitoringu strategicznego. Powinien on być przede wszystkim podstawą do podejmowania decyzji i być dopasowany do potrzeb osób na wysokich funkcjach kierowniczych i zarządczych. Z tego powodu musi przekazywać proste i stosunkowo łatwe w interpretacji wyniki, na podstawie których można szybko podjąć decyzję o kierunkach dalszych działań. Ponadto, ze względu na publiczną funkcję dokumentów strategicznych jednostek terytorialnych i zasadę transparentności, wyniki powinny być łatwo dostępne dla szerokiego grona aktorów i interesariuszy strategii, zainteresowanych postępami w jej realizacji. Dane z systemu monitoringu powinny mieć więc funkcję komunikacyjną i możliwość prezentacji graficznej w skróconej formie.

W przypadku monitoringu o charakterze strategicznym, system monitoringu powinien odpowiadać na pytanie, w jaki sposób realizacja strategii przyczynia się do realizacji

założonej wizji i głównych celów strategicznych. Powinien on się składać się z kilku poziomów:

- Poziomu wskaźników kontekstowych związanych z wizją rozwoju oraz realizacją celów strategicznych. Wskaźniki kontekstowe obrazują ogólny poziom rozwoju danego obszaru (dane typu stopa bezrobocia), na które prowadzone działania mają niewielki wpływ.
- Wskaźników obrazujących realizację celów (wskaźniki rezultatu) i działań strategicznych (wskaźniki produktu),
- Analizy porównawczej z innymi gminami podobnej wielkości,
- Analizy przyszłych trendów rozwojowych takich jak zmieniające się wzorce pracy i zamieszkania ludności, nowe rozwiązania w zakresie polityki rozwoju i przestrzennej, nowe rozwiązania technologiczne usprawniające funkcjonowanie gmin itp.

Rysunek 41. System monitoringu Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Krotoszyn

Źródło: Opracowanie własne

Podstawowe elementy modelu przedstawiono na Rysunku 40. Można wyznaczyć trzy podstawowe moduły analizy: ogólny poziom rozwoju gminy, poziom realizacji celów strategicznych oraz poziom analizy trendów. Istotna jest także operacjonalizacja systemu – przydzielenie odpowiedzialności za realizację monitoringu konkretnej jednostce. Jej funkcje mogą być realizowane w ramach Wydziału Promocji i Współpracy. Wyznaczenie takiej jednostki pozwoli powiązać funkcje planowania i zarządzania strategicznego.

Jednostka monitorująca podlega Komitetowi Sterującemu i dostarcza mu danych niezbędnych do oceny postępów w realizacji strategii oraz wprowadzania zmian operacyjnych, taktycznych i strategicznych wynikających z analizy uzyskiwanych wyników. Jednostka monitorująca powinna współpracować zarówno z bezpośrednimi realizatorami strategii – zarówno wewnątrz urzędu gminy, jak i w jednostkach podległych, oraz z dysponentami danych statystycznych, w szczególności GUS. Do podstawowych zadań jednostki monitorującej powinno należeć:

- Zbieranie danych i informacji pozyskiwanych w ramach monitoringu celów i działań strategicznych realizowanego przez wydziały i jednostki wdrażające;
- Pozyskiwanie danych dotyczących wskaźników kontekstowych;
- Monitoring trendów;
- Przetwarzanie danych tak, aby była możliwa ich graficzna prezentacja oraz interpretacja;
- Komunikacja wyników monitoringu władzom gminy, interesariuszom strategii oraz mieszkańcom;
- Przygotowywanie rekomendacji w zakresie zmian polityki rozwoju gminy, zmian w ramach poszczególnych celów strategicznych i całej strategii.

Raport z monitoringu strategii powinien się ukazywać corocznie, do końca I kwartału roku następującego po roku, którego dotyczy. Jako, że wyniki monitoringu powinny służyć podejmowaniu decyzji zarządczych, będą one przedstawiane Komitetowi Sterującemu do akceptacji wraz z rekomendacjami dotyczącymi sposobu realizacji lub aktualizacji strategii.

Jeżeli chodzi o funkcjonowanie poszczególnych modułów monitoringu, pierwszy poziom stanowią wskaźniki kontekstowe. Funkcjonują one na poziomie celów strategicznych. Przy definiowaniu systemu wskaźników kontekstowych przyjęto następujące zasady:

- Minimalizowanie liczby wskaźników dla zachowania czytelności wyników monitoringu;
- Maksymalna dostępność danych potrzebnych do analizy – w miarę możliwości brak konieczności prowadzenia dodatkowych badań;
- Graficzna prezentacja wyników umożliwiająca szybką ocenę i porównanie sytuacji w ramach poszczególnych obszarów.

Do wskaźników ogólnego rozwoju gminy należą trendy i zjawiska postrzegane jako „dowód” sukcesu i właściwego kierunku rozwoju, jednak zależne od zespołu czynników wewnętrznych i zewnętrznych. W związku z tym trudno jest udowodnić bezpośredni wpływ jakichkolwiek działań strategicznych na ich zmiany. Wskaźniki kontekstowe powinny być analizowane w porównaniu z innymi gminami podobnej wielkości na zasadzie benchmarkingu.

Kolejną grupą wskaźników są wskaźniki związane z realizacją celów strategicznych (wskaźniki rezultatu). Każdemu z obszarów powinny odpowiadać wskaźniki dające podstawowy obraz sytuacji w danym zakresie. Proponowane w tym obszarze wskaźniki mają pokazywać pożądaną efekt realizowanych działań. Propozycja wskaźników obejmuje wskaźniki łatwo dostępne i możliwie najściślej związane poszczególnymi obszarami. Dla każdego ze wskaźników, po dokonaniu diagnozy, należy określić poziom bazowy i docelowy. Wskaźniki produktu pokazują natomiast osiągnięcie założonych, bezpośrednich wyników działań i powinny prowadzić do osiągnięcia zaplanowanych rezultatów. Wybrane wskaźniki kontekstowe, produktu i rezultatu przedstawiono dla każdego z celów w tabeli poniżej.

Nazwa celu/działania	Wskaźnik kontekstowy	Wskaźnik produktu	Wskaźnik rezultatu
Cel strategiczny 1: Rozwój lokalnej przedsiębiorczości poprzez wsparcie nowych firm i rozwój istniejących	Liczba przedsiębiorstw na 10 tys. mieszkańców	-	-
Cel operacyjny 1.1.: Wsparcie kształcenia wykwalifikowanej kadry	-	-	Liczba realizowanych kierunków kształcenia zawodowego odpowiadających potrzebom lokalnych przedsiębiorców
Działanie 1: Wsparcie preorientacji zawodowej uczniów w szkołach gimnazjalnych	-	Liczba uczniów biorących udział w działaniach z zakresu preorientacji zawodowej	Liczba uczniów na 1 miejsce na kierunkach kształcenia zawodowego odpowiadających potrzebom lokalnych przedsiębiorców
Działanie 2: Współpraca ze starostwem w zakresie ułatwienia dojazdu młodzieży do szkół ponadgimnazjalnych oraz poprawa jakości dróg i funkcjonowania transportu publicznego	-	Liczba dostosowanych połączeń komunikacyjnych	% wzrost rekrutacji do szkół ponadgimnazjalnych znajdujących się na terenie gminy
Działanie 3: Rozwój zainteresowań technicznych uczniów	-	Liczba uczniów biorących udział w działaniach z zakresu rozwoju zainteresowań technicznych	% udział uczniów kierunków technicznych w liczbie szkół ponadgimnazjalnych na terenie gminy
Cel operacyjny 1.2: Tworzenie mechanizmów wsparcia gospodarki lokalnej	-	-	Roczne saldo przedsiębiorstw zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON
Działanie 1: Dostosowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego do potrzeb lokalnej gospodarki	-	Powierzchnia planów przygotowanych w oparciu o analizę lokalnej gospodarki	Dynamika wzrostu liczby przedsiębiorstw na terenach objętych nowymi planami miejscowymi
Działanie 2: Dostosowywanie terenów infrastruktury	-	Wartość inwestycji infrastrukturalnych	Dynamika wzrostu liczby przedsiębiorstw na terenach

inwestycyjnych do zmieniających się potrzeb przedsiębiorstw i pracowników, w tym w nowych branżach		zrealizowanych w oparciu o analizę lokalnej gospodarki	objętych zasięgiem nowopowstałej infrastruktury
Działanie 3: Kontynuacja systemu zwolnień inwestycyjnych w podatkach i opłatach lokalnych	-	Wartość ulg przyznanych przedsiębiorcom	Wartość podatku CIT odprowadzanego przez i przedsiębiorstwa korzystające z ulg
Działanie 4: Analiza gospodarki lokalnej i stworzenie na tej podstawie systemu wsparcia innowacyjności w gminie, zarówno na poziomie kształcenia, jak i młodych innowacyjnych firm	-	Zrealizowana analiza oraz opracowane i wdrożone założenia systemu wsparcia	Liczba przedsiębiorstw korzystająca z systemu wsparcia innowacyjności
Działanie 5: Współpraca z innymi samorządami w zakresie tworzenia mechanizmów wsparcia gospodarki lokalnej	-	Liczba działań podjętych we współpracy	Liczba przedsiębiorstw korzystająca z działań realizowanych we współpracy z innymi samorządami
Cel operacyjny 1.3: Promowanie gminy jako marki i miejsca zamieszkania	-	-	Dynamika wzrostu liczby przedsiębiorstw i mieszkańców w gminie
Działanie 1: Wypracowanie programu rozwoju gospodarczego gminy z elementami promocji	-	Opracowany program	Liczba wdrożonych działań
Działanie 2: Promowanie gminy jako miejsca zamieszkania dla potencjalnych pracowników, o dobrej jakości życia, dostępności miejsc pracy oraz sprawnym dojeździe transportem publicznym	-	Liczba osób objętych działaniami promocyjnymi	Dynamika wzrostu liczby zameldowań
Działanie 3: Rozwój instrumentów promocji gospodarczej gminy	-	Liczba opracowanych i wdrożonych narzędzi	Wielkość grupy docelowej objętej promocją
Działanie 4: Rozwój systematycznej międzynarodowej współpracy gospodarczej dostosowanej do specyfiki gminy	-	Liczba podjętych działań międzynarodowych wynikających z analizy lokalnej gospodarki	Liczba przedsiębiorstw biorących udział w działaniach

Nazwa celu/działania	Wskaźnik kontekstowy	Wskaźnik produktu	Wskaźnik rezultatu
Cel strategiczny 2: Zwiększenie udziału mieszkańców w życiu miasta i gminy	Liczba członków organizacji pozarządowych w gminie	-	-
Cel operacyjny 2.1.: Dostosowanie oferty działań aktywizujących do potrzeb poszczególnych grup mieszkańców	-	-	% udział reprezentantów grup mieszkańców objętych działaniami aktywizującymi dostosowanymi do ich potrzeb
Działanie 1: Rozpoznanie potrzeb poszczególnych grup społecznych	-	Realizacja analizy potrzeb	Liczba działań zrealizowanych na podstawie analizy potrzeb

Działanie 2: Wypracowanie zasad współpracy organizacji społecznych, mieszkańców i samorządu	-	Opracowane zasady współpracy	Liczba organizacji i jednostek gminnych wdrażających zasady współpracy
Działanie 3: Opracowywanie i doskonalenie spójnego kalendarza imprez kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych	-	Liczba działań skierowanych do poszczególnych grup docelowych	Liczba uczestników działań z poszczególnych grup docelowych
Działanie 4: Wypracowanie jednej dużej imprezy dla każdej z grup społecznych we współpracy organizacji, które pracują z tymi grupami	-	Liczba zrealizowanych imprez dla grup społecznych (docelowych)	Liczba uczestników imprez z poszczególnych grup docelowych
Cel operacyjny 2.2: Wzmacnianie poczucia tożsamości mieszkańców, tak aby identyfikowali się ze swoją miejscowością	-	-	% mieszkańców biorących udział w działaniach objętych hasłem „Krotoszyn, moja gmina/moja miejscowość” (działanie nowe)
Działanie 1: Wypracowanie dobrych praktyk lub powrót do wcześniejszych rozwiązań, np. turnieju miejscowości	-	Liczba wdrożonych rozwiązań	Liczba uczestników zorganizowanych wydarzeń
Działanie 2: Promocja wewnętrzna gminy, w tym realizacja założeń Strategii Promocji Miasta i Gminy Krotoszyn, szczególnie City Folk Festival	-	Liczba zrealizowanych działań	Liczba uczestników zrealizowanych działań
Działanie 3: Kulturowanie i umacnianie tradycji regionalnych takich jak Festiwal Smaków, Wystawa zwierząt gospodarczych i domowych, zespoły ludowe, święto ulicy	-	Liczba zrealizowanych działań związanych z tradycją lokalną	Liczba uczestników zrealizowanych działań związanych z tradycją lokalną
Działanie 4: Integracja mieszkańców poprzez wspieranie inicjatyw lokalnych	-	Liczba wspartych inicjatyw	Liczba mieszkańców objętych działaniem wspartych inicjatyw
Działanie 5: Wzmacnianie edukacji obywatelskiej w szkołach	-	Liczba szkół realizujących działania edukacyjne z zakresu edukacji obywatelskiej	Liczba uczniów objętych działaniami edukacyjnymi z zakresu edukacji obywatelskiej
Cel operacyjny 2.3: Uatrakcyjnienie miejsc integracji mieszkańców i tworzenie nowych, odpowiadających ich potrzebom	-	-	% udział miejsc integracji w gminie, których koncepcja została wypracowana wspólnie z mieszkańcami
Działanie 1: Poprawa infrastruktury istniejących miejsc i obiektów oświatowych, kulturalnych i sportowych	-	Liczba zrealizowanych działań z zakresu poprawy jakości infrastruktury społecznej	% udział zmodernizowanych miejsc i obiektów oświatowych, kulturalnych i sportowych
Działanie 2: Kontynuowanie rozbudowy kompleksowo wyposażonych miejsc wypoczynku dla wielu pokoleń na osiedlach	-	Liczba zrealizowanych działań z zakresu rozbudowy i doposażenia miejsc wypoczynku	% udział rozbudowanych i w pełni wyposażonych miejsc wypoczynku w gminie
Działanie 3: Zagospodarowanie Błoni pod kątem potrzeb różnych	-	Pozyskanie finansowania projektu	% realizacji projektu

grup społecznych			
Cel operacyjny 2.4: Rozwój gminnego systemu oświaty tak, aby stanowił dobrą podstawę do kształtowania postaw społecznych	-	-	
Działanie 1: Stały rozwój bazy dydaktycznej	-	Liczba zrealizowanych działań z zakresu rozwoju bazy dydaktycznej	% udział szkół objętych działaniami z zakresu rozwoju bazy dydaktycznej
Działanie 2: Unowocześnienie wyposażenia dydaktycznego szkół	-	Liczba zrealizowanych działań z zakresu unowocześniania wyposażenia dydaktycznego szkół	% udział szkół, które uzyskały nowoczesne wyposażenie dydaktyczne
Działanie 3: Doskonalenie systemu organizacji i funkcjonowania placówek edukacyjnych	-	Liczba zrealizowanych działań doskonalących	% szkół działających z zreorganizowanej sieci

Nazwa celu/działania	Wskaźnik kontekstowy	Wskaźnik produktu	Wskaźnik rezultatu
Cel strategiczny 3: Poprawa jakości środowiska w sposób zgodny z normami unijnymi		-	-
Cel operacyjny 3.1.: Ograniczenie zanieczyszczenia powietrza zgodnie z założeniami planu gospodarki niskoemisyjnej	-	-	Redukcja zanieczyszczenia CO ₂ , B(a)P i pyłu PM10 zgodnie z założeniami Planu Gospodarki Niskoemisyjnej
Działanie 1: Wylimitowanie spalania śmieci poprzez wprowadzenie systemowych kontroli	-	Liczba skutecznych kontroli (identyfikujących gospodarstwa spalające śmieci)	% dni ze smogiem w roku
Działanie 2: Zwiększenie liczby kotłowni opalanych paliwem ekologicznym poprzez system dopłat	-	Liczba gospodarstw domowych objętych dopłatami	% kotłowni opalanych paliwem ekologicznym w gminie
Działanie 3: Zwiększenie możliwości komunikacji pieszo-rowerowej tak, aby obniżyć emisję spalin	-	Liczba km nowych ciągów pieszo-rowerowych	Roczna redukcja emisji CO ₂
Działanie 4: Budowa dróg stanowiących odciążenie dla ruchu kołowego w centrum miasta	-	Liczba km nowych dróg odciążających centrum miasta	
Cel operacyjny 3.2: Zmniejszenie zanieczyszczenia gleby i przestrzeni publicznych tak, aby spełniały normy czystości	-	-	Udział gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji w powierzchni ogółem
Działanie 1: Dążenie do wyeliminowania porzucania śmieci w rowach i lasach poprzez system monitoringu i kontroli	-	Liczba interwencji w wyniku monitoringu	Liczba ton śmieci zebranych z rowów i terenów leśnych
Działanie 2: Współpraca ze Związkiem Międzygminnym „Eko-siódemka” w zakresie kontroli szczelności systemu	-	Liczba zrealizowanych działań w wyniku współpracy	Liczba ton śmieci zebranych z rowów i terenów leśnych
Działanie 3: Rozwój gospodarki	-	Liczba nowych	Różnica między odsetkiem

wodno-ściekowej na obszarach wiejskich		inwestycji z zakresu gospodarki wodno-ściekowej na terenach wiejskich	ludności korzystającej z wodociągu i kanalizacji na terenach wiejskich
Cel operacyjny 3.3: Zmniejszenie zanieczyszczenia wód tak, aby spełniały normy dla wód powierzchniowych	-	-	ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu
Działanie 1: Egzekwowanie przez PGKiM wykonania przyłączy oddzielnie do kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz istniejącej sieci miejskiej	-	Liczba nowych przyłączy wykonanych oddzielnie	Udział punktów adresowych w gminie z oddzielnymi przyłączami sanitarnymi i deszczowymi
Działanie 2: Kontynuowanie dotacji do zakładania oczyszczalni przydomowych na terenach wiejskich	-	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach wiejskich	Udział gospodarstw wiejskich nie objętych kanalizacją, które posiadają przydomowe oczyszczalnie ścieków
Działanie 3: Wprowadzenie systemu zachęt do odbioru ścieków z szamb do oczyszczalni	-	Liczba gospodarstw objętych zachętami	Udział gospodarstw wiejskich nie objętych kanalizacją, które odprowadzają ścieki z szamb do oczyszczalni
Działanie horyzontalne: Ciągła edukacja ekologiczna na wszystkich etapach kształcenia	-	Liczba uczniów objętych działaniami edukacyjnymi na poszczególnych etapach kształcenia	% udział uczniów objętych działaniami edukacyjnymi na poszczególnych etapach kształcenia

Nazwa celu/działania	Wskaźnik kontekstowy	Wskaźnik produktu	Wskaźnik rezultatu
Cel strategiczny 4: Strategiczne zarządzanie rozwojem gminy	% udział wydatków strategicznych w budżecie gminy	-	-
Cel operacyjny 4.1.: Wdrożenie systemu zarządzania strategicznego w Urzędzie Miasta i Gminy i jednostkach organizacyjnych	-	-	% wydziałów i jednostek organizacyjnych objętych systemem zarządzania strategicznego
Działanie 1: Przełożenie celów i działań strategicznych na strukturę organizacyjną urzędu gminy wraz z przydzieleniem odpowiedzialności za wdrażanie celów i działań strategicznych	-	Zarządzenie Burmistrza w sprawie przydziału odpowiedzialności	% zrealizowanych działań strategicznych w ramach każdego z celów
Działanie 2: Kontynuacja prac Komitetu Strategicznego kierującego realizacją, koordynacją i finansowaniem działań strategicznych	-	Liczba spotkań Komitetu	% zrealizowanych działań strategicznych ogółem
Działanie 3: Wdrożenie systemu monitoringu strategicznego i publikacja corocznych raportów	-	Liczba opublikowanych raportów	% wskaźników wykazujących pozytywne zmiany
Działanie 4: Kontynuacja dialogu	-	Liczba uczestników	Liczba wdrożonych

społecznego dotyczącego wdrażania i aktualizacji strategii (np. w formie Rady Strategii)		spotkań i konsultacji	rozwiązań wypracowanych w ramach dialogu
Cel operacyjny 4.2: Poprawa jakości usług publicznych	-	-	Udział mieszkańców wyrażających zadowolenie z jakości usług publicznych w mieście (badanie jakości usług publicznych)
Działanie 1: Uaktualnienie i uzupełnienie katalogu usług publicznych oferowanych przez gminę i udostępnienie ich online	-	Liczba usług opisanych w katalogu	Liczba pobrań katalogu
Działanie 2: Opracowanie i wdrożenie standardów usług publicznych świadczonych przez urząd miasta i jednostki organizacyjne	-	Liczba usług z opisaniem aktualnym standardem	Liczba wdrożonych standardów poprawiających jakość
Działanie 3: Regularny monitoring jakości usług publicznych na podstawie odpowiednio dobranych wskaźników i pomiar satysfakcji klientów	-	Liczba usług podlegających monitoringowi	Liczba wprowadzonych poprawek i udoskonaleń w wyniku monitoringu
Działanie 4: Stałe zwiększanie liczby e-usług dostępnych online	-	Liczba spraw załatwianych drogą elektroniczną	Udział spraw załatwianych drogą elektroniczną
Działanie 5: Włączenie mieszkańców i organizacji pozarządowych w dialog nt. poprawy jakości usług publicznych	-	Liczba usług poddanych dialogowi społecznemu	Liczba wprowadzonych poprawek i udoskonaleń w wyniku dialogu
Cel operacyjny 4.3: Wypracowanie i wdrożenie założeń inteligentnej gminy (gminy SMART)	-	-	
Działanie 1: Stworzenie koncepcji gminy SMART i wybór priorytetowych obszarów działań SMART	-	Opracowana koncepcja	Dokument ustalający priorytety SMART
Działanie 2: Stworzenie mapy działań SMART w gminie tak, aby objąć nimi jak najwięcej miejscowości	-	Opracowana mapa działań	% udział miejscowości objętych planowanymi działaniami SMART
Działanie 3: Opracowanie programów sektorowych dla priorytetowych obszarów działań SMART (np. mobilność, gospodarka, kapitał ludzki)	-	Liczba opracowanych programów sektorowych	% priorytetów posiadających programy sektorowe
Działanie 4: Integracja realizowanych działań tak, aby prowadziły do wzajemnych synergii, w tym wzmacniały realizację strategii rozwoju.	-	Liczba zrealizowanych działań SMART	% udział zrealizowanych działań SMART

8. System i źródła finansowania strategii

System finansowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Krotoszyn obejmuje całkowitą kwotę środków pochodzących z różnych źródeł, które będą służyły realizacji zaplanowanych celów i działań strategicznych. Do źródeł finansowania Strategii należą:

- Środki budżetu gminy,
- Środki pozyskane z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego uzupełnione o wkład własny, w szczególności z priorytetu 2c, 3a, 3b, 4a, 4c, 4e, 6a, 6b, 6c, 6d, 7b, 8v, 8vi, 9i, 9iv, 10i, 10iii, 10iv, 9a, 9b i 10a.
- wsparcie pozyskane z krajowych programów operacyjnych na lata 2014-2020, w tym w szczególności:
 - Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój,
 - Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój,
 - Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa.
- wsparcie pozyskane z innych programów na lata 2014-2020, w tym w szczególności:
 - Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy,
 - Mechanizmu Norweskiego.

Szacunkowe nakłady na realizację strategii, dla celów i działań, dla których ich oszacowanie było możliwe, przedstawiono w tabeli poniżej, w układzie celów strategicznych.

Nazwa celu/działania	Szacunkowe nakłady na realizację celu/działania	Źródło finansowania	Zabezpieczono w WPF/WPI/budżecie, środki na wkład własny w budżecie
Cel strategiczny 1: Rozwój lokalnej przedsiębiorczości poprzez wsparcie nowych firm i rozwój istniejących	Całkowity szacunkowy koszt realizacji celu (suma celów operacyjnych):	4 580 000 zł + 3 000 000 utraconych wpływów z podatku od nieruchomości	
Cel operacyjny 1.1.: Wsparcie kształcenia wykwalifikowanej kadry	Całkowity szacunkowy koszt realizacji celu (suma działań):	3 000 000 zł	
Działanie 1: Wsparcie preorientacji zawodowej uczniów w szkołach gimnazjalnych	5 000 zł/rok (25 000 do 2020)	Budżet Miasta i Gminy Krotoszyn	Środki bieżące
Działanie 2: Współpraca ze starostwem w zakresie ułatwienia dojazdu młodzieży do szkół ponadgimnazjalnych oraz poprawa jakości dróg i funkcjonowania transportu publicznego	Transport publiczny - bieżąca działalność spółki MZK, drogi na terenach wiejskich: 2 950 000 zł	Transport publiczny - środki własne MZK, drogi na terenach wiejskich: dofinansowanie PROW 2016-2018	Środki bieżące
Działanie 3: Rozwój zainteresowań technicznych uczniów	5 000 zł/rok (25 000 do 2020)	Budżet Miasta i Gminy Krotoszyn	Środki bieżące
Cel operacyjny 1.2: Tworzenie mechanizmów wsparcia gospodarki lokalnej	Całkowity szacunkowy koszt realizacji celu (suma działań):	1 550 000 zł + 3 000 000 utraconych wpływów z podatku od nieruchomości	
Działanie 1: Dostosowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego do potrzeb lokalnej gospodarki	300 000 zł/rok (150 tys. wykonanie planów, 150 tys. przygotowanie terenów pod przyszłe inwestycje - wykup gruntów i podziały	Budżet Miasta i Gminy Krotoszyn	Środki bieżące
Działanie 2: Dostosowywanie infrastruktury terenów inwestycyjnych do zmieniających się potrzeb przedsiębiorstw i pracowników, w tym w nowych branżach	W zależności od aktualnego zapotrzebowania	Budżet Miasta i Gminy Krotoszyn, dofinansowanie ze środków zewnętrznych krajowych i unijnych, inne podmioty	Środki bieżące
Działanie 3: Kontynuacja systemu zwolnień inwestycyjnych w podatkach i opłatach lokalnych	Brak wpływów z tytułu podatku od nieruchomości w związku z udzieleniem w/w zwolnień do budżetu gminy, który może kształtować w granicach od 500 000 zł do 600 000 zł rocznie	Nie dotyczy	Nie dotyczy

Nazwa celu/działania	Szacunkowe nakłady na realizację celu/działania	Źródło finansowania	Zabezpieczono w WPF/WPI/budżecie, środki na wkład własny w budżecie
Działanie 4: Analiza gospodarki lokalnej i stworzenie na tej podstawie systemu wsparcia innowacyjności w gminie, zarówno na poziomie kształcenia, jak i młodych innowacyjnych firm	30-50 000 zł	Budżet Miasta i Gminy Krotoszyn	Środki bieżące
Działanie 5: Współpraca z innymi samorządami w zakresie tworzenia mechanizmów wsparcia gospodarki lokalnej	Do 2017 roku środki własne, po uzgodnieniu działań dodatkowe szacowanie nakładów	Budżet Miasta i Gminy Krotoszyn	Środki bieżące
Cel operacyjny 1.3: Promowanie gminy jako marki i miejsca zamieszkania	Całkowity szacunkowy koszt realizacji celu (suma działań):	30 000 do 2017 roku	
Działanie 1: Wypracowanie programu rozwoju gospodarczego gminy z elementami promocji	30 000 zł (2017)	Budżet Miasta i Gminy Krotoszyn lub środki zewnętrzne, np. fundusz norweski lub fundusz szwajcarski	Środki bieżące
Działanie 2: Promowanie gminy jako miejsca zamieszkania dla potencjalnych pracowników, o dobrej jakości życia, dostępności miejsc pracy oraz sprawnym dojeździe transportem publicznym	Wycena nastąpi po stworzeniu programu rozwoju gospodarczego (środki z zadań bieżących)	Budżet Miasta i Gminy Krotoszyn	Środki bieżące
Działanie 3: Rozwój instrumentów promocji gospodarczej gminy	Wycena nastąpi po stworzeniu programu rozwoju gospodarczego (środki z zadań bieżących)	Budżet Miasta i Gminy Krotoszyn	Środki bieżące
Działanie 4: Rozwój systematycznej międzynarodowej współpracy gospodarczej dostosowanej do specyfiki gminy	Wycena nastąpi po stworzeniu programu rozwoju gospodarczego (środki z zadań bieżących)	Budżet Miasta i Gminy Krotoszyn	Środki bieżące

Nazwa celu/działania	Szacunkowe nakłady na realizację celu/działania	Źródło finansowania	Zabezpieczono w WPF/WPI/budżecie, środki na wkład własny w budżecie (wpisać właściwe)
Cel strategiczny 2: Zwiększenie udziału mieszkańców w życiu miasta i gminy	Całkowity szacunkowy koszt realizacji celu (suma celów operacyjnych):	30 855 000 zł	

Nazwa celu/działania	Szacunkowe nakłady na realizację celu/działania	Źródło finansowania	Zabezpieczono w WPF/WPI/budżecie, środki na wkład własny w budżecie (wpisać właściwe)
Cel operacyjny 2.1.: Dostosowanie oferty działań aktywizujących do potrzeb poszczególnych grup mieszkańców	Całkowity szacunkowy koszt realizacji celu (suma działań):	124 000 zł	
Działanie 1: Rozpoznanie potrzeb poszczególnych grup społecznych	Przeprowadzenie ankiety 4 000 zł	Budżet Miasta i Gminy Krotoszyn	Środki bieżące
Działanie 2: Wypracowanie zasad współpracy organizacji społecznych, mieszkańców i samorządu	Beznakładowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Działanie 3: Opracowywanie i doskonalenie spójnego kalendarza imprez kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych	Beznakładowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Działanie 4: Wypracowanie jednej dużej imprezy dla każdej z grup społecznych we współpracy organizacji, które pracują z tymi grupami	120 000 zł	Budżet Miasta i Gminy Krotoszyn	Środki bieżące
Cel operacyjny 2.2: Wzmacnianie poczucia tożsamości mieszkańców, tak aby identyfikowali się ze swoją miejscowością	Całkowity szacunkowy koszt realizacji celu (suma działań):	1 581 000 zł	
Działanie 1: Wypracowanie dobrych praktyk lub powrót do wcześniejszych rozwiązań, np. turnieju miejscowości	50 000 zł	Budżet Miasta i Gminy Krotoszyn	Środki bieżące
Działanie 2: Promocja wewnętrzna gminy, w tym realizacja założeń Strategii Promocji Miasta i Gminy Krotoszyn, szczególnie City Folk Festival	1 000 000 zł	Budżet Miasta i Gminy Krotoszyn	Środki bieżące
Działanie 3: Kulturowanie i umacnianie tradycji regionalnych takich jak Festiwal Smaków, Wystawa zwierząt gospodarczych i domowych, zespoły ludowe, święto ulicy	100 000 zł	Budżet Miasta i Gminy Krotoszyn	Środki bieżące
Działanie 4: Integracja mieszkańców poprzez wspieranie inicjatyw lokalnych	200 000 zł (WOiSS) 6000 zł (WPIW)	Budżet Miasta i Gminy Krotoszyn	Środki bieżące
Działanie 5: Wzmacnianie edukacji obywatelskiej w szkołach	45 000 zł/rok	Budżet Miasta i Gminy Krotoszyn	Środki bieżące
Cel operacyjny 2.3: Uatrakcyjnienie miejsc integracji mieszkańców i tworzenie nowych, odpowiadających ich potrzebom	Całkowity szacunkowy koszt realizacji celu (suma działań):	24 850 000 zł	
Działanie 1: Poprawa infrastruktury istniejących miejsc i obiektów oświatowych, kulturalnych i sportowych	6 000 000 zł	Budżet Miasta i Gminy Krotoszyn, zewnętrzne środki	WPF/WPI

Nazwa celu/działania	Szacunkowe nakłady na realizację celu/działania	Źródło finansowania	Zabezpieczono w WPF/WPI/budżecie, środki na wkład własny w budżecie (wpisać właściwe)
Działanie 2: Kontynuowanie rozbudowy kompleksowo wyposażonych miejsc wypoczynku dla wielu pokoleń na osiedlach	500 000 zł (rozbudowa) Bieżące utrzymanie miejsc wypoczynku/rekreacji (wydatki roczne – na podstawie 2015): a) wykonanie bieżących remontów – koszt ok. 30 000 zł/rok b) sezonowa wymiana piasku w piaskownicach – koszt ok. 10 000 zł/rok c) wymiana starych urządzeń zabawowych na nowe atestowane – koszt ok. 30 000 zł/rok	Budżet Miasta i Gminy Krotoszyn, dofinansowanie ze środków zewnętrznych krajowych i unijnych	2016 – 100 000 zł 2017 – 100 000 zł 2018 – 100 000 zł 2019 – 100 000 zł 2020 – 100 000 zł
Działanie 3: Zagospodarowanie Błoni pod kątem potrzeb różnych grup społecznych	18 000 000 zł w tym 8 000 000 zł w ramach infrastruktury zarządzanej przez WGK	Budżet Miasta i Gminy Krotoszyn, środki zewnętrzne	WPF/WPI
Cel operacyjny 2.4: Rozwój gminnego systemu oświaty tak, aby stanowił dobrą podstawę do kształtowania postaw społecznych	Całkowity szacunkowy koszt realizacji celu (suma działań):	4 300 000 zł	
Działanie 1: Stały rozwój bazy dydaktycznej	390 000 zł/rok (1 950 000 do 2020)	Budżet Miasta i Gminy Krotoszyn	Środki bieżące
Działanie 2: Unowocześnienie wyposażenia dydaktycznego szkół	70 000 zł/rok (350 000 do 2020)	Budżet Miasta i Gminy Krotoszyn	Środki bieżące
Działanie 3: Doskonalenie systemu organizacji i funkcjonowania placówek edukacyjnych	400 000 zł/rok (2 000 000 do 2020)	Budżet Miasta i Gminy Krotoszyn	Środki bieżące

Nazwa celu/działania	Szacunkowe nakłady na realizację celu/działania	Źródło finansowania	Zabezpieczono w WPF/WPI/budżecie, środki na wkład własny w budżecie (wpisać właściwe)
Cel strategiczny 3: Poprawa jakości środowiska w sposób zgodny z normami unijnymi	Całkowity szacunkowy koszt realizacji celu (suma celów operacyjnych):	30 020 000 zł	
Cel operacyjny 3.1.: Ograniczenie zanieczyszczenia powietrza zgodnie z założeniami planu gospodarki niskoemisyjnej	Całkowity szacunkowy koszt realizacji celu (suma działań):	38 545 000 zł	
Działanie 1: Dążenie do wyeliminowania spalania śmieci poprzez wprowadzenie systemowych kontroli	W ramach działań bieżących	Budżet Miasta i Gminy Krotoszyn	Nie dotyczy
Działanie 2: Zwiększenie liczby kotłowni opalanych paliwem ekologicznym poprzez system dopłat	450 000 zł	Budżet Miasta i Gminy Krotoszyn	2016 50 000 zł 2017 100 000 zł 2018 100 000 zł 2019 100 000 zł 2020 100 000 zł
Działanie 3: Zwiększenie możliwości komunikacji pieszo-rowerowej tak, aby obniżyć emisję spalin	500 000 zł	Budżet Miasta i Gminy Krotoszyn, dofinansowanie ze środków zewnętrznych krajowych i unijnych	2016 100 000 zł 2017 100 000 zł 2018 100 000 zł 2019 100 000 zł 2020 100 000 zł
Działanie 4: Budowa dróg stanowiących odciążenie dla ruchu kołowego w centrum miasta	38 000 000 zł	Budżet Miasta i Gminy Krotoszyn, dofinansowanie ze środków zewnętrznych krajowych i unijnych, mieszkańcy i inne podmioty	2016 1 000.000 zł 2017 1 000.000 zł 2018 1 000.000 zł 2019 1 000 000 zł 2020 1 000 000 zł
Cel operacyjny 3.2: Zmniejszenie zanieczyszczenia gleby i przestrzeni publicznych tak, aby spełniały normy czystości	Całkowity szacunkowy koszt realizacji celu (suma działań):	W ramach bieżącej działalności	
Działanie 1: Dążenie do wyeliminowania porzucania śmieci w rowach i lasach poprzez system monitoringu i kontroli	W ramach działań bieżących	Budżet Miasta i Gminy Krotoszyn	Nie dotyczy
Działanie 2: Współpraca ze Związkiem Międzygminnym „Eko-siódemka” w zakresie kontroli szczelności systemu	Bieżąca działalność	Budżet Związku Międzygminnego „EKO-SIÓDEMKA”	Nie dotyczy
Działanie 3: Rozwój gospodarki wodno-ściekowej na obszarach wiejskich	Bieżąca działalność	Środki własne PGKiM, dofinansowanie ze środków	Nie dotyczy

Nazwa celu/działania	Szacunkowe nakłady na realizację celu/działania	Źródło finansowania	Zabezpieczono w WPF/WPI/budżecie, środki na wkład własny w budżecie (wpisać właściwe)
		zewnątrznych krajowych i unijnych	
Cel operacyjny 3.3: Zmniejszenie zanieczyszczenia wód tak, aby spełniały normy dla wód powierzchniowych	Całkowity szacunkowy koszt realizacji celu (suma działań):	475 000 zł	
Działanie 1: Egzekwowanie przez PGKiM wykonania przyłączy oddzielnie do kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz istniejącej sieci miejskiej	Bieżąca działalność	Środki własne PGKiM	Nie dotyczy
Działanie 2: Kontynuowanie dotacji do zakładania oczyszczalni przydomowych na terenach wiejskich	450 000 zł	Budżet Miasta i Gminy Krotoszyn	2016 50 000 zł 2017 100 000 zł 2018 100 000 zł 2019 100 000 zł 2020 100 000 zł
Działanie 3: Wprowadzenie systemu zachęt do odbioru ścieków z szamb do oczyszczalni	Bieżąca działalność	Budżet Miasta i Gminy Krotoszyn	Nie dotyczy
Działanie horyzontalne: Ciągła edukacja ekologiczna na wszystkich etapach kształcenia	5 000 zł/rok (25 000 do 2020)	Budżet Miasta i Gminy Krotoszyn	Środki bieżące

Nazwa celu/działania	Szacunkowe nakłady na realizację celu/działania	Źródło finansowania	Zabezpieczono w WPF/WPI/budżecie, środki na wkład własny w budżecie (wpisać właściwe)
Cel strategiczny 4: Strategiczne zarządzanie rozwojem gminy	Całkowity szacunkowy koszt realizacji celu (suma celów operacyjnych):	225 000 zł	
Cel operacyjny 4.1.: Wdrożenie systemu zarządzania strategicznego w Urzędzie Miasta i Gminy i jednostkach organizacyjnych	Całkowity szacunkowy koszt realizacji celu (suma działań):	100 000 zł	
Działanie 1: Przełożenie celów i działań strategicznych na strukturę organizacyjną urzędu gminy wraz z przydzieleniem odpowiedzialności za wdrażanie celów i działań strategicznych	Beznakładowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Działanie 2: Kontynuacja prac Komitetu Strategicznego kierującego realizacją, koordynacją i finansowaniem działań strategicznych	Beznakładowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy

Nazwa celu/działania	Szacunkowe nakłady na realizację celu/działania	Źródło finansowania	Zabezpieczono w WPF/WPI/budżecie, środki na wkład własny w budżecie (wpisać właściwe)
Działanie 3: Wdrożenie systemu monitoringu strategicznego i publikacja corocznych raportów	10 000 zł	Budżet Miasta i Gminy Krotoszyn	Nie dotyczy
Działanie 4: Kontynuacja dialogu społecznego dotyczącego wdrażania i aktualizacji strategii (np. w formie Rady Strategii)	10 000 zł	Budżet Miasta i Gminy Krotoszyn	Nie dotyczy
Cel operacyjny 4.2: Poprawa jakości usług publicznych	Całkowity szacunkowy koszt realizacji celu (suma działań):	25 000 zł	
Działanie 1: Uaktualnienie i uzupełnienie katalogu usług publicznych oferowanych przez gminę i udostępnienie ich online	Beznakładowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Działanie 2: Opracowanie i wdrożenie standardów usług publicznych świadczonych przez urząd miasta i jednostki organizacyjne	Konieczne pozyskanie środków zewnętrznych		
Działanie 3: Regularny monitoring jakości usług publicznych na podstawie odpowiednio dobranych wskaźników i pomiar satysfakcji klientów	Beznakładowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Działanie 4: Stałe zwiększanie liczby e-usług dostępnych online	20 000 zł	Budżet Miasta i Gminy Krotoszyn	Nie dotyczy
Działanie 5: Włączenie mieszkańców i organizacji pozarządowych w dialog nt. poprawy jakości usług publicznych	5 000 zł	Budżet Miasta i Gminy Krotoszyn	Nie dotyczy
Cel operacyjny 4.3: Wypracowanie i wdrożenie założeń inteligentnej gminy (gminy SMART)	Całkowity szacunkowy koszt realizacji celu (suma działań):	100 000 zł	
Działanie 1: Stworzenie koncepcji gminy SMART i wybór priorytetowych obszarów działań SMART	40 000 zł w roku 2016	Budżet Miasta i Gminy Krotoszyn	Nie dotyczy
Działanie 2: Stworzenie mapy działań SMART w gminie tak, aby objąć nimi jak najwięcej miejscowości			
Działanie 3: Opracowanie programów sektorowych dla priorytetowych obszarów działań SMART (np. mobilność, gospodarka, kapitał ludzki)	60 000 zł (rok 2017)	Budżet Miasta i Gminy Krotoszyn	Nie dotyczy
Działanie 4: Integracja realizowanych działań tak, aby prowadziły do wzajemnych synergii, w tym wzmacniały realizację strategii rozwoju.	Beznakładowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy

Spis tabel

Tabela 1. Analiza mandatów strategicznych dla gminy Krotoszyn	
Tabela 2. Wybrane wskaźniki demograficzne gminy Krotoszyn	
Tabela 3. Saldo migracji w latach 2008-2014	
Tabela 4. Miejsca i dzieci w żłobkach i przedszkolach w latach 2008-2014 w gminie Krotoszyn	
Tabela 5. Zdawalność egzaminów - sprawdzian szóstoklasisty	
Tabela 6. Zdawalność egzaminów – egzamin gimnazjalny	
Tabela 7. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców	
Tabela 8. Liczba klubów sportowych i liczba zawodników w gminie Krotoszyn w latach 2010-2015	
Tabela 9. Wielowymiarowa analiza wskaźników dla sfery społeczno-demograficznej	
Tabela 10. Struktura dochodów i wydatków budżetu gminy Krotoszyn wg. rodzajów w 2013 r.	
Tabela 11. Wielowymiarowa analiza wskaźników dla sfery gospodarczej	
Tabela 12. Ludność korzystająca z instalacji kanalizacyjnej jako % ogółu ludności w regionie kaliskim, Wielkopolsce i Polsce w latach 2009-2013	
Tabela 13. Wielowymiarowa analiza wskaźników dla sfery środowiskowo-infrastrukturalnej	
Tabela 14. Analiza SWOT dla obszaru gospodarka	
Tabela 15. Analiza SWOT dla obszaru społeczeństwo	
Tabela 16. Analiza SWOT dla obszaru środowisko	
Tabela 17. System wdrażania dla celu 1	
Tabela 18. System wdrażania dla celu 2	
Tabela 19. System wdrażania dla celu 3	
Tabela 20. System wdrażania dla celu 4	

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie gminy Krotoszyn.....	9
Rysunek 2. Liczba mieszkańców gminy Krotoszyn w latach 2000-2014.....	10
Rysunek 3. Odsetek ludności według aktywności ekonomicznej w 2014 r.....	11
Rysunek 4. Struktura wiekowa ludności w 2014 r.....	11
Rysunek 5. Ludność w wieku poniżej 25 lat w % ludności ogółem w 2014 r.....	12
Rysunek 6. Ludność w wieku 65 lat i więcej w % ludności ogółem w 2014 r.....	12
Rysunek 7. Typologia demograficzna gmin według metody Webba w latach 2010-2014.....	14
Rysunek 8. Opieka w żłobkach i wychowanie przedszkolne w gminie Krotoszyn w latach 2008-2014.....	14
Rysunek 9. Liczba uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjach w latach 2008-2013 w regionie kaliskim	16
Rysunek 10. Opieka zdrowotna w gminie Krotoszyn i w województwie wielkopolskim w latach 2008-2014. .	18
Rysunek 11. Świadczenia pomocy społecznej w gminach regionu kaliskiego w latach 2008-2013.....	19
Rysunek 12. Liczba ludności na 1 miejsce w kinach stałych w regionie kaliskim, Wielkopolsce i Polsce w latach 2008-2014.....	21
Rysunek 13. Liczba uczestników imprez masowych o charakterze artystyczno-rozrywkowym na 10 tys. mieszkańców.....	21
Rysunek 14. Liczba podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców w roku 2014.....	25
Rysunek 15. Liczba podmiotów gospodarczych na 1 km ² w roku 2014.....	25
Rysunek 16. Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców w regionie kaliskim, Wielkopolsce i w Polsce w latach 2008-2014.....	25
Rysunek 17. Podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. mieszkańców w regionie kaliski, Wielkopolsce i Polsce w latach 2009-2014.....	26
Rysunek 18. Stopa wzrostu liczby podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców w regionie kaliskim, Wielkopolsce i Polsce, rok 2008=100.....	26
Rysunek 19. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1 tys. mieszkańców w regionie kaliskim, Wielkopolsce i Polsce w latach 2007-2014.....	27
Rysunek 20. Podmioty gospodarcze wg rodzaju działalności w 2014 r.....	28
Rysunek 21. Struktura zatrudnienia w 2014 r.....	28
Rysunek 22. Struktura podmiotów gospodarki narodowej prowadzących działalność gospodarczą wg rejestru REGON w gminie Krotoszyn i w województwie wielkopolskim w 2014 r.....	28
Rysunek 23. Środki pozyskane z Unii Europejskiej (wydatki kwalifikowalne) w ramach umów z programów NSRO w latach 2012-2014.....	30
Rysunek 24. Stopa bezrobocia w Wielkopolsce w czerwcu 2015 r.....	31

Rysunek 25. Pracujący w gminach na 1000 ludności w 2013 r.....	31
Rysunek 26. Bezrobotni zarejestrowani w % ludności w wieku produkcyjnym w 2013 r.....	31
Rysunek 27. Liczba osób bezrobotnych w regionie kaliskim w latach 2008-2014.....	32
Rysunek 28. Odsetek bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w regionie kaliskim, Wielkopolsce i Polsce w latach 2008-2014.....	33
Rysunek 29. Liczba miejsc noclegowych i liczba turystów w regionie kaliskim w latach 2009-2014.....	34
Rysunek 30. Dochody i wydatki budżetu gminy według rodzajów w 2013 r.....	35
Rysunek 31. Finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w dochodach gminy w mln zł w latach 2012-2014.....	36
Rysunek 32. Obszar chronionego krajobrazu na terenie gminy Krotoszyn.....	37
Rysunek 33. Lokalizacja terenów leśnych w gminie Krotoszyn.....	37
Rysunek 34. Obszar NATURA 2000 obszary siedliskowe w gminie Krotoszyn.....	38
Rysunek 35. Obszar NATURA 2000 obszary ptasie w gminie Krotoszyn.....	38
Rysunek 36. Udział odpadów poddanych odzyskowi w % odpadów ogółem w regionie kaliskim, Wielkopolsce i Polsce w latach 2008-2013.....	39
Rysunek 37. Ilość oczyszczonych ścieków komunalnych w dam3 w regionie kaliskim w latach 2010-2014.....	39
Rysunek 38. Przebieg dróg krajowych na terenie gminy Krotoszyn.....	40
Rysunek 39. Odsetek osób korzystających z oczyszczalni ścieków w ludności ogółem w regionie kaliskim w latach 2010-2014.....	41
Rysunek 40. System wdrażania strategii.....	65